

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausuntoyhteenveto
14.4.2026

Liite
VN/33301/2025
TEM101:00/2025

1/88

LAUSUNTOYHTEENVETO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI TYÖNHAKIJAN AVOINTEN KORKEAKOULUOPINTOJEN AIKAISTA TYÖTTÖMYYSTURVAOIKEUTTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Sisällys

LAUSUNTOYHTEENVETO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI TYÖNHAKIJAN AVOINTEN KORKEAKOULUOPINTOJEN AIKAISTA TYÖTTÖMYYSTURVAOIKEUTTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI	1
1. JOHDANTO	2
2. LAUSUNTOPYYNTÖ	2
3. LAUSUNNONANTAJAT	3
4. LAUSUNTOPALAUTE	3
5. ASIASSA ANNETUT LAUSUNNOT (LAUSUNTOPALVELU.FI)	5

1. JOHDANTO

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi.

Ehdotetussa laissa muutettaisiin työttömyysturvalakia (1290/2002), työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia (380/2023) ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681/2023). Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina ei voisi enää opiskella avoimia korkeakouluopintoja.

Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden avointen yliopisto-opintojen ja avointen ammattikorkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuksia sekä vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksellä arvioidaan olevan vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Pääministeri Petteri Orpon hallitus linjasi syksyn 2025 valtion vuoden 2025 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä tavoitteesta selkeyttää työttömien opiskelumahdollisuuksia ja vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa.

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä ja sitä on käsitelty työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä keskeiset työelämän järjestöt.

Esitysluonnoksen lausuntokierroksen tavoitteena oli kerätä eri toimijoilta näkemyksiä ja palautetta valmisteilla olevasta lakimuutoksesta.

2. LAUSUNTOPYYNTÖ

Työ- ja elinkeinoministeriö lähetti 20.2.2025 lausuntopyynnön yhteensä 105 taholle. Lausuntoa pyydettiin sosiaali- ja terveysministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslialta, valtioneuvoston oikeuskanslerilta, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta (KEHA-keskukselta), Opetushallitukselta, keskeisiltä työelämän järjestöiltä, Työttömien keskusjärjestö ry:ltä ja Suomen Kuntaliitolta, vakuutusosastoilta, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta, korkeakouluilta, työllisyysalueilta, Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry:ltä ja Kansaneläkelaitokselta.

Lausuntopyyntö ja palvelun kautta annetut lausunnot löytyvät [Lausuntopalvelusta](#) diaarinumerolla VN/33301/2025 ja kaikki asiassa annetut lausunnot löytyvät ministeriön [Hankeikkunasta](#) tunnuksella TEM101:00/2025. Lausuntokierros päättyi 2.4.2026. Esitysluonnos oli lausuntokierroksen ajan nähtävillä julkishallinnon lausuntopalvelussa, jossa lausuntoja voivat antaa organisaatiot ja kansalaiset. Lausunto oli mahdollista toimittaa myös työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon. Myös muilla kuin lausuntopyynnön jakelussa mainituilla oli mahdollisuus antaa asiassa lausuntonsa. Asiassa annettiin yhteensä 69 lausuntoa määräaikaan mennessä. Asiassa annetut lausunnot ovat julkisia.

3. LAUSUNNONANTAJAT

Asiasta lausunnon antoi yhteensä 69 lausunnonantajaa julkisorganisaatioista, korkeakouluista, kaupungeista ja kunnista sekä yhdistyksistä ja järjestöistä (alla aakkosjärjestyksessä).

Viranomaisista lausunnon antoivat *Kansaneläkelaitos, KEHA-keskus, valtioneuvoston oikeuskansleri, opetushallitus, opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, vakuutuslaitokset ja valtiovarainministeriö.*

Työllisyysalueista lausunnon antoivat *Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut, Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue ja Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue.*

Korkeakouluista lausunnon antoivat *Aalto-yliopisto, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Hanken - Svenska Handelshögskolan, Jyväskylän yliopisto, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto, Laurea-ammattikorkeakoulu, Oulun Ammattikorkeakoulu, Oulun yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu oy, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu, Tampereen yliopisto, Turun ammattikorkeakoulu ja Vaasan yliopisto.*

Kunta-alan toimijoista lausunnon antoivat *Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Jyväskylän kaupunki, Jämsän kaupunki, Kittilän kunta, Kouvolan kaupunki, Lahden kaupunki, Lappeenrannan kaupunki, Oulun kaupunki, Rauman kaupunki, Salon kaupunki, Tampereen kaupunki, Vantaan kaupunki ja Suomen Kuntaliitto ry.*

Järjestöistä ja liitoista lausunnon antoivat *Akava ry, Ammattiliitto PRO ry, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, Insinööriliitto IL ry, Kunta- ja hyvinvointialueiden työntekijät KT ry, Nuorisola ry, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry, Sivustysala ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ry, Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry, STTK ry, Suomen kesäyliopistot ry, Suomen opinto-ohjaajat SOPO ry, Suomen Yrittäjät ry, Tekniikan Akateemiset TEK ry, Työttömien Keskusjärjestö ry, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry ja Vähävaraisten Oikeusturva ry.*

Lausunnonantajista *Lohjan kaupunki* ilmoitti, ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.

Lausuntopalautetta tullaan tarkastelemaan lainsäädännön muutostarpeita arvioitaessa.

4. LAUSUNTOPALAUTE

Lähtökohtaisesti pääosa lausunnonantajista kannatti työttömyysturvalain muuttamista esitysluonnoksessa kuvatulla tavalla, mutta lisäksi esitettiin toiveita laajemminkin muutoksista esitykseen. Muutostoiveita esitettiin muun muassa soveltamisalan, työttömyysetuuden myöntämisen harkinnanvaraisuuden ja vaikutusten arvioinnin osalta. Lausuntopalautteessa esitetyt näkemykset huomioidaan soveltuvin osin esityksessä asian jatkovalmistelun aikana.

Lausuntopalautteessa korostui vapaan sivistystyön (kansalaisopistot, kansaopistot, kesäyliopistot ja opintokeskukset) merkitys avoimen korkeakouluopetuksen järjestämisessä. Muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriö esitti lausunnossaan laajennusta muutoksen soveltamisalaan tältä osin. Palautteiden perusteella vapaan sivistystyön oppilaitoksissa järjestettävä avoin korkeakouluopetus vastaa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avointa korkeakouluopetusta.

Erityisesti mahdollisuus tukea avointen korkeakouluopintojen opiskelua työttömyysetuudella työvoimaviranomaisen harkinnan perusteella aiheutti erilaisia näkemyksiä asiasta. Lausunnonantajat joko pitivät etuusjärjestelmän selkeyden takia perusteltuna lakkauttaa rinnakkaisia mahdollisuuksia saada työttömyysetuutta opiskelun ajalta tai korostivat sitä, että työvoimaviranomaisella tulisi säilyttää mahdollisuus ohjata työnhakija työttömyysetuudella tuettuihin opintoihin työnhakijan työllistymis- ja kotoutumismahdollisuuksien parantamiseksi.

Lausuntopalautteessa ehdotettiin muutosten soveltamisalan laajentamista myös yliopistojen tarjoamiin erillisopintoihin, jotka ovat yksittäisiä kursseja tai opintokokonaisuuksia, joihin hyväksytään erillisestä hakemuksesta. Opintokokonaisuuksien laajuudet vaihtelevat ja opinnot voivat olla melko laajoja, useita kymmeniä opintopisteitä sisältäviä. Erillisopinnot ovat nykyisellään joko sivutoimista työttömyysturvaolkeuteen vaikuttamatonta opiskelua tai päätoimista opiskelua, jolloin niiden ajalta voidaan maksaa työttömyysetuutta työvoimaviranomaisen harkinnan perusteella.

Useassa lausunnossa esitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleminen avointa korkeakouluopetusta koskevien hallituksen esitysten yhteisvaikutusten arviointia suhteessa nyt esitettyyn. Opetus- ja kulttuuriministeriön esitykset koskevat niin sanottua opintoseteliä ja mahdollisuutta suorittaa tutkinto avoimessa korkeakoulussa. Valtiovarainministeriö arvioi puolestaan lausunnossaan, että ehdotettujen muutosten vaikutusten arviointia tulisi täydentää kuntien osalta.

Lisäksi valtioneuvoston oikeuskansleri edellytti lausunnossaan perus- ja ihmisoikeusvaikutusperusteluiden ja säätämisyjärjestysperusteluiden täydentämistä.

5. ASIASSA ANNETUT LAUSUNNOT (LAUSUNTOPALVELU.FI)

1. Yleiset kommentit

Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folk- högskolförening ry 2.4.2026

Suomen Kansanopistoyhdistys (SKY) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta, jossa ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia (1290/2002), työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia (380/2023) sekä kotoutumisen edistämistä annettua lakia (681/2023).

Esityksen mukaan työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Samanaikaisesti työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämistä annettua lakia muutettaisiin siten, että avoimia korkeakouluopintoja ei voisi enää suorittaa työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina.

Sääntelyn selkeyttämisen tarve

Suomen Kansanopistoyhdistys katsoo, että työttömyysturvaan ja opiskeluun liittyvä sääntely on nykytilanteessa, monimutkaista ja vaikeasti ennakoitavaa. Opintojen vaikutus työttömyysetuuteen riippuu useista tekijöistä, kuten opintojen kestosta, laajuudesta sekä tulkinnasta pää- ja sivutoimiseksi. Lisäksi kokonaisuutta monimutkaistavat erilaiset poikkeussäännökset ja menettelyt.

Pidämme erittäin tärkeänä, että sääntelyä selkeytetään. Opiskelun ja työttömyysturvan yhteensovittamisen tulisi olla työnhakijalle nykyistä ennakoitavampaa, läpinäkyvämpää ja hallinnollisesti kevyempää. Tästä näkökulmasta esityksen tavoite on kannatettava.

Kansanopistojen asema ja yhdenvertaisuus

Suomen Kansanopistoyhdistys kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kansanopistoissa järjestetään myös avointa korkeakouluopetusta. Esityksen toteutuessa kansanopistojen järjestämään avoimen korkeakoulun opetuksen osallistuminen ei kuitenkaan olisi mahdollista työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisena opiskeluna. Tämä asettaa keskenään samassa asemassa olevat opiskelijat eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, missä oppimisympäristössä opinnot suoritetaan. Kansanopistojen rooli koulutuksen järjestäjänä ja erityisesti saavutettavien, joustavien ja usein ohjatumpien oppimisympäristöjen tarjoajana tulisi tunnistaa paremmin lainsäädännössä. Pidämme tärkeänä, että eri koulutusmuotoja kohdellaan yhdenvertaisesti ja että myös kansanopistojen kautta suoritettavat avoimen korkeakoulun opinnot ovat aidosti saavutettavissa työttömille työnhakijoille.

Kotoutujien aseman heikkeneminen

Esityksen merkittävänä heikkoutena pidämme sitä, että se heikentää alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden asemaa poistamalla mahdollisuuden työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun ilman ikärajaa. Muutos voi heikentää koulutuspolkujen rakentumista ja hidastaa kotoutumista. On huomioitava, että monen kotoutujan kohdalla tarkoituksenmukainen koulutuspolku ei kulje suoraan korkeakouluopintoihin, vaan esimerkiksi vapaan sivistystyön koulutuksen, TUVAn koulutuksen tai ammatillisten opintojen kautta.

Näiden koulutuspolkujen tukeminen on keskeistä sekä kotoutumisen että työllistymisen näkökulmasta. Suomen Kansanopistoyhdistys vastustaa työttömyysetuudella tuetun opiskelumahdollisuuden poistamista alle 25-vuotiailta kotoutujilta ja katsoo, että heidän mahdollisuutensa kouluttautua tulee turvata nykyistä paremmin.

Koulutuspolkujen yksipuolistuminen

Suomen Kansanopistoyhdistys nostaa esiin, että esitys keskittyy voimakkaasti avoimiin korkeakouluopintoihin, vaikka merkittävä osa työttömistä, erityisesti matalamman koulutustason omaavista ja heikossa työmarkkina-asemassa olevista henkilöistä, hyötyisi ensisijaisesti ammatillisista opinnoista tai niiden osista.

Pelkästään korkeakouluopintoihin painottuva sääntely ei vastaa riittävästi tämän kohderyhmän tarpeisiin eikä tue monimuotoisia ja yksilöllisiä koulutuspolkuja. Jatkuvan oppimisen kokonaisuudessa tulisi huomioida tasapainoisesti myös ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö.

Opintojen saavutettavuus ja taloudelliset esteet

Esityksen rinnalla tarkasteltava opintosetelikeilu voi madaltaa osallistumiskynnystä avoimiin korkeakouluopintoihin, mutta se ei ratkaise toimeentuloon liittyviä haasteita eikä mahdollista päätoimista opiskelua työttömyysetuudella.

Lisäksi on huomioitava, että avoimen korkeakoulun opintojen enimmäismaksuja on korotettu merkittävästi. Yhden opintopisteen maksaessa jopa 45 euroa muodostuu opintojen kustannuksista monille työttömille merkittävä este. Esitysluonnoksen mukaan aktiivisimmin avoimia korkeakouluopintoja opiskelevat jo valmiiksi korkeasti koulutetut työttömät. Näin ollen esitys kohdistuu ensisijaisesti niihin, joilla on jo vahva koulutustausta, eikä riittävästi tue niitä, joiden työllistymisen keskeinen este on matala koulutustaso.

Suomen Kansanopistoyhdistys korostaa, että myös tutkintoon johtamattoman koulutuksen tulee olla saavutettavaa kaikille väestöryhmille.

Suomen kesäyliopistot ry

2.4.2026

Mahdollisuus suorittaa avoimen korkeakoulun opintoja työttömyyden aikana ilman riskiä työttömyysturvan katkeamisesta on kannatettava. Järjestely edistää Suomen tavoitetta nostaa koulutustasoa ja vahvistaa valmiuksia vastata työelämän muuttuviin tarpeisiin samalla, kun työnhakijoiden työllistymismahdollisuudet paranevat osaamisen vahvistuessa.

Suomen kesäyliopistot ry esittää, että työttömyysturvalain muutokseen kirjataan vapaan sivistystyön oppilaitosten sisällyttäminen sääntelyn piiriin. Työttömyysturvalakia tulisi muuttaa siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla on mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja myös niitä järjestävissä vapaan sivistystyön oppilaitoksissa ilman riskiä työttömyysetuuden menettämisestä.

Perustelut

Esitykseen tulee sisällyttää myös vapaa sivistystyö, jonka kautta avoimen korkeakoulun opintoja suoritetaan jo nykyisin merkittävässä määrin. Vapaan sivistystyön oppilaitokset – mukaan lukien kesäyliopistot – toimivat keskeisinä avoimen korkeakoulun opetuksen järjestäjinä eri puolilla Suomea. Ne tarjoavat avoimia korkeakouluopintoja alueilla, joilla ei ole omia korkeakouluja ja sellaisille kohderyhmille, joille korkeakoulujen järjestämä opetus ei ole aina tosiasiallisesti saavutettavaa. Vapaan sivistystyön oppilaitokset edistävät avoimen korkeakouluopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja alueellista saavutettavuutta, minkä vuoksi niiden rooli avoimien korkeakouluopintojen tarjoajina on keskeinen.

Esityksen nykyinen rajausta johtaisi tilanteeseen, jossa samansisältöiset ja saman laajuiset avoimet korkeakouluopinnot olisivat työttömyysturvan näkökulmasta eri asemassa sen perusteella, missä oppilaitoksessa ne toteutetaan. Tätä ei voida pitää koulutuspoliittisesti eikä yhdenvertaisuuden näkökulmasta perusteltuna. Lisäksi on syytä todeta, että hallinnollisen taakan keventämisen tavoite toteutuisi yhtä lailla, jos sääntely koskisi avoimia korkeakouluopintoja riippumatta siitä, järjestetäänkö ne korkeakoulussa vai vapaan sivistystyön oppilaitoksessa. Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämä avoin korkeakouluopetus on rakenteeltaan selkeää, dokumentoitua ja korkeakoulujen kanssa sovittuihin opetussuunnitelmiin perustuvaa.

Suomen kesäyliopistot ry katsoo, että esitystä tulee täydentää siten, että se kattaa tasapuolisesti koko avoimen korkeakouluopetuksen kentän toiminnan.

Lain vapaasta sivistystyöstä (632/1998) 2 §:n mukaan kesäyliopistojen tehtävänä on avoimen korkeakouluopetuksen järjestäminen. Ne tekevät yhteistyötä kaikkien yliopistojen ja muutaman ammattikorkeakoulun kanssa, joten kesäyliopistot ovat merkittäviä korkeakoulujen yhteistyökumppaneita. Niiden kautta suoritettiin vuonna 2024 yli 60 000 opintopistettä avoimen korkeakouluopintoja ja osallistumiskertoja oli yli 26 000 (bruttoluku).

Kesäyliopistot toimivat ympärivuotisesti, ja niiden toimintaa on yli 60 paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Tämä laaja alueellinen kattavuus tukee erityisesti niiden henkilöiden mahdollisuuksia osallistua koulutukseen, joilla ei muutoin olisi siihen yhdenvertaisia edellytyksiä.

Rauman kaupunki

2.4.2026

Lakiesitys on lähtökohtaisesti kannatettava. Työelämän vaatimukset kasvavat ja on tärkeää, että työnhakijat pystyvät parantamaan osaamistaan mahdollisimman monipuolisesti. Lakiesitys selkeyttäisi lainsäädäntöä ja vähentäisi työvoimaviranomaisen hallinnollista taakkaa. Esitämme kuitenkin erityisiä huomiomme alla oleviin kohtiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriön (KTPO ja VAPOS -osastojen) lausunto on lähetetty myös Vahvan kautta., Mäkeläinen Ulla

2.4.2026

Kiitos mahdollisuudesta lausua osaamisen jatkuvan kehittämisen kannalta tervetulleesta hallituksen esityksestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut loppuvuodesta 2025 työryhmään, jossa hallituksen esityksen valmistelu käynnistyi. Työryhmävaiheen jälkeen, keväällä 2026, opetus- ja kulttuuriministeriön avoimen korkeakouluopetuksen säädösvalmistelu kolmivuotisen opintosetelikokeilun käynnistämiseksi sekä tutkinnon suorittamisen mahdollistamiseksi avoimena korkeakouluopetuksena on edennyt. Esimerkiksi opintoseteliin oikeutettujen määrittely on hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä tarkentunut nuorisolain määritelmän mukaisesti kattamaan alle 29-vuotiaat opintosetelikokeilun aikavälillä 1.12.2025–30.6.2028 ensimmäisen toisen asteen tutkintonsa Suomessa suorittaneet, jotka ovat osallistuneet korkeakoulujen yhteishakuun, mutta eivät ole saaneet tai ottaneet vastaan korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Hallituksen esitys on parhaillaan lausuntokierroksella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varaa mahdollisuuden jatkaa yhteistä valmistelua työ- ja elinkeinoministeriön kanssa edellä mainittujen, valmistelussa olevien hallituksen esitysten huomioimiseksi lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä.

Jatkotyössä on tarpeen erityisesti varmistaa, että opintosetelillä avoimia korkeakouluopintoja suorittavien alle 29-vuotiaiden oikeus työttömyysetuuteen on määritelty selkeästi ja yhdenvertaisesti. Vapaan sivistystyön oppilaitosten; kansalaisopistojen, kansanopistojen, kesäyliopistojen ja opintokeskusten, rooli avoimen korkeakouluopetuksen järjestäjänä on tarpeen huomioida hallituksen esityksessä. Erityisesti kesäyliopistojen tehtävässä painottuu avoimen korkeakouluopetuksen järjestäminen (laki vapaasta sivistystyöstä, 2§).

Hanken Svenska handelshögskolan, Enheten för utbildning och digitala tjänster/Öppna universitetet och samarbetsstudier, Gerkman Linda

2.4.2026

Hanken tackar för möjligheten att avge utlåtande om utkastet till regeringens proposition.

Att utvidga arbetslösas möjligheter att utveckla sin kompetens genom öppna högskolestudier och minska den administrativa bördan vad gäller arbetslöshetsförmåner är mål som vi understöder.

Lagändringen sänder ett viktigt budskap om att arbetslösa uppmuntras att utveckla sin kompetens och höja sin utbildningsnivå som en del av förbättringen av sysselsättningsförutsättningarna. Möjligheten att avlägga öppna högskolestudier utan inverkan på arbetslöshetsförmånen förbättrar individens ekonomiska förutsebarhet. Även om effekterna på det totala antalet personer som avlägger öppna högskolestudier bedöms vara måttliga, kan konsekvenserna på individnivå vara betydande och positiva.

Den föreslagna lagändringen gällande integration dock inte att föredra, eftersom personer som omfattas av integrationsåtgärder inte befinner sig i en jämlik utgångsposition jämfört med den infödda befolkningen.

Vaasan yliopisto

2.4.2026

Lakimuutos on oikeansuuntainen ja kannatettava. Tärkeää olisi, että se kattaisi myös erillisillä opinto-oikeuksilla opiskelevat työttömät opiskelijat. Yliopistolain 7 §:n mukaan yliopistot voivat järjestää tutkintojen osia sisältävää

koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena yliopisto-opetuksena tai erillisinä opintoina. FITech-verkostoyliopisto tarjoaa ilmaiseksi valikoituja suomalaisten tekniikan alan yliopistojen kursseja, ja opiskelijat opiskelevat näitä erillisillä opinto-oikeuksilla.

FITech-erillisopinto-oikeudella suoritettavat opinnot ovat sisällöltään, tavoitteeltaan, toteutukseltaan ja kohderyhmältään yhteneviä avoimen korkeakouluopetuksen kanssa. Niiden rinnastaminen avoimeen yliopistoon ehdotuksessa lakimuutoksessa varmistaisi yhdenvertaisen kohtelun ja johdonmukaisuuden, esityksen tavoitteen toteutumisen (opiskelumahdollisuuksien helpottaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen) sekä työllistymistä tukevan, julkisesti rahoitetun jatkuvan oppimisen hyödyntämisen ilman perusteetonta etuusmenetystä.

Insinööriliitto IL ry

2.4.2026

Esitetty muutos avointen ammattikorkeakouluopintojen osalta on kannatettava. On hyvä, että työttömyysturvaa saava voi opiskella avoimen ammattikorkeakoulun opintoja ilman, että sillä on vaikutuksia työttömyysturvaan. Vaikka muutos ei merkittävästi lisäisi opintojen määrää, antaa se selkeän viestin siitä, että oman osaamisen kehittäminen työuran aikana on toivottavaa. Muutoksella saattaa olla myös avoimen ammattikorkeakouluopintoja lisäävä vaikutus, joka samalla myös nostaisi työttömien osaamistasoa ja mahdollistaisi työllistymisen.

Insinööriliiton näkemyksen mukaan esityksessä tulisi huomioida myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen työttömyysturvalla. YAMK-opinnot suunnitellaan työnohessa toteutettavaksi ja ne eivät ole este täyspäiväisen työn vastaan ottamiselle. Sen sijaan työpaikan löytäminen todennäköisesti edesauttaisi opintojen etenemistä, kun opinnoissa on paljon työpaikalle toteutettavia opintotehtäviä. Samalla tutkinto myös edistäisi työnhakijan työllistymistä.

Esityksen tavoitteiden toteutumisen ja eri alojen yhdenvertaisuuden kannalta on oleellista lisätä esitykseen mukaan myös erillisillä opinto-oikeuksilla suoritettavat opinnot. Erityisesti tekniikan alan opintoja tarjoava verkostoyliopisto FITech on tekniikan alalla oleellinen opintojen tarjoaja ja opinnot soveltuvat erittäin hyvin myös työttömille. Insinööriliitto kannattaa erillisillä opinto-oikeuksilla suoritettavien opintojen osalta Tekniikan akateemisten lausuntoa.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Jani Kykkänen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija

2.4.2026

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi olisi myös toivonut lausuntopyyntöä asiasta. Unifi pyytää myös huomioidaan yliopistojen erikseen toimittamat lausunnot.

Avoimen korkeakoulun opinnot ovat maksullisia, mikä saattaa rajoittaa työttömien opiskelua avoimessa korkeakoulutuksessa tai rajaa opintojen määrää lyhyempiin kokonaisuuksiin.

Esitetyn muutoksen myötä avoimilla korkeakouluopinnoilla ei jatkossa olisi vaikutusta yli 25-vuotiaiden työnhakijoiden työttömyysturva-oikeuteen. Samalla esitetään poistettavaksi nykyinen koulutustarpeen arvioon perustuva mahdollisuus tuettuihin työttömän omaehtoiisiin avomiin korkeakouluopintoihin. Näin henkilön on helpompi tehdä ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi ilman pelkoa vaikutuksista työttömyysturvavan tai opintojen keskeyttämistarvetta.

Lakiesitys voi lisätä yhdenvertaisuutta kotoutujien ja muiden työnhakijoiden välillä. Erityisesti nuoret kotoutujat saattavat hyötyä avointen korkeakouluopintojen tukemisesta ja se voi edistää ammatillisen osaamisen kehittämistä sekä työllistymistä. Nuoren kotoutujan kohdalla muutos voi vaikuttaa positiivisesti jatko-opintoihin hakeutumiseen, sillä avoimet korkeakouluopinnot ja erityisesti väyläopinnot voivat toimia hyvänä polkuna kohti tutkinto-opintoja.

Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue/Sodankylän kunta **2.4.2026**

Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen mukaan uudistus on tervetullut, helpottaa korkeakoulutettujen työttömien ja muiden työttömien täydennyskoulutusta sekä tarjoaa matalan kynnyksen vaihtoehdon kokeilla korkeakouluopintoja mikäli yli 25-vuotias ei ole päässyt korkea-asteen koulutukseen.

Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta **2.4.2026**

Opiskelijakunta ROTKO kiittää mahdollisuudesta lausua ja pitää esityksen tavoitetta kannatettavana, sillä se parantaa työttömien mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ilman toimeentulon riskiä.

Uudistus tukee joustavia koulutuspolkuja ja sujuvoittaa siirtymiä työelämään, mikä on erityisen tärkeää Lapin kaltaisilla alueilla. ROTKO korostaa, että opintojen rinnalle on varmistettava riittävä ohjaus ja tuki, jotta opinnot eivät keskeydy tai kuormita liikaa.

Lisäksi avoimen korkeakouluopetuksen saavutettavuus ja tarjonta tulee turvata alueellinen yhdenvertaisuus. Uudistuksen vaikutuksia tulee seurata ja varmistaa, että toimeenpanoon osoitetaan riittävät resurssit.

Sivistysala ry **2.4.2026**

Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä.

Sivista pitää hyvänä, että työttömien opiskelumahdollisuuksia parannetaan ja työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa tältä osin vähennetään. Tämä osaltaan edistää Suomen tavoitetta nostaa koulutustasoa sekä edistää työnhakijoiden mahdollisuuksia työllistyä.

Kun avoimia korkeakouluopintoja voisi opiskella ilman vaikutuksia työttömyysturvaan, vaihtoehtoinen koulutustarpeeseen perustuva mahdollisuus työttömyysetuudella tuettavista omaehtoisista avoimista korkeakouluopinnoista poistettaisiin. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan myös alle 25-vuotiailla kotoutuja-asiakkaila on ollut mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella. Tätä mahdollisuutta ei jatkossa olisi, koska myöskään muilla alle 25-vuotiailla tätä mahdollisuutta ei olisi, mitä Sivista pitää sinänsä perusteltuna.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry **2.4.2026**

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö kiittää mahdollisuudestaan antaa lausunto.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden avointen yliopisto-opintojen ja avointen ammattikorkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuksia sekä vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksellä arvioidaan olevan vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Yhteisjärjestö toteaa, että työttömyyskassojen jäseniltä saaman palautteen perusteella opintoja ei toisinaan uskalleta aloittaa etuuden menettämisen pelossa. Esitys on omiaan selkeyttämään lainsäädäntöä ja voi vähentää epävarmuutta aloittaa koulutus, mitä pidetään hyvänä. Lisäksi esityksellä on sekin hyvä vaikutus, että se vapauttaa työvoimaviranomaisen resursseja muuhun työhön. Esityksen on arvioitu vähentävän myös työttömyyskassojen työtä.

Yhteisjärjestö pitää esitystä hyvänä, koska se ennen kaikkea selkeyttää opintoihin liittyvää työttömyysturvalainsäädäntöä.

Viesti - Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Repo Siina **2.4.2026**

Viesti ry kiittää mahdollisuudesta lausua työttömyysturvalain muutoksiin ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutoksiin.

Kiitämme myös tärkeästä aloitteesta. Korkeakouluopintojen mahdollistaminen avoimessa yliopistossa ja avoimessa ammattikorkeakoulussa työttömyysturvalla on kannatettavaa.

Työelämän tarpeet muuttuvat nopeasti ja etenkin viime aikoina työttömyysjaksot ovat pitkittyneet, pitkäaikaistyöttömyys on ollut jyrkässä kasvussa. Siksi on tärkeää, että työnhakijat pystyvät kehittämään osaamistaan työttömyyden aikana. Tästä seuraa sekä lyhyen, että pitkän tähtäimen hyötyjä. Muutos tukeekin työttömän mahdollisuuksia hankkia työtä.

Työurien piteneminen edellyttää muutoinkin jatkuvaa osaamistason ylläpitämistä. Esitetyt lakimuutokset tukevat myös sitä, että Suomessa väestön koulutustaso pysyy jatkossakin korkeana ja uuden oppimiseen kannustetaan myös aikuisella iällä.

Esityksessä on vielä jonkin verran epäselvyyttä, joten me Viesti ry:ssä pyytäisimme edelleen selkeyttämään kokonaisuutta. Työnhakijalle on luotava varmuus siitä, ettei hänen tarvitse opiskellessaan pelätä työttömyysturvansa yllättävää katkeamista.

Lisäksi toivomme, että vapautta sekä korkeakouluopintoihin että ammatilliseen opiskeluun työttömyysturvalla laajennetaan edelleen, ja myös tutkinnon tai maisteriohjelman suorittaminen työttömyysturvalla olisi jatkossa mahdollista.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto **2.4.2026**
Arene ry

Arene kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia sekä kotoutumisen edistämisestä annettua lakia siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi nykyistä laajempi mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä, samalla kun avoimet korkeakouluopinnot poistettaisiin työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen soveltamisalasta. Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden opiskelumahdollisuuksia sekä keventää työttömyysturvaoikeuden arviointiin liittyvää hallinnollista taakkaa.

Arene pitää esityksen tavoitetta lähtökohtaisesti oikeansuuntaisena. Avoin ammattikorkeakoulu on työelämälähtöinen, joustava ja alueellisesti vaikuttava väline osaamisen päivittämiseen, uudelleensuuntautumiseen ja korkeakoulutukseen siirtymiseen. Lausunnossaan Arene korostaa kuitenkin, että sääntelyä ei tule tarkastella irrallaan muusta korkeakoulupoliittisesta valmistelusta. Erityisen merkittävä on samanaikainen valmistelu, jossa korkeakoulututkinnon suorittaminen avoimena korkeakouluopetuksena mahdollistettaisiin maksullisena ja jossa avoimen koulutuksen maksusääntelyä vapautettaisiin.

Lausunnon ydinkohdat:

- Arene kannattaa sääntelyn selkeyttämistä ja sitä, että yli 25-vuotiaan työnhakijan mahdollisuuksia opiskella avoimia ammattikorkeakouluopintoja työttömyysturvaa menettämättä helpotetaan.
- Esitystä ei kuitenkaan tule rajata liian kapeasti vain nykyiseen avoimen korkeakouluopetuksen muotoon. Sääntelyn on mahdollistettava myös tulevat tutkintoon johtamattomat, korkeakoulutasoiset siirtymä- ja osaamiskokonaisuudet.
- Työvoimapalvelulain ja kotoutumislain muutoksissa esitetty avoimien korkeakouluopintojen täydellinen poistaminen työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen piiristä on liian jyrkkä ratkaisu.

- Vaikutusarviointi on keskeneräinen suhteessa avoimen tutkinto-oikeuden valmisteluun, opintomaksuihin, opiskelun rahoituskannustimiin ja korkeakoulujen resursseihin.
- Erityistä huomiota tulee kiinnittää alle 25-vuotiaisiin ammatillisen tutkinnon suorittaneisiin työnhakijoihin sekä kotoutuja-asiakkaisiin, joiden siirtymät korkeakoulutukseen eivät saa vaikeutua.
- Jos valtio käyttää avointa korkeakoulutusta nykyistä vahvemmin työllisyys- ja osaamispolitiikan välineenä, tämän on näyttävä myös rahoituksessa. Arenen linjana on, ettei jatkuvan oppimisen vastuita tule kasvattaa ilman riittävää kokonaisarviota ja resursointia.

Lausunnon tiivistelmä

Arene pitää lakiesityksen perussuuntaa kannatettavana. Työttömyysturvan ja avoimen ammattikorkeakoulun opiskelun yhteensovittamisen helpottaminen tukee osaamisen päivittämistä, työnhaun aikaista aktiivisuutta ja työmarkkinoille palaamista. Nykyinen sääntely on monimutkainen, tulkinnanvarainen ja hallinnollisesti raskas. Tältä osin lakiluonnos vastaa todelliseen ongelmaan.

Arene katsoo kuitenkin, että luonnos edellyttää vielä olennaisia muutoksia. Työttömyysturvalain poikkeusta ei tule kirjoittaa niin kapeasti, että se kattaisi vain nykyiset avoimet korkeakouluopinnot mutta ei tulevia erillisillä opintoi- oikeuksilla tai muina tutkintoon johtamattomina kokonaisuuksina toteutettavia siirtymä- ja osaamispolkuja. Työvoimapalvelulain ja kotoutumislain osalta tulee säilyttää mahdollisuus tukea avoimia tai niihin rinnastuvia korkeakouluopintoja kohdennetusti silloin, kun kyse on työvoimaviranomaisen tai kotoutumisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisesta osaamis- ja siirtymäpolusta.

Lisäksi vaikutusarvioita on täydennettävä. Esitystä ei voi arvioida irrallaan toisesta valmistelusta, jossa tutkinnon suorittaminen avoimena korkeakouluopetuksena mahdollistettaisiin maksullisena ja avoimen koulutuksen maksusääntelyä vapautettaisiin. Nämä kaksi uudistusta yhdessä voivat muuttaa opiskelun rahoitus- ja käyttäytymiskanusteita sekä kasvattaa paineita opintomaksujen korottamiseen.

Yleiset kommentit

Arene pitää esityksen tavoitetta perusteltuna. Mahdollisuus opiskella avoimia ammattikorkeakouluopintoja työttömyyden aikana ilman epävarmuutta työttömyysturvan katkeamisesta tukee yksilön osaamisen päivittämistä ja parantaa edellytyksiä vastata työelämän muutoksiin. Lakiluonnoksessa todetaan oikein, että avoimia ammattikorkeakouluopintoja järjestetään joustavasti, myös verkossa ja että ne ovat käytännönläheisiä ja työelämälähtöisiä. Tämä tekee niistä ammattikorkeakoulusektorin näkökulmasta tarkoituksenmukaisen välineen työttömän työnhakijan osaamispolulla.

Arene korostaa kuitenkin, että kyse ei ole vain työttömyysturvan teknisestä tai hallinnollisesta muutoksesta. Kyse on samalla siitä, millainen rooli avoimella ammattikorkeakoululla on jatkossa jatkuvassa oppimisessa, työvoimapolitiikassa ja siirtymissä ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen. Arenen omissa korkeakouluoliittisissa keskusteluissa on korostettu, että koulutustaso ei nouse ilman ammatilliselta toiselta asteelta tulevien osuuden kasvattamista ja että jatkuvan oppimisen vastuita ei tule lisätä ilman vastaavaa kokonaisarviota ja resursointia. Tästä syystä Arene pitää välttämättömänä, että esitystä tarkastellaan yhdessä avoimen tutkinto-oikeuden valmistelun kanssa. Tarkoituksena on mahdollistaa korkeakoulututkinnon suorittaminen maksullisena avoimena korkeakouluopetuksena sekä vapauttaa avoimen koulutuksen maksusääntelyä, jotta korkeakoulut voivat paremmin katata avoimesta koulutuksesta niille aiheutuvia kustannuksia. Tämä on suoraan yhteydessä nyt käsiteltävään esitykseen.

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut, Jari Lindström, monialaisen työllistämisen päällikkö 2.4.2026

Kouvolan kaupunki ja työllisyys-yrityspalvelut kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta. Kouvolan kaupungin näkökulmasta ehdotettu lakimuutos, joka mahdollistaa yli 25-vuotiaille työnhakijoille avoimien korkeakouluopintojen suorittamisen työttömyysetuutta menettämättä, on pääosin ihan tarkoituksenmukainen ja kannatettava. Muutos tukee työnhakijoiden osaamisen kehittämistä joustavasti sekä vahvistaa mahdollisuuksia parantaa työllistymisedellytyksiä tilanteessa, jossa työmarkkinoiden osaamisvaatimukset muuttuvat nopeasti.

Lakiesityksen mukainen ilmoitusvelvollisuuden poistuminen keventäisi merkittävästi opintojen aikaiseen työttömyysetuusoikeuteen liittyvää hallinnollista työtä myös Kouvolan työllisyyspalveluissa. Tämä yksinkertaistaisi asiakasohjausta ja vapauttaisi henkilöstöresursseja suoraan asiakastyöhön sekä palvelujen vaikuttavuuden vahvistamiseen.

Samalla on kuitenkin huomioitava, että ilmoitusvelvollisuuden poistuminen vähentää työvoimaviranomaisen käytettävissä olevaa tietoa työnhakijan käynnissä olevasta osaamisen kehittämisestä. Tämä saattaa tietyissä tilanteissa vaikeuttaa työnhakijan yksilöllisen työllistymissuunnitelman laatimista sekä palvelutarpeen arviointia, mikä korostaa tarvetta toimiville yhteistyö- ja tietojenvaihtokäytännöille.

Kokonaisuutena Kouvolan ty-palvelut katsoo, että mahdollisuus suorittaa avoimia korkeakouluopintoja ilman työttömyysetuuden menettämistä edistää työnhakijoiden osaamisen vahvistamista, tukee työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin vastaamista sekä parantaa työllistymismahdollisuuksia. Samalla muutos keventää hallinnollista työtä työllisyyspalveluissa ja mahdollistaa joustavammat tavat tukea työnhakijoiden osaamisen kehittämistä osana kuntien työllisyyspalvelukokonaisuutta. Tätä on pidettävä hyvänä kehityssuuntana.

Ammattiliitto Pro ry

2.4.2026

Ammattiliitto Pro kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella avoimia yliopisto-opintoja ja avoimia ammattikorkeakouluopintoja sekä vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytysten selvittämiseen liittyvää hallinnollista taakkaa. Ammattiliitto Pro pitää tavoitetta työttömien opiskeluedellytysten lisäämisestä erittäin kannatettavana. Myös työvoimaviranomaisten hallinnollisen taakan keventäminen on tavoiteltava asia, etenkin mikäli säästytävät resurssit suunnataan työmarkkina-asemaltaan heikommassa asemassa olevien työllistymisen tukemiseen.

Pro toteaa kuitenkin, että pelkästään avointen korkeakouluopintojen opiskelemisen helpottaminen työttömyysaikana ei ole riittävä keino työttömien työllistymisen laajasti vaikuttavaksi edistämiseksi. Läheskään kaikki työttömät, joilla on ammatillisen osaamisen tai muunlaisten työmarkkinavalmiuksien kehittämisen tarpeita, eivät ole suuntautuneet korkeakoulutusta edellyttäviin tehtäviin. Myös toisen asteen ammatillisten opintojen antamalle ajantasaiselle osaamiselle on Suomessa tarvetta.

Pro katsookin, että työttömien mahdollisuuksia suorittaa ammatillista osaamista kehittäviä opintoja tai osaamiskokonaisuuksia tulisi helpottaa siinä missä avointen korkeakouluopintojen suorittamistakin. Esityksessä ammatillisten opintojen rajaamista ulkopuolelle on perusteltu opintojen pitkällä kestolla ja lukitusvaikutuksella, mutta mikäli työnhakijalla on esityksen mukainen työnhakuvelvollisuus, voidaan lukitusvaikutuksen ajatella olevan pieni.

Yleisesti Pro toteaa, että työllistymistä tukevat opinnot olisi suunniteltava siten, että ne vastaavat työvoimaviranomaisen yhteistyössä alueen yritysten kanssa toteamiin olemassa oleviin ja tuleviin osaamistarpeisiin. Päämääräksi tulee asettaa se, että jokainen työtön työnhakija, joka ei voi muuttaa työn perässä ja jonka nykyinen osaaminen ei vastaa sellaisten töiden vaatimuksia, joita hänen asuinpaikkakunnallaan ja lähialueilla on tarjolla, pääsee viipymättä aloittamaan ammatillista osaamistaan ja muita työelämävalmiuksiaan (esimerkiksi kielitaito) parantavan koulutuksen. Oikeus työllistymisedellytyksiä tosiasiallisesti vahvistavaan, alueen työvoimatarpeita vastaavaan koulutukseen pääsemiseen tulee asettaa lähtökohdaksi sen sijaan, että jatketaan nykytilaa, jossa työnhakija joutuu perustelemaan tällaisen koulutuksen tarvetta työvoimaviranomaiselle.

Pro korostaa, että ammatillisia ja muita työelämävalmiuksia vahvistava koulutus on voitava aloittaa työttömyysjakson alussa niin pian kuin mahdollista, sillä passiivisen työttömyysajan pitkittyminen heikentää työllistymismahdollisuuksia. Kuukausia kestävä odotus koulutukseen pääsemiseksi hidastaa tarpeettomasti työllistymistä. Koulutusten järjestäminen – kuten muukin aktiivinen työllisyyspolitiikka – aiheuttaa kustannuksia, mutta työttömyyden pitkittymisestä seuraavat kustannukset etuusmenojen lisääntymisen sekä terveydentilan ja sosiaalisen hyvinvoinnin heikentymisen myötä ovat moninkertaisia. Passiivinen työllisyyspolitiikka ei tuo minkäänlaisia todellisia säästöjä, vaan johtaa työikäisen väestön syrjäytymiseen työmarkkinoilta.

Pro korostaa, että työvoimaviranomaisille on osoitettava riittävät resurssit alueellisiin työvoimatarpeisiin vastaavien koulutusten viivytyksettömään järjestämiseen tai hankkimiseen. Työvoimaviranomaisten resurssointia ei pidä nähdä vain menoeränä vaan pikemminkin investointina osaavan työvoiman saatavuuden ja talouskasvun edistämiseen.

STTK ry.

2.4.2026

Esitetyt muutokset selkeyttävät työttömyysturvalla opiskelua ja vähentävät hallinnollista taakkaa, mutta eivät juurikaan lisää työttömien mahdollisuuksia opiskeluun. Muutosten rajaaminen koskemaan ainoastaan avoimia korkeakouluopintoja on keinotekoinen. Jatkossa tulisi tarkastella muutosten laajentamista koskemaan myös muuta tutkintoja lyhyempää koulutusta esimerkiksi toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osien suorittamista.

Akava ry

2.4.2026

Muutos on kannatettava. Avoimien korkeakouluopintojen suorittamisen helpottaminen edistää osaamisen kehittämistä. Myös yksilön ja viranomaisen työkuorman keventäminen ilmoitusvelvollisuus poistamalla on hyvä edistysaskel.

Muutoksen tavoitteiden toteutumisen kannalta olisi tärkeää ottaa huomioon avoimen korkeakoulutuksen lisäksi myös erillisillä opinto-oikeuksilla suoritettavat opinnot. Esimerkiksi tekniikan alalla ja ICT-alalla suoritetaan merkittävä määrä opintoja, jotka on toteutettu myöntämällä opiskelijalle erillinen opinto-oikeus (esim. FITech). Näillä aloilla avoimen yliopistokoulutuksen tarjonta on verrattain vähäistä. Avoimessa korkeakoulussa suoritettavat opinnot ja erillisillä opinto-oikeuksilla suoritettavat opinnot ovat käytännössä kohdejoukoltaan, toteutukseltaan ja tarkoitukseltaan samanlaisia opintoja. Esitetyn lakimuutoksen tavoitteiden kannalta olisi johdonmukaista kohdella näitä hallinnollisesti eri tavoin järjestettäviä opintoja lainsäädännössä samalla tavalla.

Akava ehdottaa, että lakimuutos ulotetaan koskemaan myös mainittuja erillisillä opinto-oikeuksilla toteutettavia koulutuksia.

Olemme ehdottaneet opiskeluoikeuksien laajentamista työttömyysturvalla tässä esityksessä esitettyä laajemmin. Mielestämme työttömyysturvalla opiskelemisen oikeuksia pitää lisätä edelleen.

Salon kaupunki, Salon kaupungin elinvoimajaosto (Salon työllisyysalueen kuntien puolesta)

2.4.2026

Esitys on kannatettava, koska se tukee työnhakijoiden osaamisen kehittämistä ja parantaa näin myös työllistymismahdollisuuksia. Korkeakoulutettujen työttömyys on ollut nousussa ja lakiuudistus madaltaisi kynnystä aloittaa jatko- ja täydennyskoulutuksia ilman työttömyysetuuksien menettämisen pelkoa. Myös muiden ryhmien, esim. korkeakouluttamattomien osaamisen kehittämisen prosessi voi uudistuksen avulla lyhentyä, koska tällä hetkellä tutkinto-opintoihin kiinni pääseminen ei välttämättä onnistu nopeasti.

Esitys on kuitenkin vain todella pieni askel työvoimaviranomaisen hallinnollisen taakan keventämiseksi ja työnhakija-asiakkaiden sujuvien prosessien turvaamiseksi. Esitystä tulisi laajentaa vähintään niin, että se kattaa kaikki lyhytkestoiset opinnot.

Suomen Yrittäjät ry

2.4.2026

Suomen Yrittäjät ry pitää hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina.

Tampereen yliopisto, Marja Sutela, koulutusvararehtori

1.4.2026

Tampereen yliopisto pitää esityksen lähtökohtaa kannatettavana. Esityksen tavoite helpottaa työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia kehittää osaamistaan avoimissa korkeakouluopinnoissa sekä vähentää työttömyysetuuteen liittyvää hallinnollista taakkaa on perusteltu ja selkeyttää nykyistä sääntelytilannetta.

Lakimuutos on tärkeä viesti siitä, että työttömiä kannustetaan osaamisen kehittämiseen ja koulutustason nostamiseen osana työllistymisedellytysten parantamista. Mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman vaikutuksia työttömyysetuuteen lisää yksilöiden taloudellista ennakoitavuutta. Vaikka vaikutusten avoimien korkeakouluopintoja suorittavien määriin arvioidaan olevan kokonaisuutena maltillisia, yksilötasolla vaikutukset voivat olla merkittäviä ja myönteisiä.

Tampereen yliopisto kiinnittää erityistä huomiota siihen, että esityksessä avoimiin korkeakouluopintoihin rajautuva soveltamisala ei huomioi erillisopinto-oikeudella suoritettavia opintoja, kuten FITech-verkoston tarjoamia opintojaksoja tai alumniopiskelu-oikeudella suoritettavia opintojaksoja.

Erillisopinto-oikeuden jättäminen sääntelyn ulkopuolelle johtaisi perusteettomaan eriarvoisuuteen sekä epäyhtenäisiin tulkintoihin eri alueiden työvoimaviranomaisissa. Tampereen yliopisto katsoo, että ehdotetussa lakimuutoksessa erillisopinto-oikeudella suoritettavat opinnot tulee rinnastaa avoimiin korkeakouluopintoihin, jotta esityksen tavoitteet yhdenvertaisuudesta, hallinnollisen taakan keventämisestä ja työllistymistä tukevan jatkuvan oppimisen edistämisestä toteutuvat.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta 1.4.2026

Esityksessä ehdotetaan muutoksia työttömyysturvalakiin siten, että avoimien korkeakouluopintojen opiskelu työttömyysetuudella helpottuu yli 25-vuotiailla. Esityksessä kuitenkin poistuu käytännössä alle 25-vuotiailta kotoutujilta kotoutumisen edistämisestä annetun lain kautta mahdollistunut oikeus opiskella päätoimisesti työttömyysetuudella.

Into katsoo, että työttömyysturvaan ja opiskeluun liittyvä sääntely on nykytilanteessa monimutkaista. Opintojen vaikutus työttömyysetuuteen riippuu useista tekijöistä, kuten opintojen kestosta, laajuudesta, tulkinnasta pää- ja sivutoimiseksi sekä erilaisista erityissäännöksistä. Tämä vaikeuttaa työttömien mahdollisuuksia ennakoida opintojen vaikutuksia toimeentuloon. Korostamme, että sääntelyä tulisi kokonaisuudessaan selkeyttää siten, että opiskelun ja työttömyysturvan yhteensovittaminen olisi nykyistä ennakoitavampaa ja helpompaa.

Into katsoo, että lähtökohtaisesti on tarkoituksenmukaista, että työttömien ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien osaamista ja työllistymisedellytyksiä voidaan vahvistaa opintojen avulla. Pidämme perusteltuna, että työttömyysturvajärjestelmän kautta laajennetaan osaamisen kehittämistä ja kouluttautumista.

Into pitää kuitenkin huolestuttavana, että esitys heikentää nuorten kotoutujien asemaa poistamalla mahdollisuuden omaehtoiseen, työttömyysetuudella tuettuun opiskeluun ilman ikärajaa. Tämä voi heikentää koulutuspolkujen rakentumista ja hidastaa kotoutumista. Lisäksi on huomioitava, että monelle kotoutujanuorelle tarkoituksenmukainen koulutuspolku ei kulje suoraan korkeakouluopintoihin, vaan esimerkiksi TUVA- tai ammatillisten opintojen kautta. Myös näiden opintojen suorittamisen mahdollisuus työttömyysetuudella tuettuna tulee turvata. Vastustamme työttömyysetuudella tuetun opiskelumahdollisuuden poistamista alle 25-vuotiailta kotoutujilta.

Into haluaa myös nostaa esille, että esitys keskittyy avoimiin korkeakouluopintoihin, vaikka merkittävä osa työttömistä, matalasti koulutetuista ja muista heikossa työmarkkina-asemassa olevista hyötyisi ammatillisista opinnoista tai niiden osista. Pelkkä korkeakouluopintoihin painottuva sääntely ei vastaa riittävästi tämän kohderyhmän tarpeisiin eikä tue kaikkia tarkoituksenmukaisia koulutuspolkuja.

Esityksen kanssa samaan aikaan lausuntokierroksella olevan opintopöytäkirjan näkökulmasta on huomioitava, että vaikka maksuttomuus voi madaltaa kynnystä osallistua avoimiin korkeakouluopintoihin, kokeilu ei ratkaise toimeentuloon liittyviä haasteita eikä mahdollista päätoimista opiskelua työttömyysetuudella. Into katsoo, että opintopöytäkirja hyödyttää ensisijaisesti niitä, joilla on jo valmiiksi riittävät taloudelliset resurssit tai mahdollisuus yhdistää opiskelu ja työ.

Nuorisoala ry

1.4.2026

Tällä hetkellä opiskelu työttömyysetuudella on mahdollista, jos opintojen kesto on enintään kolme kuukautta ja laajuus alle 5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Yli 25-vuotiaille opiskelu avoimessa korkeakoulutuksessa on ollut mahdollista korkeintaan kuuden kuukauden opintoihin, jos se antaa ammatillisia valmiuksia tai tukee yritystoimintaa. Avoimia korkeakouluopintoja opiskelleet työttömyysetuuksien saajat ovat esitysluonnoksen mukaan tyypillisesti nuoria aikuisia. Kotoutuja-asiakkaan tai 25 vuotta täyttäneen työnhakijan on ollut myös mahdollista saada työttömyysetuutta enintään 24 kuukaudeksi omaehtoiseen opiskeluun, mikäli viranomaisen on katsottu työnhakijan täyttävän koulutustarpeen ehdot.

Luonnosesityksessä ehdotetaan, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi jatkossa mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Tämän vuoksi nykytuotoinen omaehtoisin opiskelun tuki lakkautettaisiin avoimen korkeakoulutuksen osalta. Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden avointen korkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuksia sekä vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksellä arvioidaan olevan vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Kannatamme lämpimästi työttömien opiskelumahdollisuuden helpottamista, mutta pidämme esitykseen valittua ikärajausta harmillisena ja ehdotamme sen poistoa. Alle 25-vuotiaat ovat jatkossakin koulutukseenhakuvelvollisia, joten avoimessa opiskelu työttömyysetuudella tapahtuisi ainoastaan tilanteissa, joissa nuori ei ole saanut opiskelupaikkaa tai on jo suorittanut ammatillista osaamista tuottavan tutkinnon. Ikärajaa perustellaan sillä, että työttömyysetuuksilla opiskelu olisi houkuttelevampi vaihtoehto kuin niukka opintotuki. Pidämme tätä ennen kaikkea kriittisenä argumenttina opintotuen tasokorotukselle, emme ikärajan asettamiselle. Nuoria tulisi kohdella sosiaaliturvajärjestelmässä yhdenvertaisesti muihin väestöryhmiin nähden. Opiskelun tulee aina olla kannattavaa, eikä sosiaaliturvan ehtojen tai iän tule olla osaamisen kehittämisen esteenä. Työttömänä opiskelu voi auttaa myös nuorta löytämään itselleen mielekkään alan, minne hakeutua tutkinto-opiskelijaksi.

Mikäli hallitus ei ole valmis poistamaan 25 ikävuoden rajaa, esitämme vähintäänkin rajauksen tekemistä ikäperusteiden sijaan koulutukseenhakuvelvollisiin. Tällöin muilla kuin koulutukseenhakuvelvollisilla ammatillisen tai korkeakoulututkinnon suorittaneilla alle 25-vuotiailla olisi mahdollisuus opiskella avoimen korkeakoulutuksen opintoja työttömyysetuudella. Ammatillisen tutkinnon suorittaneilla tämä voisi toimia myös kannusteena hakeutua koulutustasoa nostaviin korkeakouluopintoihin tutkinto-opiskelijaksi, mikä olisi linjassa Suomen koulutustason nostoon liittyvien tavoitteiden kanssa.

Huomautamme myös, että hallitus on korottanut avoimen opintojen minimimaksuja kolminkertaisiksi. Yhden opintopisteen maksaessa jopa 45 euroa, ei työttömyysetuudella opiskelu ole monellekaan saavutettava vaihtoehto. Esitysluonnoksen mukaan aktiivisimmin avoimia korkeakouluopintoja opiskelevat jo ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet työttömät. Näin ollen esitys edistää ainoastaan paremmassa asemassa olevien opiskelumahdollisuuksia, vaikka matala koulutustaso on keskeinen työllistymisen este. Myös tutkintoon johtamattoman koulutuksen tulee olla saavutettavaa kaikille väestöryhmille.

Vähävaraisten Oikeusturva ry

1.4.2026

Esityksen keskeinen ehdotus merkitsee siirtymää ”luvanvaraisesta” opiskelumallista (työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukainen tuettu omaehtoinen opiskelu) järjestelmään, jossa työnhakija voi opiskella avoimia korkeakouluopintoja vapaasti menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen. Muutosta voidaan pitää yksilön autonomian ja oikeusvarmuuden kannalta perusteltuna, koska opiskelu ei enää edellytä viranomaisen tapauskohtaista hyväksyntää.

Arvioinnin kannalta keskeinen kysymys ei kuitenkaan ole sääntelymallin valinta sinänsä, vaan se, toteutuuko perustuslain 16.2 §:ssa turvattu oikeus kehittää itseään tosiasiallisesti. Kyseisen säännöksen mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle mahdollisuus itsensä kehittämiseen varallisuudesta riippumatta. Perustuslakivaliokunta on korostanut, ettei varattomuus saa muodostua tosiasialliseksi esteeksi koulutukseen osallistumiselle ja itsensä kehittämislle.

Esityksen mukaisessa sääntelyssä avoimet korkeakouluopinnot ovat pääsääntöisesti maksullisia, eikä sääntely sisällä mekanismeja, joilla maksullisuuden vaikutuksia lievennettäisiin. Samalla kohderyhmänä ovat työttömät

työnhakijat, joiden maksukyky on keskimäärin rajallinen. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta seuraa, että opintoihin osallistumisen tosiasiallinen mahdollisuus riippuu yksilön taloudellisesta asemasta.

Ehdotettu sääntely voi johtaa eriarvoisuuden kiihtymiseen työttömyysetuuden saajien joukossa. Henkilö voi esimerkiksi jatkaa tutkintoon johtavia opintoja avoimen yliopiston puolella vaikka työvoimapalveluiden järjestämislain mukaiset omaehtoiset opiskelun edellytykset eivät täytyisikään, jos hänen varallisuutensa sen sallii. Toisella tätä mahdollisuutta ei ole, ja hänen opintonsa pysähtyvät työttömyyden ajaksi. Siten ehdotettu sääntely voi olla ongelmallista myös PL 6 §:n kannalta.

Oikeus opiskella ilman työttömyysetuuden menetystä ei vielä merkitse sitä, että oikeus itsensä kehittämiseen toteutuisi perustuslain tarkoittamalla tavalla. Sääntely poistaa oikeudellisen esteen opiskelulta, mutta jättää taloudellisen esteen ennalleen ja osin korostaa sen merkitystä eri varallisuusryhmien välillä.

Esityksen perusteluissa vaikutuksia arvioidaan perusoikeuksien kannalta, mutta arviointi ei kohdistu keskeiseen kysymykseen siitä, missä määrin maksullisuus muodostaa tosiasiallisen esteen opintoihin osallistumiselle. Vaikutusarviointi jää tältä osin puutteelliseksi suhteessa siihen perustuslakivaliokunnan korostamaan lähtökohtaan, jonka mukaan oikeuksien toteutumista on tarkasteltava niiden tosiasiallisten vaikutusten kautta.

Ehdotuksen seurauksena koulutukseen osallistumisen mahdollisuudet voivat eriytyä sen perusteella, onko henkilöllä taloudelliset edellytykset maksaa opinnoista aiheutuvat kustannukset. Tällainen tilanne on jännitteessä sen perustuslaillisen vaatimuksen kanssa, ettei varattomuus saa muodostua esteeksi itsensä kehittämislle.

Edellä esitetyin perustein esitystä on tarpeen arvioida tältä osin tarkemmin. Erityisesti on selvitettävä, missä määrin avoimien korkeakouluopintojen maksullisuus rajoittaa tosiasiallisia osallistumismahdollisuuksia ja onko tällainen vaikutus perustuslain 16 §:n 2 momentin kannalta hyväksyttävissä, ja voisiko lakiehdotusta täydentää jonkinlaisella kompensatiomallilla taikka merkittävämmillä politiikkamuutoksilla (esimerkiksi opintosetelit avoimeen korkeakouluun taikka ns. perustuloon siirtyminen).

Esityksellä voi lisäksi olla välillisiä vaikutuksia, joita ei ole arvioitu. Sääntely poistaa opintojen aloittamiseen liittyviä oikeudellisia esteitä ja siten todennäköisesti lisää avoimien korkeakouluopintojen kysyntää. Koska avoimen korkeakouluopetuksen tarjonta on ainakin osittain kapasiteettirajoitteista ja korkeakoulut päättävät itse opintomaksuista, kysynnän kasvu voi heijastua opintomaksujen nousupaineena. Koulutusmarkkinoita koskevassa tutkimuksessa on havaittu, että tilanteissa, joissa kysyntä kasvaa ilman vastaavaa tarjonnan lisäystä, hinnat nousevat erityisesti maksullisessa aikuiskoulutuksessa (ks. Cellini & Goldin 2014: Does Federal Student Aid Raise Tuition? New Evidence on For-Profit Colleges. American Economic Journal: Economic Policy & OECD 2019: Getting Skills Right: Future-Ready Adult Learning Systems)

Mikäli opintomaksut nousevat, tämä vahvistaa edelleen sääntelyn vaikutusta, jossa koulutukseen osallistuminen kytkeytyy yksilön maksukykyyn. Tällöin varattomuuden merkitys tosiasiallisena esteenä ei ainoastaan säily, vaan voi myös korostua sääntelyn voimaantumisen jälkeen. Näitä mahdollisia vaikutuksia ei ole esityksessä arvioitu, vaikka niillä voi olla merkitystä perustuslain 16.2 §:n kannalta.

Suomen opinto-ohjaajat ry

1.4.2026

Ehdotetussa laissa muutettaisiin työttömyysturvalakia (1290/2002), työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia (380/2023) ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (681/2023). Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkea-kouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina ei voisi enää opiskella avoimia korkeakouluopintoja.

Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden avointen yliopisto-opintojen ja avointen ammattikorkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuksia sekä vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksellä arvioidaan olevan vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Olisi edelleen perusteltua, että alle 25-vuotiaat kotoutujat voisivat harkinnanvaraisesti suorittaa avoimia korkeakouluopintoja omaehtoisina opintoina osana kotoutumistaan, erityisesti silloin kun opinnot tukevat suomen tai ruotsin kielen oppimista ja siten helpottavat myöhempää siirtymistä korkeakouluopintoihin ja työelämään.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

1.4.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaisista työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Työvoimapolveluiden järjestämislakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia muutettaisiin vastaavasti niin, ettei työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina voitaisi jatkossa opiskella näitä opintoja.

Esitys pohjautuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen syksyn 2025 valtion talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä tehtyyn linjaukseen selkeyttää työttömien opiskelumahdollisuuksia ja vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksien arviointiin liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksellä arvioidaan olevan vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Esitysluonnosta on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä ja sitä on käsitelty työryhmässä, jossa on työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi olleet muut keskeiset ministeriöt ja työelämän järjestöt. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT on ollut mukana kyseisessä työryhmässä.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kannattaa esityksen tavoitetta hallinnollisen taakan vähentämisestä sekä varauksin 25 vuotta täyttäneiden työttömien opiskelumahdollisuuksien helpottamisesta työttömyysetuudella. KT katsoo, että työttömän työllistymisen todennäköisyys ja työnantajien kannalta osaavan työvoiman saatavuus kytkeytyy vahvasti osaamisen lisäämiseen ja lisääntymiseen työmarkkinoilla. Etenkin tilanteessa, jossa työvoiman kysyntä on vähäistä, on osaamisen kehittäminen vaikuttavinta tarjontalähtöistä työvoimapolitiikkaa.

Uudistus voi parhaimmillaan tukea työttömien osaamisen kehittämistä ja parantaa pitkän aikavälin työllistymisedellytyksiä, mutta siihen liittyy samalla riskejä kannustinrakenteiden ja työn tarjonnan näkökulmasta.

KT:n huoli asiassa kohdistuu lisääntyneeseen kannustimeen opiskella tutkintoon johtavan koulutuksen osia ja mahdollisesti myös jatkossa kokonaisia tutkintoja avoimessa korkeakoulussa työttömyysturvalla opintotuen sijaan. Tämä puolestaan muodostaisi käytännössä kunnille rahoitusvastuun opiskelijan toimeentulon rahoituksesta.

Muutoksen vaikutuksia tulisi tarkastella myös ajallisena siirtymänä työn tarjonnassa: Mikäli osa työnhakijoista lykkää työmarkkinoille siirtymistään opintojen vuoksi, mikä voi lyhyellä aikavälillä heikentää työn tarjontaa, vaikka pitkän aikavälin vaikutukset osaamistasoon olisivat myönteisiä.

Työnhakijoiden osaaminen ja osaamisen vastaavuus työvoiman kysyntään on keskeistä, kun tavoitellaan työllisyysasteen ja tuottavuuden kasvua sekä kuntien elinvoimaa. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää ensiarvoisen tärkeinä sellaisia uudistuksia, joilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta työmarkkinoilla. KT ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena, että kunnille muodostuisi rahoitusvastuuta tutkintoa tai sen osia suorittavan opiskelijan toimeentulosta.

Turun AMK

1.4.2026

Turun ammattikorkeakoulu pitää työttömyysturvalain muutosta kannatettavana. Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä.

Lakimuutos tukee työttömän henkilön edellytyksiä hankkia uutta tai täydentävää osaamista parantaakseen mahdollisuuksia työllistyä.

Mahdollisuus suorittaa opintoja työttömyysetuudella helpottaisi myös ensikertalaisuuden menettäneiden eli aikaisemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden tai korkeakoulun tutkinto-opiskelupaikan vastaanottaneiden mahdollisuutta jatkokouluttautumiseen ja alanvaihtoon.

Työllistymisen edellytysten kannalta on usein hyödyllistä suorittaa jonkin verran laajempia kokonaisuuksia kuin mitä työtön voi nykyisen lainsäädännön puitteissa opiskella menettämättä työttömyysetuuttaan.

Jyväskylän yliopisto

1.4.2026

Jyväskylän yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Jyväskylän yliopisto pitää esityksen tavoitteita kannatettavina.

On kannatettavaa, että työttömyysturvaoikeuden (ja työttömyysetuuden) aikaisia avoimen korkeakouluopintojen lainsäädäntöä uudistetaan vastaamaan avoimen korkeakouluopintojen uudistuneisiin toteuttamismuotoihin. Muutos helpottanee myös korkeakouluissa tehtävää työtä työvoimahallintoon tehtävien avoimia opintoja koskevien lausuntojen osalta.

Jyväskylän yliopisto kiinnittää huomiota alle 25-vuotiaiden opintosetelikokeiluun osallistuvien nuorten mahdollisuuteen opiskella työttömyysturvalla. Tämä olisi tärkeää mahdollistaa ja selkiyttää opintosetelikokeilun onnistumiseksi. Lisäksi kotouttamista koskeva lainmuutos ei ole kannatettava, koska kotoutujat eivät ole lähtökohdiltaan yhdenvertaisessa asemassa verrattuna kansalaisiin.

Avoimeen korkeakouluopetukseen ja tutkintokoulutukseen osallistuminen on kaksi eri asiaa. Avoin korkeakouluopetus on joustavaa ja se on työnhakuvelvoitteelle alisteista. Sen sijaan tutkintokoulutus on säädeltyä ja sen aikainen työllistyminen ainakin hidastaa tutkinnon valmistumista. Siksi nämä seikat ja niihin liittyvät tukimuodot tulee säilyttää erillään. Korkeakoulujen opintohallintojärjestelmissä avoimen korkeakouluopetuksen ja tutkintokoulutuksen opiskelijoilla on erilaiset opinto-oikeudet.

Suomen Kuntaliitto ry

1.4.2026

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnosta.

Kuntien näkökulmasta ehdotettu lakimuutos, joka mahdollistaa yli 25-vuotiaille työnhakijoille avoimien korkeakouluopintojen suorittamisen työttömyysetuutta menettämättä, on pääosin tarkoituksenmukainen ja kannatettava. Muutos tukee työnhakijoiden osaamisen kehittämistä joustavasti sekä vahvistaa mahdollisuuksia parantaa työllistymisedellytyksiä tilanteessa, jossa työmarkkinoiden osaamisvaatimukset muuttuvat nopeasti.

Ehdotuksen mukaisesti työnhakijan velvollisuuden poistuminen ilmoittaa avoimen korkeakoulun opinnoista työvoimaviranomaiselle keventäisi opintojen aikaiseen työttömyysetuusoikeuteen liittyvää hallinnollista työtä ja yksinkertaistaisi asiakasohjausta. Hallinnollisen työn väheneminen tukee resurssien kohdentamista tarkoituksenmukaisesti asiakastyöhön sekä palvelujen vaikuttavuuden vahvistamiseen.

Samalla on kuitenkin huomioitava, että ilmoitusvelvollisuuden poistuminen vähentää työvoimaviranomaisen käytettävissä olevaa tietoa työnhakijan osaamisen kehittämisestä ja palvelutarpeesta. Tämä voi joissakin tilanteissa vaikeuttaa yksilöllisen työllistymissuunnitelman laatimista sekä tarkoituksenmukaisten palvelujen yhteensovittamista.

Kokonaisuutena mahdollisuus suorittaa avoimia korkeakouluopintoja ilman työttömyysetuuden menettämistä tukee osaamisen kehittämistä, työmarkkinoiden tarpeisiin vastaamista sekä työllistymismahdollisuuksien parantamista. Samalla se keventää hallinnollista työtä työvoimaviranomaisissa ja edistää joustavampia tapoja vahvistaa työnhakijoiden osaamista osana työllisyyspalvelujen kokonaisuutta.

Työttömien Keskusjärjestö ry, Haapakoski Jukka

1.4.2026

Työttömien Keskusjärjestö kannattaa yleisellä tasolla esitystä. On hyvä, että ”Avoimilla yliopisto-opinnoilla ja avoimilla ammattikorkeakouluopinnoilla ei olisi jatkossa vaikutusta työttömyysturvaoikeuteen, jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta. Työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa kyseisistä opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus tekisi kyseisiin opintoihin liittyvää selvitystyötä työnhakijan hakiessa työttömyysetuutta.”

Esitys vähentää järjestöntä työvoimaviranomaisten valvonta- ja selvitystyötä, sekä mahdollistaa aiempaa joustavampaa opiskelua työttömyyden aikana. Lisäksi tämä esitys ei näyttäisi maksavan juuri mitään yhteiskunnalle.

Esitys on kompromissi. Miksi vain avoimessa yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa olevia opiskeluita mahdollistetaan näin? Entäpä esimerkiksi ammattikoulu tai aikuisopisto? Esityksessä tuodaan esille, että ammattikouluopinnot kestävät keskimäärin 1,5 vuotta, kun avoimen yliopiston kurssit kestävät 1,5 kuukautta. Toisaalta voi olla niin, että sama henkilö suorittaa yliopistossa useamman 1,5 kuukauden kurssin, josta muodostuu laajempi kokonaisuus.

Toinen kysymys liittyy kotoutujien opiskeluun yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa. Heidän oikeuksiaan kavennetaan esityksellä. Alle 25-vuotiailla kotoutujilla ei olisi mahdollista työttömyysturvalla saada kielikoulutusta yliopistoista tai ammattikorkeakouluista. Onko suunnitelmissa turvata alle 25-vuotiaille kotoutujille muuta vastaavaa palvelua?

Työttömien Keskusjärjestö toivoo, että aikuisilla työttömillä on mahdollisimman monipuoliset palvelut ja kouluttamismahdollisuudet. Tulkinnanvaraa esimerkiksi omaehtoisen opiskelun sallimiselle täytyy tarkastaa, jotta vältetään mielivaltaisilta tuntuilta tulkinnoilta.

Aalto-yliopisto, Mäkitalo Minna

1.4.2026

Osaamisen päivittämiseen ja kehittämiseen liittyvien esteiden purkaminen on kannatettava tavoite. Luonnos kuitenkin helpottaisi ainoastaan avointen yliopisto-opintojen opiskelua työttömänä, mitä Aalto-yliopisto ei pidä tarkoituksenmukaisena. Aalto-yliopisto ehdottaa, että sääntelyssä rinnastetaan erillisopinto-oikeus avoimen yliopiston opinto-oikeuteen. Erillisopinnoissa opiskelijalle myönnetään rajoitettu opiskeluoikeus kursseille tai kokonaisuuteen, joka ei johda tutkintoon. Erillisopintojen rinnastaminen avoimiin yliopisto-opintoihin varmistaisi yhdenvertaisen kohtelun ja johdonmukaisuuden, esityksen tavoitteen toteutumisen (opiskelumahdollisuuksien helpottaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen) sekä työllistymistä tukevan tarjonnan (kuten FITech) hyödyntämisen ilman etuusmenetystä. Luonnoksen muotoilut rajoittaisivat tarpeettomasti tekniikan alan osaamistarpeisiin vastaavan jatkuvan oppimisen tarjonnan suorittamista työttömänä, mille ei ole työ-, elinkeino- tai koulutuspoliittisia perusteita.

Yliopistolain 7 § mukaan yliopistot voivat järjestää tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena yliopisto-opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina. Erillisopintojen enimmäishinta opiskelijalle rinnastuu avoimeen yliopistoon ja siitä säädetään valtioneuvoston asetuksessa yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista. Mikäli tiettyyn koulutustarjontaan on saatu ulkoista rahoitusta, se voi olla osallistujalle maksutonta. Työttömien suorittamien erillisopintojen sovittamista työnhakuun voidaan tarvittaessa arvioida täsmälleen samoin kuin avoimessa yliopistossa suoritettavia opintoja (mm. opintopisteet, suoritusajankohta).

Aalto-yliopisto koordinoi FITech-verkostoyliopistoa, jonka tavoitteena on lisätä yhteistyötä tekniikan alalla yhdistämällä korkealuokkaista yliopistokoulutusta, tutkimusta ja innovaatio toimintaa. FITechin yhteistyö painottuu koulutusyhteistyöhön sekä tutkintokoulutuksen että jatkuvan oppimisen kentällä. FITech-verkostossa on jatkuvasti tarjolla 120-200 yliopistokurssia kymmenestä suomalaisesta yliopistosta jatkuvan oppimisen kohderyhmille. Verkoston aikuisopiskelijoiksi määritellään henkilöt ilman voimassa olevaa tutkinto-opiskeluoikeutta, mukaan lukien työttömät.

FITech-opinnoissa on käytössä erillisopinto-oikeus tilastoinnillisten ja järjestelmätekniisten syiden vuoksi. Koulutuksen toteuttajat, sisällöt ja muodot ovat yhteneviä avoimen kanssa, mutta tarjontaa ei voi järjestää avoimessa yliopistossa. Opiskelijalle maksuttomaan FITech-tarjontaan on saatu rahoitusta Jatkuvan oppimisen palvelukeskus JOTPA:sta ja rahoituksen saajan on noudatettava rahoitusehtoja mm. koulutuksen kohderyhmän suhteen.

Tekniikan Akateemiset TEK ry, Heiskari Tapio

1.4.2026

Muutos on tervetullut. Avoimien korkeakouluopintojen suorittamisen helpottaminen edistää osaamisen kehittämistä, mikä on toivottava suunta. Sekä yksilön että viranomaisen työkuorman keventäminen ilmoitusvelvollisuus poistamalla on hyvä edistysaskel. Lakiluonnoksesta kuitenkin puuttuu erillisopinnoilla toteuttava koulutus.

Muutoksen tavoitteiden toteutumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää ottaa huomioon myös erillisillä opinto-oikeuksilla suoritettavat korkeakouluopinnot. Etenkin tekniikan alalla ja ICT-alalla suoritetaan merkittävä määrä opintoja, jotka on tilastoinnin ja hallinnon sujuvuuden vuoksi toteutettu myöntämällä opiskelijalle erillinen opinto-oikeus. Näillä aloilla avoimen yliopistokoulutuksen tarjonta on verrattain vähäistä.

Pari esimerkkiä valottanee asiaa. Muut kuin tutkinto-opiskelijat suorittivat vuonna 2025 Aalto-yliopistossa enemmän tekniikan alan opintoja erillisillä opinto-oikeuksilla (3405 op) kuin avoimessa koulutuksessa (3299 op). Sama pätee Tampereen yliopistoon (1504 op ja 1294 op). ICT-alalla puolestaan Aallossa ei suoritettu lainkaan opintoja avoimessa koulutuksessa, vaan kaikki toteutettiin erillisillä opinto-oikeuksilla.

Tekniikan alan verkostoyliopisto FITech on tekniikan alan opintoja tarjoavien yliopistojen yhteistyömuoto, joka toimii erillisten opinto-oikeuksien varassa. FITechin tarjoamat opinnot ovat pitkälti valtion rahoittamia, ja painopiste on viime vuosina siirtynyt Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpan rahoitukseen. Opinnot on suunnattu muun muassa työttömille työnhakijoille, joita oli keväällä 2026 noin 22% kursseille hakeneista. On todennäköistä, että työttömiä hakisi huomattavasti enemmän, jos heidän ei tarvitsisi pelätä työttömyysetuutensa menettämistä, mikä riippuu usein paikallisen työllisyysviranomaisen tulkinnasta.

Avoimessa korkeakoulussa suoritettavat opinnot ja erillisillä opinto-oikeuksilla suoritettavat opinnot ovat käytännössä kohdeyleisöltään, toteutukseltaan ja tarkoitukseltaan samanlaisia opintoja. Olisi ehdotetun lakimuutoksen tavoitteiden kannalta sekä viisasta että johdonmukaista kohdella näitä hallinnollisesti eri tavoin järjestettäviä opintoja lainsäädännössä samalla tavalla.

TEK ehdottaa, että lakimuutos ulotetaan koskemaan myös erillisillä opinto-oikeuksilla toteutettavaa koulutusta.

Helsingin kaupunki, Kaupunginhallitus
30.3.2026 § 247

1.4.2026

Helsinki kannattaa ehdotettua muutosta, jossa 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Avoimet korkeakouluopinnot sopivat lisäksi täydennyskoulutukseen ja ehdotettu sääntely mahdollistaisi työnhakijoiden osaamistason parantamisen nykyistä paremmin ja joustavammin. Muutos myös poistaisi työvoimaviranomaisten hallinnollista taakkaa ja vapauttaisi työaikaa työnhakijoiden ohjaamiseen ja työllistymisen edistämiseen, millä olisi työnhakijoiden työllistymistä edistävä vaikutus.

Avoimien korkeakouluopintojen ohella työnhakijoiden käytettävissä säilyisi edelleen myös muita kouluttautumismahdollisuuksia. Avoimet korkeakouluopinnot sopivat koulutusinstrumentiksi erityisen hyvin tilanteissa, joissa työnhakijan osaamisvajae suhteessa työnantajien osaamistarpeisiin on suhteellisen vähäinen. Suurempien koulutustarpeiden yhteydessä työnhakijalle on usein edullista hyödyntää myös muita koulutusmahdollisuuksia. Esimerkiksi työvoimakoulutuksessa yhteys avoimiin työmarkkinoihin on välitön ja koulutusten tavoitteena on tuottaa suoraa työllisyysvaikutuksia. Helsinki katsoo, että myös erillisopinto-oikeudella suoritettavat opinnot tulisi rinnastaa avoimen opintoihin.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry

31.3.2026

SAMOK pitää lähtökohtaisesti kannatettavana tavoitteena opiskelun esteiden ja byrokratian purkamista sekä kouluksellisten pyrkimysten edistämisen mahdollisuuksia myös työttömyysjaksojen aikana.

SAMOK suhtautuu kuitenkin varautuneesti esityksen sääntelyn ohjausvaikutuksiin ja sen taloudellisiin vaikutuksiin. Esitys asettaa maksullisen avoimen korkeakouluopetuksen suositumpaan asemaan suhteessa maksuttomaan tutkintokoulutukseen, joka säilyy edelleen tiukasti päätoimiseksi katsottavana opiskeluna. Erityisen huolestuttavana SAMOK pitää esityksen perusteluissa esiin tuotua hallituksen tavoitetta myöntää avoimelle korkeakoululle tutkinnonanto-oikeus.

Lapin ammattikorkeakoulu

31.3.2026

Lapin ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lakiesitys yli 25-vuotiaan työttömyysturvalla opiskelun mahdollisuuksista nykyistä laajemmin on erittäin hyvä uudistus. Avoimien korkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuksien selkeyttäminen ja hallinnollisen taakan vähentäminen ovat tärkeitä, työttömien opiskelijoiden, korkeakoulujen ja työllisyyspalveluiden näkökulmasta.

Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan kaupunginhallitus

31.3.2026

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan ehdotettu lakimuutos, joka mahdollistaa yli 25-vuotiaille työnhakijoille avoimet korkeakouluopinnot työttömyysetuutta menettämättä, tuo tarkoituksenmukaisia muutoksia sekä työllisyyspalveluiden että asiakkaiden toimintaan. Ehdotus on lähtökohtaisesti kannatettava. Kun työnhakijan ei tarvitse ilmoittaa avoimen korkeakoulun opinnoista työvoimaviranomaiselle, keventäisi se esityksen mukaisesti opintojen aikaiseen työttömyysetuusoikeuteen liittyvien selvittelyjen tarvetta ja yksinkertaistaa asiakkaiden ohjausta. Toisaalta kun ilmoitusvelvollisuus poistuu, viranomaisella on käytössään vähemmän informaatiota työnhakijan palveluntarpeesta ja osaamisesta. Tämä voi vaikeuttaa soveltuvan ja yksilöllisen työllistymissuunnitelman laatimista.

Lappeenrannan kaupunki haluaa korostaa, että vaikka ilmoitusvelvollisuuden keventäminen on esityksen mukaan tarkoituksenmukaista, edellyttää lainsäädäntö samanaikaisesti työvoimaviranomaiselta entistä aktiivisempaa neuvontaa työnhakijoille. Työnhakijoille tulee antaa selkeää tietoa siitä, mitä opintoja heidän tulee ilmoittaa työnhakija-asiakkuuden aikana sekä muistuttaa, että opiskelusta huolimatta työnhakijan on edelleen haettava aktiivisesti työtä, oltava valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä ja osallistuttava tarjottuihin palveluihin. 1.3.2026 voimaan tulevien työttömyysturvalain muutosten myötä,

kaksi työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvää laiminlyöntiä johtavat työssäolovelvoitteen asettamiseen. Tällä voi olla vaikutusta työssäolovelvoitteiden määrään, mikäli työnhakija ei kykene opintojen ohessa osallistumaan palveluprosessiin ja noudattamaan työnhakuvelvollisuuttaan sekä työllistymissuunnitelmaa.

Hallituksen esityksestä ei käy ilmi selkeästi se, voiko työnhakija täyttää työssäolovelvoitetta avoimen korkeakoulun opinnoilla. Esityksessä lain rinnakkaisteksteissä esitetään, että työnhakijan opintoja ei pidetä päätoimisena 5) jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta ja kyse on avoimista yliopisto-opinnoista ja avoimista ammattikorkeakouluopinnoista. Lappeenrannan kaupunki kiinnittää myös huomiota siihen, että työttömyysturvalaissa on kahdenlaisia työ.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

31.3.2026

Seinäjoen ammattikorkeakoulu kannattaa hallituksen esitystä työttömyysturvalain muuttamiseksi. Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

31.3.2026

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) pitää lakiluonnosta tarkoituksenmukaisena siinä todetuin perustein. EK:lla ei ole huomauttamista lakiluonnoksen sisältöön.

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

31.3.2026

Esityksessä työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa kyseisistä opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus tekisi kyseisiin opintoihin liittyvää selvitystyötä työnhakijan hakiessa työttömyysetuutta.

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut (myöhemmin YKA) kannattaa esitystä ja pitää sitä tervetulleena helpotuksena vaikeaan työmarkkinatilanteeseen. Vuosien saatossa liitto on saanut lukuisia yhteydenottoja avoimen opintojen suorittamisesta työttömyysturvalla, mikä kuvastaa opintojen vetovoimaisuutta asiantuntija- ja esihenkilötyötä tekevien parissa.

Liitto ei näe esteitä uudistukselle: avointen opintojen suorittaminen ei estä työn vastaanottamista, muutoksen vaikutukset työttömyysturvamenoihin on arvioitu vähäisiksi ja toisaalta opiskelulla on merkittäviä positiivisia vaikutuksia paitsi työttömän työllistymiseen niin myös hänen hyvinvoinnilleen ja urasuunnittelulle. Työllisyyspalvelut ovat myös pahasti ruuhkautuneet, joten YKA tervehtii ilolla toimia, joilla puretaan työllisyyspalveluiden hallinnollista työmäärää.

Vaikka YKA kannattaa esitystä, pitää se valitettavana, ettei esitys huomioi erillisopintoja. Erillisopinnot ovat avoimen opetuksen tavoin maksullisia tutkintokoulutuksen osia, jotka on pääasiassa kohdistettu jatkuville oppijoille. Opintoja suoritetaan erityisesti ammatillisen osaamisen ja pätevyyden kerryttämiseksi.

Esitetty muutos tuo tarpeellisen helpotuksen työttömien opiskelumahdollisuuksiin ja YKA katsookin, että lähitulevaisuudessa säätelyä tulisi entisestään vapauttaa: työttömällä tulisi olla rajaton oikeus opintojen suorittamiseen työnhakuvelvoitteen mahdollistamissa rajoissa. Työelämä vaatii jo työntekijöiltä samanaikaista työskentelyä ja itsensä kehittämistä, minkä vuoksi on nurinkurista, että opiskelu työttömänä nähdään hidastavan töihin hakeutumisista. Päinvastoin opiskelu tukee työttömän osaamisen ylläpitoa, tuo motivaatiota ja rytmiä arkeen.

Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut

31.3.2026

Etelä Hämeen työllisyysalue pitää esitystä nykytilaan nähden selkeänä. Muutokset selkeyttävät työttömien opiskelumahdollisuuksia, vähentävät hallinnollista työtä ja parantavat mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen työhaun aikana. Esitys on linjassa tavoitteiden kanssa vahvistaa työnhakijoiden osaamista ja vähentää palvelujärjestelmän monimutkaisuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Maisonlahti Marjaana

31.3.2026

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi. Sosiaali- ja terveysministeriö on osallistunut työryhmätyöhön, jossa hallituksen esitysluonnosta on valmistelun aikana käsitelty.

Oulun yliopisto

30.3.2026

Oulun yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Oulun kaupunki, Työllisyyspalvelut

30.3.2026

Business Oulu -liikelaitos kiittää mahdollisuudesta lausua, ja pitää esitettyjä muutoksia pääosin kannatettavina. Lyhytkestoisten avoimien korkeakouluopintojen opiskelun edistäminen on kannatettavaa, ja tuo työnhakijoille nopean väylän päivittää osaamistaan. Pidämme myös kannatettavana lainsäädännön selkiyttämistä sekä työmäärän vähentymistä työttömyysturvan selvittelyssä.

Hallituksen esitys perustelee alle 25-vuotiaiden kotoutujanuorten omaehtoisina työttömyysetuudella tuettuina opintoina suoritettavien avoimen korkeakouluopintojen poistamista laista yhdenmukaisuudella ja yhdenvertaisuudella muihin alle 25-vuotiaisiin nähden. Tämä perustelu on ristiriidassa kotoutumisen ja kotoutumisen edistämisen käsitteiden ja perusajatusten kanssa, koska oikeus kotoutumissuunnitelmaan on tietyn ihmisryhmän positiivista erityiskohtelua vieläpä jo 1.1.2025 lähtien lyhentyneenä aikana (lähtökohtaisesti kahden vuoden oikeus kotoutumissuunnitelmaan). Kotoutumisen edistämisen palveluvalikoiman laajuus tutkimusten mukaan välittyy kotoutumisajan jälkeen positiivisina vaikutuksina julkistalouteen sekä maahanmuuttaneiden työllisyyteen, osallisuuteen ja hyvinvointiin.

Esityksen riskinä voi nähdä myös työttömyysetuudelta päätoimisiin opintoihin opintotuella siirtymisen hidastumisen taloudellisen kannustavuuden näkökulmasta, opiskelun myötä työmarkkinoille siirtyminen voi myös hidastua, lisäksi opiskelu voi kohdistua huonosti työllistävälle aloille ja tällöin opinnot eivät tuo mukanaan työmarkkinoiden tarvitsemää osaamista ja työllistymistä edistävää vaikutusta.

Vantaan kaupunki, Työllisyyden ja kotutumispalveluiden palvelualue **30.3.2026**

Vantaan kaupunki pitää esitystä kannatettavana, sillä se mahdollistaa työnhakijoille uudenlaisen opiskelumahdollisuuden ja keventää hallinnollista työtä.

Vantaan kaupunki haluaa kannustaa työnhakijoita kehittämään osaamistaan ja pitää kannatettavana ajatuksena opiskelumahdollisuuksien sujuvoittamista. Vantaan kaupunki haluaisi mahdollistaa myös alle 25-vuotiaiden opiskelun avoimessa korkeakouluopetuksessa työnhakijana olon aikana.

Vantaan kaupunki pitää ilmoitusvelvollisuuden keventämistä lähtökohtaisesti hyvänä, mutta tämä voi aiheuttaa asiakaspalvelussa haasteita, sillä kaikki asiakkaat eivät aina hahmota laissa määriteltyjä oikeuksia ja velvoitteita erilaisiin opintoihin osallistumisesta.

Ehdotuksen mukaan " Työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa kyseisistä opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus tekisi kyseisiin opintoihin liittyvää selvitystyötä työnhakijan hakiessa työttömyysetuutta". Lisäksi esitetään työnhakijan ilmoitusvelvollisuuden poistamisesta. Vantaan kaupunki arvioi, että työnhakijan olisi hyvä ilmoittaa työvoimaviranomaiselle kaikista opinnoistaan, sillä tietoisuus asiakkaan osaamisesta kokonaisuudessaan hyödyttää työvoimaviranomaisen ja asiakkaan välistä palveluprosessia ja tarkoituksenmukaista ohjaamistyötä.

Lisäksi, vaikka ilmoitusvelvollisuus poistettaisiin tietyltä opintokokonaisuudelta, ei tämä todennäköisesti ole selvää työnhakijoille heidän asioidessaan viranomaisen kanssa. Työnhakijat joko joka tapauksessa ilmoittavat itse opintonsa tai ne joka tapauksessa asiakkaalta asioidessa selvitetään, sillä muilla kuin avoimen korkeakoulun opinnoilla on lähes aina vaikutus työttömyysturvaan. Kaikista opinnoista on hyvä tehdä kirjaukset työvoimaviranomaisen asiakastietojärjestelmään asiakkaan palveluprosessia ja palveluohjauksia selkeyttämään.

Helsingin yliopisto, Rehtori Sari Lindblom

30.3.2026

Helsingin yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Työttömien opiskelumahdollisuuksien laaventaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen ovat kannatettavia tavoitteita. Yleisenä huomiona voidaan mainita, että avoimen korkeakoulun opinnot ovat maksullisia, mikä oletettavasti rajoittaa ainakin osittain työttömien opiskelua avoimessa korkeakoulussa. Luultavimmin he suorittavat yksittäisiä opintojaksoja tai -kokonaisuuksia oman osaamisensa kehittämiseksi ja työllistymisedellytystensä parantamiseksi.

Lausunnon pyytäjällä on pyytänyt huomioita muutoksista vain kahteen lakiin, vaikka muutoksia esitetään kolmeen. Helsingin yliopisto haluaa antaa huomionsa myös kolmanteen eli lakiin kotoutumisen edistämisestä.

Nykylainsäädännön mukaan alle 25-vuotiailla kotoutujilla on mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina. Hallituksen esityksen tietojen perusteella opiskelu on ollut vähäistä, mutta siinä ei avata, mitkä ovat siihen syynä (tiedottamisen ja muun palvelun haasteet, kieliongelmat, kotoutujien kiinnostuksen puute?).

Useiden selvitysten mukaan maahanmuuttajan/kotoutujan työllistyminen on usein monin verroin vaikeampaa kuin kantaväestön (tuoreimpia esim. Kotoutumispalveluiden valtakunnallinen vuosikatsaus 2025, KEHA-keskus ja Maahanmuuttajanaisten työllistyminen, E2 Tutkimuksen selvitys STTK:lle, 2025). Etniseen taustaan perustuva rekrytointisyrijntä vähenee Suomessa tuskastuttavan hitaasti.

Opiskelu, tai ainakin mahdollisuus siihen, on poikkeuksetta parempi vaihtoehto kotoutumisen ja työllistymismahdollisuuksien edistämisen kannalta kuin työpaikkahakemusten usein turhauttava tehtävyys. Perustuslain yhdenvertaisuussäännös ei estä tietyn ryhmän positiivista erityiskohtelua silloin kun sillä turvataan tosiasiallinen tasa-arvo. Yliopisto pyytää ministeriötä arvioimaan uudestaan tämän muutosesityksensä yhdenvertaisuuslain 9 §:n (positiivinen erityiskohtelu) näkökulmasta.

Tampereen kaupunki, Apulaispormestari Johanna Kirjavainen 30.3.2026

Tampereen kaupunki pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina. Työnhakijoiden osaamisen kehittämisen mahdollisuuksien kokonaisuus näyttäytyy tällä hetkellä kompleksisena ja sekavana sekä asiakkaille että työllisyyspalvelujen asiakastyöntekijöille ja opiskelumahdollisuuksien asteittainen selkeyttäminen on tärkeää, jotta asiakkaat uskaltavat päivittämään osaamistaan yhä enemmän työelämän murroksessa. Myös hallinnon keventäminen on kannatettavaa.

Tampereen kaupunki kuitenkin huomauttaa, että on oleellisen tärkeää, että työvoimaviranomaisella tulee olla tieto asiakkaan opiskelusta, jotta opiskelevien henkilöiden työnvälityksessä tarvittavat osaamistiedot työnantajille olisivat työvoimaviranomaisella ajan tasalla ja uudet osaamiset tulisivat myös työmarkkinatorille asiakkaan profiilitietoihin näkyviin asiakkaan omasta toimesta tai mielellään suoraan avoimen korkeakoulun opiskelijarekisteristä. Työvoimaviranomaisella tulee olla myös vaikutusmahdollisuus siihen, mitä opiskellaan ja kuinka pitkään opiskelu kestää, sillä kunnat, jotka toimivat työvoimaviranomaisina maksavat työttömyysetuusmaksuja.

Tiedolla johtamisen mallin rakentaminen kokonaisuuteen on myös tärkeää, jotta työllisyysalueet saisivat tarkempaa tietoa opiskelun sisällöistä sekä opiskelun työllisyysvaikuttavuudesta. Avoimien korkeakouluopintojen pitäisi olla pääsääntöisesti osaamista täydentäviä, laajentavia, päivittäviä tai syventäviä kokonaisuuksia, jolloin tiedot työllistymisestä koulutuksen aikana tai jälkeen ovat erittäin tärkeitä.

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan esityksen sisältämä arvio vähäisestä työttömyysetuusvaikutuksista sisältää useita riskitekijöitä. Ylipäänsä korkeakouluopinnot ovat olleet erityisen harkinnan kohteena omaehtoisena koulutuksen päätöksenteossa, koska ei ole haluttu ohjata työhön välitettävää työvoimaa laajamittaisesti usean vuoden korkeakouluopintoihin. Myös Työ- ja elinkeinoministeriön/Kehan aiempien vuosien soveltamisohjeissa oli linjattu esimerkiksi, että uusia alkavia yliopisto-opintoja sai tukea vain poikkeustapauksissa. On iso riski, että työllisyyspalveluihin tullaan asiakkuuteen tämän opiskelumahdollisuuden vuoksi. Esimerkiksi nykyisellään omaehtoisia opintoja ei tueta, jos asiakas on irtisanoutunut työstä opiskellakseen. Avointen korkeakouluopintojen osalta tätä estettä ei jatkossa olisi ja lakimuutos voi aiheuttaa epätarkoituksenmukaisia asiakkuuksia määräaikaisten työsuhteiden jatkoista kieltäytyjistä tai kokoaikaisesta työstä irtisanoutujista. On myös riski, että työttömyysetuutta saavat alle 25-vuotiaat asiakkaat odottavat ikärajan täyttymistä, jotta voivat opiskella korkeakouluopintoja rajoituksetta työttömyysetuudella.

Lakimuutos voi myös aiheuttaa tilanteita, joissa joillain aloilla voidaan opiskella perus- ja aine-opinnot avoimen kautta tai väyläopintojen kautta, jonka jälkeen ovi korkeakouluun aukeaa ja niihin voidaan hakea omaehtoisten opintojen tukea. Lakimuutos sellaisenaan aiheuttaisi todennäköisenä skenaariona tilanteen, jossa työttömyysetuudesta tulee uusi aikuisopintotuki. Tampereen kaupunki edellyttää, että nämä pitkien opintopolkujen kustannukset arvioidaan työttömyysetuuksien sekä kuntien työttömyysturvamaksujen näkökulmasta. Työvoimaviranomaisilla tulee edellä mainittujen seikkojen takia olla tieto asiakkaan opiskelusta avoimessa korkeakoulussa ja tosiasialliset mahdollisuudet evätä työllistymisen kannalta epätarkoituksenmukaiset opinnot sekä opintojen jatkuminen varsinaisena tutkinto-opiskelijana työttömyysetuudella. Aiemmin kuvatut riskit ja skenaariot realisoituvat viimeistään silloin kun avointen korkeakoulu-opintojen kautta pystyy suorittamaan koko korkeakoulututkinnon.

Kotoutujille ja muille maahan muuttaneille työnhakija-asiakkaille mahdollisuus täydentää esimerkiksi toisessa maassa suorittettua korkeakoulututkintoa suomalaisessa avoimessa korkeakoulussa suoritetuilla opinnoilla vahvistaa työllistymisen mahdollisuuksia. Esitetty muutos mahdollistaisi oman osaamisen täydentämisen ja työllistymisen edistämisen entistä joustavammin. Työvoimaviranomaisia työllistää nykyisellään merkittävästi myös suomalaisesta korkeakoulusta valmistuneiden suomen kielen opintojen selvittely. Migri edellyttää pysyvän oleskeluluvan saamiseksi suomalaisesta korkeakoulusta valmistuneelta 15 opintopisteen edestä suomen kielen opintoja. Esitys toteutuessaan mahdollistaisi näidenkin opintojen vapaan suorittamisen avoimessa korkeakoulussa ja vapauttaisi työvoimaviranomaisen resursseja ydintehtävään, eli kotoutumisen edistämiseen ja kysyntälähtöiseen työnvälitykseen.

Kaiken kaikkiaan Tampereen kaupunki näkee esityksessä hyvää, mutta esitys kaipaava etenkin työttömyysetuuskustannuksien ja kuntien maksuosuuksien kustannusten nousun riskin osalta lisäselvittämistä ja edellyttää tietoa asiakkaan opiskelusta ja vaikutusmahdollisuutta asiakkaan opiskelun sisältöön sekä tiedolla johtamisen mallin ja vaikuttavuuden todentamisen kytkemisen uudistukseen, jotta uudistuksesta ei tule kysyntälähtöisestä työnvälityksestä irrallista, työllisyyspalveluille näkymätöntä ja kuitenkin isoja kustannuksia tuovaa kouluttautumisyälyä.

Oulun ammattikorkeakoulu, Hallinto

29.3.2026

Ehdotetut muutokset ovat lähtökohtaisesti suotavia. Muutokset mahdollistavat erityisesti yli 25-vuotiaille joustavammin osaamisen päivittämisen sekä vahvistavat työllistymistä ja nopeuttavat palaamista työmarkkinoille.

Opetushallitus

27.3.2026

Opetushallitus katsoo ehdotetun lakimuutoksen pääasiassa suoraviivaistavan työnhakijoiden mahdollisuuksia suorittaa avoimia korkeakouluopintoja. Kotoutujien osalta olisi kuitenkin kannatettavaa säilyttää alle 25-vuotiailla jatkossakin harkinnanvaraisuus suorittaa avoimia korkeakouluopintoja omaehtoisina opintoina kotoutumisen osana opintojen tukiessa suomen tai ruotsin kielen oppimista ja helpottaessa täten polkuja tulevaisuudessa korkeakouluopintoihin ja työelämään.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

27.3.2026

Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry pitää esitystä avoimen korkeakouluopintojen suorittamisoikeuksien laajentamista työttömille pistemäisenä toimenpiteenä. Nyt esitetyn muutoksen vaikuttavuus on erittäin pieni käyttäjämäärältään ja työllisyysvaikutuksiltaan. Suurimmalle osalle työttömistä ammatillisen koulutuksen vapauttaminen parantaisi mahdollisuuksia paljon tehokkaammin.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue

27.3.2026

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue koee esitetyn uudistuksen erittäin positiiviseksi ja kannatettavaksi. 25 vuotta täyttäneiden työnhakijoiden mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä luo turvaa asiakkaiden toimeentuloon. Opiskelun vaikutuksista työttömyysetuuteen on vuosien varrella muodostunut monitahoinen ja vaikeastikin todellisissa tilanteissa tulkittava palapeli, jossa virheet ovat valitettavasti mahdollisia. Tämä uudistus on askel oikeaan suuntaan opintojen työttömyysturvavaikutusten selkeyttämisessä ja erilaisten työttömyysturvalla opiskelun variaatioiden minimoimisessa. Kun asiakkaiden ei tarvitse kantaa huolta avointen korkeakouluopintojen vaikutuksesta työttömyysetuuteen, he myös todennäköisemmin uskaltautuvat kehittämään näiden opintojen kautta osaamistaan työttömänä ollessaan. Tämä puolestaan lisää työllistymismahdollisuuksia. Jotta asiakkaiden uusi osaaminen saadaan myös työllisyysalueiden tietoon, on tärkeää, että opinnoista päivitetään tieto asiakastietojärjestelmään, vaikka asiaa ei työttömyysturvan näkökulmasta ole tarvetta käsitellä.

Asiassa esitetty 25 vuoden ikäraja on perusteltu. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisen omaehtoisen opiskelun kulukorvauksen poistaminen puolestaan luo yhdenvertaisuutta eri asiakasryhmien taloudelliseen tukemiseen omaehtoisen opiskelun aikana.

Jatkossa kannattaa selvittää, kuinka opiskelun vaikutuksia työttömyysturvaan voidaan edelleen yksinkertaistaa. Esimerkiksi lyhytkestoiset opinnot ovat todellisudessa turhan monimutkainen kokonaisuus, jonka voisi poistaa jopa kokonaan. Osaamisen lisääminen opiskelemalla avaa uusia mahdollisuuksia työllistymiseen ja todennäköisesti siten lyhentää työttömyysjaksoja. Olennaisinta opiskelussa tulee olla se, että työnhakija ymmärtää velvollisuutensa työnhakijana ja toteuttaa aidosti työnhakuvelvollisuuttaan siirtyen työelämään töitä saadessaan.

Meneillään on myös lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu). Opintosetelin saavien alle 25-vuotiaiden nuorten osalta tulisi myös olla mahdollisuus suorittaa opintosetelin opinnot työttömyysturvalla kuitenkin siten, että nuorten tulisi kuitenkin ilmoittaa opinnoistaan työvoimaviranomaiselle ja asia huomioitaisiin työttömyysturvan näkökulmasta. Näin estettäisiin nuorten mahdollinen opintotuen korvaaminen työttömyysturvalla. Samoin ehdotetaan ns. Väylä-opintoihin vastaavaa menettelyä.

Espoon kaupunki

26.3.2026

Espoon kaupunki näkee, että ehdotettu lakimuutos, joka mahdollistaa yli 25-vuotiaille työnhakijoille rajattomat avoimet korkeakouluopinnot työttömyysetuutta menettämättä, tuo tarkoituksenmukaisia muutoksia sekä työllisyyspalveluiden että asiakkaiden toimintaan. Ehdotus on lähtökohtaisesti kannatettava.

Työllisyyspalveluiden näkökulmasta esitys tuo viranomaisvaikutuksia, joista olennaisin työvoimaviranomaisille on hallinnollisen taakan keventyminen. Tämä voi tarkoittaa työ määrän vähenemistä: työnhakijoiden tekemien ilmoitusten määrän arvioidaan vähenevän noin 7 000 kappaleella vuodessa. Tämä vähentää työvoimapolitiittisten lausuntojen tarvetta, mutta ei merkittävästi ottaen huomioon lausuntojen määrän kokonaisuudessaan.

Kun sääntely yksinkertaistuu, työllisyyspalveluiden virkailijan on helpompaa antaa asiakkaille täsmällisempää neuvontaa opintojen vaikutuksesta etuuteen. Lisäksi selvitystyön väheneminen nopeuttaa työttömyysturva-asioiden käsittelyä ja ratkaisemista.

Toisaalta kun ilmoitusvelvollisuus poistuu, viranomaisella on käytössään vähemmän informaatiota työnhakijan palveluntarpeesta. Tämä voi vaikeuttaa soveltuvan ja yksilöllisen työllistymissuunnitelman laatimista. Lisäksi on tärkeää, että muutoksesta tiedotetaan selvästi, että uudistus ilmoitusvelvollisuuden poistumisesta koskettaa vain avoimia korkeakouluopintoja.

Koska opinnot eivät olisi työttömyysetuudella tuettuja omaehtoisia opintoja, viranomaisen ei enää arvioi niiden koulutustarvetta tai työvoimapolitiittista tarkoituksenmukaisuutta. Näin ollen avoimet korkeakouluopinnot eivät välttämättä paranna asiakkaan työmarkkina-asemaa.

Asiakkaalle uudistus tarkoittaisi ennen kaikkea helpompaa osaamisen kehittämistä ilman pelkoa toimeentulon menettämisestä. Epävarmuus työttömyysturvan säilymisestä poistuu, mikä voi madaltaa kynnystä aloittaa opinnot. Yli 25-vuotiaan ei tarvitse enää ilmoittaa avoimista korkeakouluopinnoistaan viranomaiselle eikä täyttää opintoselvi-tyksiä, mikä vähentää asiointitarvetta. Vähentynyt selvitystarve voi nopeuttaa työttömyysetuuden saamista ja vähentää tarvetta turvautua viimesijaiseen toimeentulotukeen. Uudistus voi tukea työttömien mahdollisuuksia parantaa ammattitaitoaan ja työllistymisvalmiuksiaan työnhaun ohessa, vaikka opinnot eivät automaattisesti parantaisikaan asiakkaan mahdollisuuksia työllistyä.

Espoon kaupunki haluaa kuitenkin korostaa, että työnhakija joutuu edelleen maksamaan avoimet korkeakouluopintonsa itse. Maksuja on korotettu maltillisesti, mutta ne voivat silti rajoittaa opiskelua. Etenkin erityisen haastavassa työmarkkina-asemassa olevat asiakkaat eivät välttämättä pysty hyödyntämään esityksen mukaista opintojen helpottamista, koska korkeat opintomaksut toimivat rakenteellisena esteenä osaamisen kehittämiseksi. Lausunnolla oleva 30 opintopisteen opintosetelikokeilu avoimen korkeakoulutuksen opintoihin voi osittain helpottaa niiden haastavassa työmarkkina-asemassa olevien tilannetta osaamisen kehittämisessä, jos he ovat suorittaneet ensimmäisen toisen asteen tutkintonsa Suomessa alle 29-vuotiaana ajalla 1.1.2025 – 30.6.2028.

Opiskelusta huolimatta työnhakijan on edelleen haettava aktiivisesti työtä, oltava valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä ja osallistuttava tarjottuihin palveluihin. Opinnot on sovittava niin, etteivät ne ole esteenä työnhauulle. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisina työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina on ollut myös alle 25-vuotiailla kotoutuja-asiakkailta mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja. Esityksen mukaan tätä mahdollisuutta ei enää olisi. Kotoutuja-asiakkaat menettävät oikeuden 9 tai 18 euron päivittäiseen kulkokorvaukseen, jota on aiemmin voitu maksaa näiden opintojen ajalta omaehtoisena opiskeluna. Esityksessä tätä muutosta on perusteltu sääntöjen yhdenmukaistamisella kaikille 25 vuotta täyttäneille työttömyysturvaan oikeutetuille avoimia korkeakouluopintoja opiskeleville. Espoon kaupunki kannattaa esitystä, sillä se selkeyttää ja yhdenmukaistaa sääntelyä sekä tukee asiakastyön sujuvuutta. Muutoksen kohteena ollutta mahdollisuutta on aiemmin hyödynnetty esityksen mukaan vain vähäisessä määrin.

Alle 25-vuotiaisiin sovelletaan edelleen nykyisiä, tiukempia aikarajoituksia (esim. max 3 kk kesto), jotta estettäisiin siirtyminen opintotuelta korkeammalle työttömyysetuudelle. Espoon kaupungin mielestä tämä on tärkeää, jotta opintotuen asema opiskelun ensisijaisena etuutena säilyy.

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

25.3.2026

Esityksen sisältö

Esityksessä työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneet työnhakijat voisivat opiskella avoimia korkeakouluopintoja menettämättä työttömyysetuutta. Työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa kyseisistä opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus tekisi kyseisiin opintoihin liittyvää selvitystyötä työnhakijan hakiessa työttömyysetuutta.

Avoimia korkeakouluopintoja opiskellessaan työnhakijaa koskisivat edelleen normaalit työttömyysturvaan liittyvät työnhaun velvoitteet. Hänellä olisi edelleen velvollisuus muun muassa hakea ja olla valmis vastaanottamaan työtä sekä osallistua tarvittaessa työllistämistä edistäviin palveluihin.

PAM kannattaa esitystä

PAM kannattaa esitystä. Se selkeyttää työttömän työnhakijan tilannetta ja vähentää työvoimaviranomaisten hallinnollista taakkaa. Vaikka esityksen vaikutukset lienevätkin maltillisia ja sen myötä avoimia korkeakouluopintoja suoritettavien määrät pieniä, on lakimuutos selkeä signaali siitä, että työtöntä kannustetaan kehittämään osaamistaan ja nostamaan koulutustasoaan.

Mahdollisuus opiskella vapaasti avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella on rajattu koskemaan vain yli 25-vuotiaita. PAM pitää ikärajaa perusteltuna. Ei ole tarpeenmukaista kehittää porsaanreikää, jossa työttömyysturva alkaisi korvata opintotukea nuorten opiskelutuetuutena. Esitetty ikäraja poistaa nuorilta kannusteen pysytellä työttömyysetuudella ja suorittaa tutkinto mahdollisimman pitkälle avoimen väylän kautta.

Ammatilliset opinnot

PAM katsoo, että myös ammatillisten opintojen suorittaminen työttömyysetuudella tulisi mahdollistaa samaan tapaan kuin avoimet korkeakouluopinnot.

Esityksessä ammatillisten opintojen rajaamista ulkopuolelle perustellaan sillä, että työttömien avoimet korkeakouluopinnot ovat olleet kestoiltaan merkittävästi lyhyempiä kuin omaehtoiset ammatilliset opinnot työttömyysturvalla.

PAMin kanta on, että mikäli työtön täyttää työttömyysturvaan liittyvät velvollisuutensa, hänen tulisi voida suorittaa samalla opintoja vapaasti, mukaan lukien ammatilliset opinnot. On sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta parempaa, että yksilö kehittää osaamistaan ja nostaa näin työllistymispotentiaalia.

Olisikin järkevää, että mikäli kokonaisten ammatillisten tutkintojen suorittaminen työttömyysturvalla on julkisen talouden kannalta liian hidasta, yli 25-vuotiaat työnhakijat voisivat suorittaa työttömyysturvalla vapaasti edes ammatillisten tutkintojen osia. Kokonaisten tutkintojen suorittaminen voitaisiin rajata nykymallin mukaisesti työvoimaviranomaisen harkinnan piiriin, jolloin niitä voisi suorittaa vain, mikäli sen katsotaan lisäävän työnhakijan työllistymistä.

Laurea-ammattikorkeakoulu

24.3.2026

Laurea-ammattikorkeakoulu pitää työttömyysturvalain muutosta kannatettavana.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy, Jatkuvan oppimisen tulosityksikkö

24.3.2026

Hyvä ja oikeasuuntainen muutos. Helpottaa korkeakoulujen työtä. Yksilön epävarmuus poistuu, edistää yhdenvertaista mahdollisuutta osaamisen kehittämiseen työttömyyden aikana yhteisen käytännön myötä ja mahdollistaa tasa-arvoisen kohtelun.

Jämsän kaupunki, Reijula Jori

24.3.2026

Uudistus on linjassa elinikäisen oppimisen periaatteiden ja työllisyyden-hoidon tavoitteiden kanssa. Korkeakoulutettujen määrän nosto on valtakunnallinen tavoite, lakimuutoksen kautta tähän on mahdollisuus vaikuttaa. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen (jonka vastuukuntana Jämsä toimii) kuntien alueella uudistus voisi vaikuttaa erityisen suotuisasti korkeakoulutettujen määrään, koska alueellamme ei ole korkeakouluja. Laki mahdollistaisi asiakkaille korkeakouluopintojen mahdollisuuden arvioida opiskelun ja alan soveltuvuutta ennen tutkinto-opiskelijaksi hakemista.

Lahden kaupunki, Nordberg Pia

23.3.2026

Aikuisten koulutusmahdollisuudet ovat viime vuosina tehtyjen muutosten vuoksi kaventuneet, jonka vuoksi uudistus on pääosin kannatettava. Avoimien korkeakouluopintojen mahdollistaminen työttömille rajoituksetta työttömyysetuutta menettämättä nostaa työnhakijan osaamista ja siten tukee työllistymistä. Avoimet korkeakouluopinnot ovat kustannustehokas ja pitkiin koulutuskokonaisuuksiin nähden melko nopea keino kasvattaa osaamista, ja parhaimmillaan ne tarjoavat täsmällistä osaamisen täydentämistä.

Lakiehdotus tarjoaa valtakunnallisesti tasapuoliset mahdollisuudet yli 25-vuotiaille opiskella avoimia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Nykyisellään työttömyysetuuden saamisen avoimien korkeakouluopintojen suorittamiseen ratkaisee kunkin työllisyysalueen omat linjaukset, joten alueelliset eroavaisuudet opintojen tukemiselle työttömyysetuudella asettaa työnhakijat eriarvoiseen asemaan.

Avointen korkeakouluopintojen tarjonta on laajaa ja monimuotoista, joten on kannatettavaa mahdollistaa tämä tarjonta myös työttömille ilman uhkaa työttömyysetuuden menettämisestä. Lakiehdotus helpottaa lisäksi työvoimaviranomaisten työtaakkaa, kun omaehtoisten opintojen hakuprosessia ja harkintaa opintojen tukemisen kriteereistä ei tarvitsisi avointen korkeakouluopintojen osalta tehdä. Työnhakijat voisivat edistää opintojaan oman aikataulun ja motivaation mukaisesti eikä työvoimaviranomaisen asettamien määräaikojen ja etenemisvaatimusten puitteissa työttömyysetuuden menettämisen uhalla.

Lakiehdotuksen mukainen opintojen mahdollistaminen lisää jonkin verran työttömien työnhakijoiden opiskelua, mutta edelleen on tärkeää huolehtia työnhakuvelvollisuuden ja työnvälityksen toimeenpanosta, jotta opiskelu ei hidastaisi työllistymistä palkkatyöhön.

Avoimien korkeakouluopintojen poistaminen alle 25-vuotiaiden kotoutujien tuettujen opintojen piiristä kotoutumisen näkökulmasta sen sijaan on erittäin ongelmallista. Uudistuksella halutaan yhdenmukaistaa kotoutujien kohtelu suhteessa muuhun työnhakijaväestöön, mutta Lahden kaupungin näkemyksen mukaan tämä esitys uhkaa eriarvoistaa kotoutujanuoret ja hankaloittaa heidän etenemistään. Kotoutujanuorten palvelutarve on hyvin erilainen kantaväestön nuoriin verrattuna, eikä yhdenmukaistetuilla palveluilla saavuteta riittäviä tuloksia kotoutumisessa. Esitetty uudistus kaventaa kotoutujanuorten koulutuspolkuja kohdassa, jossa nuorten tarve joustaviin vaihtoehtoihin on suurin. Muutos jättäisi kotoutujanuorille rajallisemmat mahdollisuudet vahvistaa osaamistaan ennen tutkintoihin hakeutumista. Lakimuutos hidastaisi Suomen koulutustason nostamista ja ylläpitoa maahan muuttaneiden osalta. Integroituminen yhteiskuntaan tapahtuu suurelta osin koulutuksen tai työn kautta. Ehdotus vaikeuttaa selkeästi tavoitteiden saavuttamista kotoutujilla.

Erityisesti nykyisessä työmarkkinatilanteessa työllisyys- ja koulutusdata osoittaa, että kaikkien nuorten, ja erityisesti maahanmuuttajanuorten, koulutus- ja ohjaustarve on kasvussa ja vaara pudota koulutuspolulta suurin. Erityisen tärkeää on pystyä tarjoamaan nuorille tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA), joka on yleensä suoritettu omaehtoisina opintoina sekä avoimia yliopisto-opintoja väyläopintoina.

Paikallisen tilannekuvan mukaan Lahdessa nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyys on kriittisen suurta, ja nuoret tarvitsevat entistä enemmän koulutus- ja ohjauspalveluita.

Kotoutumisprosessissakin tarve on korostunut erityisesti niillä nuorilla, joilta puuttuu tutkinto tai edellytykset ammatilliseen koulutukseen vielä vaillinaiset. Jotta he voisivat päästä eteenpäin koulutuksiin, on heillä erityinen tarve etenemistä tukeviin palveluihin. Omaehtoiset valmentavat opinnot ovat olleet toimiva tapa tukea näitä kotoutujanuoria.

Lahden kaupunki esittääkin, että lakiin jätettäisiin mahdollisuus tukea avoimia korkeakouluopintoja alle 25-vuotiaille kotoutujille erityisin edellytyksin, esimerkiksi osana kotoutumissuunnitelmaa, silloin kun opinnot selkeästi tukevat kieli- tai opiskeluväylävalmiuksien vahvistamista tai kun kotoutujan tavoitteena on korkeakouluhaku seuraavassa haussa.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

23.3.2026

Ehdotetut muutokset ovat lähtökohtaisesti suotavia. Muutokset mahdollistavat joustavammin oman osaamisen päivittämisen sekä vahvistavat työllistymistä ja palaamista työmarkkinoille.

Lapin yliopisto

23.3.2026

Lapin yliopisto kiittää mahdollisuudesta saada lausua.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

22.3.2026

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu pitää työttömyysturvalain muutosta kannatettavana.

Lakimuutos tukisi työttömän henkilön edellytyksiä hankkia uutta tai täydentävää osaamista nopeuttaakseen mahdollisuuksiaan työllistyä.

Työelämän murros, nopeat muutokset ja erilaisten työuran alkuvaiheen työtehtävien katoaminen vaikeuttavat nuorten aikuisten työllistymistä. Mahdollisuus työttömänä opiskeluun avoimessa ammattikorkeakoulussa tarjoaa tehokkaan väylän laajentaa kelpoisuutta potentiaaleihin uusiin työtehtäviin ja tarvittaviin osaamisiin.

Jyväskylän kaupunki, työllisyysjohtaja Hanna Lähteelä

20.3.2026

Jyväskylän kaupunki katsoo, että esityksen tavoite helpottaa työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella ja kehittää osaamistaan avoimen korkeakoulun opintojen kautta työnhaun rinnalla on kannatettavaa. Lakiesityksen

mukaan työnhakijalla säilyy edelleen samat velvollisuudet työnhakuun ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumisessa kuin muillakin työnhakijoilla. On hyvä, että työttömyysaikana työnhakijalla on enemmän mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää osaamistaan, jotta heillä on tuoretta päivitettyä osaamista työmarkkinoiden tarpeisiin ja työllistymisen todennäköisyydet paranevat osaamisen myötä.

Esitetyn lakimuutoksen myötä avoimilla korkeakouluopinnoilla ei ole jatkossa vaikutusta yli 25 -vuotiaan työnhakijan työttömyysturvaoikeuteen. Tämän myötä hallitus esittää poistettavaksi koulutustarpeen arvioon perustuvan mahdollisuuden työttömyysetuudella tuettuihin työttömän omaehtoisiin avoimiin korkeakouluopintoihin. Jyväskylän kaupunki katsoo, että ehdotetut muutokset selkiyttävät avoimien korkeakouluopintojen opiskeluvaihtoehtojen monimutkaisuutta (lyhytkestoiset opinnot, sivutoimiset opinnot, omaehtoiset opinnot), kun jatkossa näitä opintoja ei erikseen tarvitse tutkia työttömyysturva oikeuden näkökulmasta. Tällöin asiakkaan on helpompi tehdä ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi pelkäämättä työttömyysturvavaikutuksia ja opintojen keskeyttämistarvetta.

Avointen korkeakouluopintojen tukeminen kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisina omaehtoisina opintoina on ollut melko vähäistä, mutta opintoihin mahdollistettu tuki on yksilöllisestä näkökulmasta merkityksellinen. Kotoutumislain mukaan omaehtoisia opintoja on voitu tukea myös nuorille alle 25-vuotiaalle kotoutujille. Nuoren kotoutujan ammatillisen osaamisen kehittämisen ja työllistymisen edistämisen kannalta avoimen korkeakouluopintojen tukeminen omaehtoisina opintoina voi olla hyvin merkityksellistä. Nuoren kotoutujan kohdalla muutos voi vaikuttaa jatko-opintoihin hakeutumiseen, sillä avoimet korkeakouluopinnot ja erityisesti väyläopinnot voivat toimia tehokkaana polkuna kohti tutkinto-opintoja.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisen avointen korkeakouluopintojen omaehtoisen tuen päättymisellä olisi vaikutusta kotoutuja-asiakkaan saamaan 9 tai 18 euron kulukorvaukseen. Jatkossa yli 25-vuotias kotoutuja ei voisi saada avointen korkeakouluopintojen ajalta kulukorvausta, koska opinnoilla ei olisi vaikutusta työttömyysturvaan. Jyväskylän kaupunki tuo esille huolen, että vaikka avoimen korkeakoulun opintoja voisi suorittaa vapaammin, lainmuutoksen vaikutus olisi kuitenkin heikennys opintojen aikaiseen taloudelliseen tilanteeseen, mikä voi hidastaa tutkinto-opintoihin etenemistä.

Lakiesitys lisää yhdenvertaisuutta kotoutujien ja muiden työnhakijoiden välillä. Jyväskylän kaupunki kuitenkin toteaa, että kotoutujan polku kohti työllistymistä voi usein olla pidempi kuin muilla työnhakijoilla ja kotoutujat hyötyvät tuesta, jota heille voidaan mahdollistaa opintojen eri tukimuotojen kautta.

Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu 19.3.2026

Humanistinen Ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Pidämme työttömyysturvalain muutosta kannatettavana. Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Lakimuutos tukisi työttömän henkilön edellytyksiä hankkia uutta tai täydentävää osaamista nopeutakseen mahdollisuuksiaan työllistyä.

Työelämän murros ja monien työtehtävien katoaminen automatisoinnin ja tekoälyn hyödyntämisen myötä vaikeuttavat työllistymistä. Mahdollisuus työttömänä opiskeluun avoimessa ammattikorkeakoulussa tarjoaa tehokkaan väylän laajentaa työllistymismahdollisuuksia uusiin työtehtäviin ja uusille aloille.

Avoimessa ammattikorkeakoulussa järjestetään opintoja joustavasti esimerkiksi verkko-opintoina, joten niitä suorittaessaan henkilö on opintojen aikana myös työmarkkinoiden käytettävissä. Lisäksi avoimessa ammattikorkeakoulussa on mahdollista saada ohjausta, jonka avulla työllistymistä edistävien opintojen valintaa tuetaan.

Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot ovat työelämälähtöisiä ja tarjonnassa on sekä perustason että asiantuntijataso-opintoja. Jotta opintojen työllistävä vaikutus tehostuu, on usein hyödyllistä suorittaa jonkin verran laajempia kokonaisuuksia kuin mitä työtön voi nykyisen lainsäädännön puitteissa opiskella menettämättä työttömyysetuuttaan.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu OY

19.3.2026

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu pitää työttömyysturvalain muutosta kannatettavana.

Lakimuutos tukee työttömän henkilön edellytyksiä hankkia uutta tai täydentävää osaamista nopeuttaakseen mahdollisuuksiaan työllistyä.

Avoimessa ammattikorkeakoulussa järjestetään opintoja joustavasti esimerkiksi verkko-opintoina, joten niihin sitoutuminen ei välttämättä rajoita työssäkäyntiä, mikäli opintojen alettua työllistyy. Avoimessa ammattikorkeakoulussa on myös mahdollista saada ohjausta, jonka avulla työllistymistä edistävien opintojen valintaa tuetaan.

Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot ovat työelämälähtöisiä ja tarjonnassa on runsaasti sekä perustason että asiantuntijatasoisen opintoja. Jotta opintojen työllistävä vaikutus tehostuu, on usein hyödyllistä suorittaa jonkin verran laajempia kokonaisuuksia, kuin mitä työtön voi nykyisen lainsäädännön puitteissa opiskella menettämättä työttömyysetuuttaan.

Työelämän murros, nopeat muutokset ja erilaisten työuran alkuvaiheen työtehtävien katoaminen vaikeuttavat nuorten aikuisten työllistymistä. Lakimuutoksessa kuvattu mahdollisuus työttömänä opiskeluun avoimessa ammattikorkeakoulussa tarjoaa tehokkaan väylän laajentaa kelpoisuutta potentiaaleihin uusiin työtehtäviin.

SAMU

13.3.2026

SAMU kommentoi ehdotettuja muutoksia ainoastaan lakien toimeenpanon näkökulmasta.

Vakuutusosoikeus

12.3.2026

Vakuutusosoikeus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Tuomioistuinlain 7 luvun 1 §:n mukaan vakuutusosoikeuden tehtävänä on toimia toimeentuloturva-asioiden erityistuomioistuimena ja se toimii työttömyysturvaan liittyvissä asioissa ylimpänä muutoksenhakuelimenä. Vakuutusosoikeus toteaa, että ehdotettu muutos todennäköisesti selkeyttäisi oikeuskäytäntöä ja pitää muutosta siten perusteltuna.

Kittilän kunta, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysaluejaosto, Hyttinen Tero

11.3.2026

Uudistus on lähtökohtaisesti hyvä, joka erityisesti tässä työllisyystilanteessa tukee myös korkeastikoulutettuja ryhmiä, joiden työllistyminen on vaikeaa, jatko- ja täydennyskoulutuksen osalta. Lisäksi uudistus madaltaa kynnystä aloittaa yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoja myös niillä yli 25 vuotiailla työttömällä, jotka eivät ole vielä päässeet tutkinto-opiskelijoiksi.

2. Huomionne työttömyysturvalain muutoksista

Suomen kesäyliopistot ry

2.4.2026

Rauman kaupunki

2.4.2026

Lakiehdotus on selkeä ja yksinkertaistaa lain tulkintaa, kun esimerkiksi lyhytkestoisten opintojen lausuntojen eri variaatioista luovutaan avointen korkeakouluopintojen kohdalla.

25 vuoden alaikäraja vapaalle opiskelemiselle avoimissa korkeakouluopinnoissa voidaan pitää kannatettavana. 25 vuoden ikäraja on myös linjassa esimerkiksi omaehtoisten opintojen työttömyysetuudella tukemisen ja lyhytkestoisten opintojen rajoitteiden kanssa.

Mikäli lakiehdotus hyväksytään tällaisenaan, on kiinnitettävä huomiota siihen, että asiakas ymmärtää velvollisuutensa työnhakijana jatkuvan normaalina huolimatta siitä, että hän on aloittanut opinnot avoimessa korkeakoulussa. Esimerkiksi intensiivisten polku- ja väyläopintojen kohdalla voi työnhakijan oletus olla, että opintojen vaatiman työ määrän vuoksi hänellä ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi hakea kokoaikatyötä tai noudattaa työnhakuvelvollisuutta, jotka kuitenkin tulisivat olemaan edelleen työttömyysetuuden saamisen edellytyksiä. Ohjeistaminen kuuluu tässä asiassa työvoimaviranomaiselle, ja asia vaatii selkeyttä asiakastilanteissa väärinkäsitysten välttämiseksi.

Hanken Svenska handelshögskolan, Enheten för utbildning och digitala tjänster/Öppna universitetet och samarbetsstudier, Gerkman Linda

2.4.2026

Propositionens mål är förståeliga och på en allmän nivå värda att understöda.

Den föreslagna åldersgränsen på 25 år kan dock inte i alla avseenden betraktas som problemfri. Det är förståeligt att man inte önskar att arbetslöshetsförmånen utvecklas till en primär studiestödsform för unga på bekostnad av studiestödet. Samtidigt är en lag som innehåller olika bestämmelser om samma rättighet för personer under 25 år och personer över 25 år inte förenlig med principen om likabehandling. Förslaget innebär också att unga under 25 år som deltar i studiesedelförsöket får motstridiga signaler om vikten av högre utbildning.

Det är också problematiskt att förslaget om ändring i lagen om främjande av integration försämrar möjligheterna för integrerande personer att genomföra öppna högskolestudier med arbetslöshetsförmån. Etableringen på arbetsmarknaden för personer i integration är ofta mångdubbelt svårare än för den infödda befolkningen och att ytterligare begränsa dessa personers möjligheter till meningsfull integrationsfrämjande sysselsättning är inte ändamålsenligt. Dessa förändringar bör omprövas ur perspektivet av positiv särbehandling i enlighet med 9 § i lagen om likabehandling.

Vidare anser vi att lagstiftningen bör behandla studier med samma innehåll och samma mål på ett likvärdigt sätt, oberoende av den administrativa formen för studierätten. Fristående studier bör här likställas med öppna högskolestudier.

Vaasan yliopisto

2.4.2026

Vaasan yliopisto pitää tärkeänä lainsäädännön yksinkertaistamista. Uudistus selkeyttää työttömän työnhakijan neuvontaa ja ohjausta avoimissa korkeakouluissa. Opiskelu työttömyysetuudella on tärkeä mahdollisuus suorittaa avoimia korkeakouluopintoja ilman, että menettää työttömyysturvaa. 25 vuoden ikäraja on sinänsä perusteltu, koska alle 25-vuotiaat ohjataan hakeutumaan tutkinto-opiskelijoiksi.

Vaasan yliopisto pitää tärkeänä lainsäädännön yksinkertaistamista. Uudistus selkeyttää työttömän työnhakijan neuvontaa ja ohjausta avoimissa korkeakouluissa sekä keventää työttömyysetuuteen liittyvää hallinnollista taakkaa. Erillisopinto-oikeuden rinnastaminen avoimeen yliopisto-opetukseen tukisi tätä tavoitetta, koska opintojen vaikutusta etuuteen voitaisiin arvioida yhden, yhtenäisen viitekehysten puitteissa.

Mikäli sääntely mahdollistaisi yli 25-vuotiaille avoimien korkeakouluopintojen suorittamisen ilman vaikutusta työttömyysetuuteen, mutta jättäisi erillisopinto-oikeudella tehtävät vastaavan sisältöiset opinnot tämän ulkopuolelle, joltai se perusteettomiin eroihin opiskelijoiden kohtelussa pelkästään hallinnollisen määrittelyn takia ("avoin" vs.

“erillisopinto-oikeus”). Erillisopintojen sisällyttäminen lakiin varmistaisi, että työllistymistä tukevaa ja julkisilla varoilla toteutettua jatkuvan oppimisen tarjontaa voidaan hyödyntää ilman etuuksien menettämisen riskiä, ja samalla edistäisi eri opintomuotojen yhdenvertaista kohtelua.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Jani Kykkänen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija 2.4.2026

Unifi kannattaa esitettyjä muutoksia, mutta pyytää myös huomioimaan yliopistojen erikseen toimittamat lausunnot, joissa arvioidaan mm. muutosten vaikutusta koulutusaloittain. Muutoksilla mahdollistettaisiin avointen korkeakouluopintojen suorittaminen rajoituksetta ilman vaikutuksia työttömyysetuuksiin yli 25-vuotiaille työttömille työnhakijoille. Alle 25-vuotiailla työttömällä työnhakijoilla säilyisivät nykyiset työttömyysturvalain mahdollisuudet rajatummista mahdollisuuksista opiskella työttömyysetuutta menettämättä avoimia korkeakouluopintoja. Alle 25-vuotiaat on myös tarkoituksenmukaisempaa ohjata hakeutumaan tutkinto-opiskelijaksi korkeakouluun, ja heille avoin yliopisto tarjoaa lähtökohtaisesti väyliä hakeutumiseen, eikä opiskelua ainoastaan työvoimapolitiittisin perustein. Ilman asetettua ikärajaa nuoren kohderyhmän siirtyminen varsinaiseksi tutkinto-opiskelijaksi voisi viivästyä.

Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue/Sodankylän kunta 2.4.2026

Esitys helpottaa ja vähentää työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä kun työllisyysasiantuntijan ei tarvitse pyytää selvitystä ao opinnoista.

Sivistysala ry 2.4.2026

Sivista huomauttaa, että yliopistolain 7§:n mukaan yliopistot voivat järjestää tutkintokoulutuksen lisäksi myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena yliopisto-opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä muuta täydennyskoulutusta. Ammattikorkeakoululain 10§:n mukaan “Ammattikorkeakoulu voi järjestää myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena ammattikorkeakouluopetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä muuta täydennyskoulutusta”.

Sivistan mielestä erillisopinnot tulee rinnastaa avoimen opintoihin. Ns. erillisopinnot vastaavat avoimen yliopiston/korkeakoulun opintoja, vaikka henkilö hakeutuukin opintoihin toista hallinnollista reittiä. Henkilö hakee oikeutta hänelle tarpeellisiin opintoihin ja yliopisto/korkeakoulu arvioi tapauskohtaisesti, myönnetäänkö oikeus. Erillisopinnot mahdollistavat avoimien opintojen tavoin opintojen tarjoamisen niille, joilla ei ole voimassa olevaa opinto-oikeutta. Erillisopinnot ovat tavoitteiltaan sekä toteutukseltaan samankaltaisia kuin avoimen korkeakouluopinnot. Erillisopintoja järjestetään mm. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA:n rahoittamana mahdollistamaan erillisopintoja aloille, joilla tarvitaan elinkeinopoliittisista syistä nopeasti uutta osaamista (esim. tietyt tekniset alat). Jos laki ei huomioi erillisopinto-oikeudella suoritettavia samansisältöisiä opintoja, syntyy perusteetonta eriarvoisuutta samankaltaisten opintojen välillä hallinnollisen kysymyksen vuoksi (“avoin” vs. ”erillisopinto-oikeus”).

Viesti - Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Repo Siina 2.4.2026

Pidämme tärkeänä, että mahdollisuutta opiskella työttömyysturvalla laajennetaan.

Tähän mennessä työttömyysturva ei ole kannustanut riittävästi oikeanlaiseen aktiivisuuteen ja osaamisen kasvatamiseen. Työelämän tarpeet muuttuvat nopeasti, ja siksi itsenäinen kouluttautuminen ja aktiivisuus työttömyysaikana viestii työnhakijasta hyvää mielikuvaa myös työnantajalle.

Esityksen mukaan työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Esitykseen kirjattu 25 vuoden ikäraja on perusteltu, jotta nuoret hakeutuisivat ensisijaisesti tutkinto-opiskelijoiksi.

Etenkin viime aikoina työttömyysjaksot ovat pitkittyneet, joten on tärkeää, että työnhakijat pystyvät kehittämään osaamistaan jatkuvasti, myös pitkän tähtäimen hyötyjä ajatellen. Työurien piteneminen edellyttää muutoinkin jatkuvaa osaamistason ylläpitämistä ja opintojen käynnistäminen avoimessa yliopistossa voi kannustaa opiskeluun jatkossa myös työn ohella.

Byrokratian vähentäminen on yksi keskeisistä tekijöistä, miksi muutos on kannatettava. Työvoimaviranomaisten työmäärä on jo tällä hetkellä iso ja muutos on hyvä tilaisuus helpottaa taakkaa. Esityksen mukaan muutos vähentäisi työnhakijoiden tekemien ilmoitusten määrää nykyiseen verrattuna arviolta noin 7 000 ilmoituksen verran. Tämä on merkittävä kevennys työvoimaviranomaisten tekemään työhön ja työnhakijoiden kokemaan hallinnolliseen taakkaan.

Pyytäisimme kuitenkin vielä hieman selkiyttämään esitystä ja poistamaan tulkinnanvaraisuutta.

Esityksen pääasiallista sisältöä kuvaavassa tekstissä sanotaan, että "työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä". Tässä kohtaa saa käsityksen, että opintoja voi tehdä työttömyyden aikana vaikkapa kokonaisen tutkinnon tai maisteriohjelman verran, jos korkeakoulut sellaista tarjoaisivat avoimen linjan kautta.

Kuitenkin sivulla 30, kun avataan pykäliin tehtäviin muutoksia, näyttää siltä, että työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n ja 10 b §:n muuttamisesta on kohtia, joiden jäädessä entiselleen voi syntyä toisenlainen käsitys. Siinä todetaan, että päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, ja listataan tekijöitä, joiden täytyessä opinnot tulkitaan päätoimiseksi. Näitä ovat esim.

- 1) opintoja, joiden tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen;
- 2) opintoja, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisia opintoja, joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen;

Jälleen kuitenkin sivulla 32 todetaan, että opintoja ei pidetä päätoimisina:

- 4) siltä osin, kun opinnot ovat osa työllistymistä edistävää palvelua;
- 5) jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta ja kyse on avoimista yliopisto-opinnoista ja avoimista ammattikorkeakoulu-opinnoista.

Olisi siis tärkeää pitää joka lain kohdassa yhdenmukaisena se, millaisia opintoja työttömyystuella voi tehdä. Työtömällä on oltava varmuus siitä, ettei hänen tarvitse pelätä työttömyyskorvauksen menettämistä.

Viesti ry kannattaa sitä, että sekä korkeakoulu- että ammatillisia opintoja saisi tehdä rajattomasti työttömyysturvalla. Toisin sanoen myös tutkinnon tekeminen pitäisi olla sallittua työnhakijalle. Pelkällä rahalla opintoihin pääsyn lisäksi olisi tasapuolisuuden nimissä tärkeää mahdollistaa se, että opintoihin pystyy osallistumaan perinteisen hakumenettelyn kautta.

Kokonaiset tutkinnot ja esimerkiksi kokonaisen, kesken jääneen tutkinnon loppuunsaattaminen työttömyysturvalla voivat tuottaa kauaskantoisemman ratkaisun, kuin yksittäisten kurssien suorittaminen.

Viesti ry kuitenkin katsoo, että myös ammatillisten opintojen suorittaminen työttömyysetuudella olisi syytä mahdollistaa samaan tapaan kuin korkeakouluopinnot. Joillekin ammatilliset opinnot voivat tuoda suurimman hyödyn työllistymiseen.

Ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan tehdyn porrastuksen voisi kuvitella johtavan jo siihen, että kannusteet hakea työtä kuitenkin pysyvät. Kelan työttömyystuilla tulotaso voi olla vieläkin matalampi. Opiskelu pitää työnhakijan kiinni yhteiskunnassa, ja jo se on työnhaun kannalta itsessään tärkeää. Lisäksi opiskelu on lähtökohtaisesti aina väliaikainen elämäntilanne.

Viesti ry ei myöskään tekisi tiukkoja rajoituksia työttömyysetuudella tehtävien opintopisteiden määrään, koska opintoja on hyvin erilaisia, ja kurssit voivat olla hyvin erityyppisiä. Opintopisteitä voi kertyä hyvin epätasaisesti opintojen aikana, ja esimerkiksi tentit saattavat kasaantua pieneen aikaikkunaan.

Kannatamme kuitenkin opintojen edistymisen seuraamista ja sitä, että avoimia korkeakouluopintoja opiskellessaan työnhakijaa koskisivat edelleen normaalit työttömyysturvaan liittyvät työnhaun velvoitteet. Työnhakijalla olisi siis edelleen velvollisuus muun muassa hakea ja olla valmis vastaanottamaan työtä sekä osallistua tarvittaessa työllistämistä edistäviin palveluihin.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

2.4.2026

Arene kannattaa sitä, että avoimet korkeakouluopinnot erotetaan nykyisestä lyhytkestoisten opintojen logiikasta ja että yli 25-vuotiaalle työnhakijalle mahdollistetaan nykyistä laajempi opiskelu työttömyysturvaa menettämättä. Uusi 10 a §:n 3 momentin 5 kohta on tältä osin oikeasuuntainen.

Arene esittää kuitenkin, että säännöksen soveltamisalaa laajennetaan. Nykyinen ehdotettu sanamuoto kattaa vain avoimet ammattikorkeakouluopinnot ja avoimet yliopisto-opinnot. Se ei kata sellaisia uusia, korkeakoulun järjestämiä tutkintoon johtamattomia opintokokonaisuuksia, joita voidaan toteuttaa esimerkiksi erillisillä opinto-oikeuksilla tai uusina siirtymä- ja väyläratkaisuina. Ammattikorkeakoulupolitiikan näkökulmasta tämä olisi liian kapea ratkaisu. Arene esittää, että työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 5 kohta muotoillaan seuraavasti:

5) jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta ja kyse on avoimista ammattikorkeakouluopinnoista, avoimista yliopisto-opinnoista tai muista korkeakoulun järjestämisestä tutkintoon johtamattomista, erillisellä opinto-oikeudella suoritettavista opintokokonaisuuksista, jotka ovat tavoitteeltaan osaamisen kehittämiseen, täydentämiseen tai korkeakoulutukseen siirtymiseen tarkoitettuja.

Perustelu: sääntelyn tulee olla tulevaisuuskestävää eikä sidottua vain tähänhetkiseen avoimen korkeakouluopetuksen institutionaaliseen muotoon. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta on tärkeää mahdollistaa myös uudenlaiset opintokokonaisuudet, joilla voidaan tukea työttömien työnhakijoiden nopeaa osaamisen päivittämistä ja erityisesti ammatillisen koulutuksen suorittaneiden siirtymää korkeakoulutukseen.

Arene pitää lisäksi perusteltuna, että työttömyysturvalain 10 b §:n johdantokappale muutetaan luonnoksen mukaisesti, kun avoimia korkeakouluopintoja koskeva sääntely siirretään 10 a §:ään. Tässä kohtaa Arenella ei ole erillistä muutostarvetta.

Arene esittää vielä voimaantulosäännökseen työnhakijan kannalta edullisemmän soveltamisperiaatteen lisäämistä.

Arene esittää voimaantulosäännöksen täydentämistä seuraavasti:

Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneisiin opintoihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei tämän lain soveltaminen ole työnhakijan kannalta edullisempaa.

Perustelu: lakimuutoksen tarkoituksena on lieventää sääntelyä ja vähentää hallinnollista taakkaa. Ei ole tarkoituksenmukaista ylläpitää siirtymävaiheessa rinnakkaisia, työnhakijan kannalta eriarvoisia tulkintoja pidempään kuin on välttämätöntä.

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut, Jari Lindström, monialaisen työllistämisen päällikkö **2.4.2026**

Ei huomautettavaa.

KEHA-keskus

2.4.2026

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (jäljempänä KEHA-keskus) pitää esitystä yleisesti ottaen kannatettavana. Esitys mahdollistaisi 25 vuotta täyttäneen työttömän työnhakijan opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja, ja näillä opinnoilla ei olisi lainkaan vaikutusta työttömän työttömyysetuusoikeuteen.

KEHA-keskuksen käsityksen mukaan esityksessä tulisi tarkentaa vielä sitä, koskeeko nyt esitettävät muutokset vain yliopiston ja ammattikorkeakoulun järjestämiä avoimia korkeakouluopintoja vai koskeeko muutosesitys rajoituksetta kaikkia avoimia korkeakouluopintoja, siis järjestäjätahosta riippumatta. Avoimia korkeakouluopintoja järjestetään ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen ohella yleisesti ainakin vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisissa oppilaitoksissa kuten esimerkiksi kansalaisopistoissa, kansanopistoissa tai kesäyliopistoissa. Koska opintoja tehdään yhä useammin myös ulkomaisissa oppilaitoksissa, esityksessä olisi syytä täsmentää myös sitä, voisiko myös ulkomaisessa yliopistossa tai korkeakoulussa suorittaa avoimia korkeakouluopintoja, jos sellaisia niissä järjestetään, vai koskeeko esitys vain Suomessa järjestettäviä avoimia korkeakouluopintoja.

Voimassa olevan työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan päätoimisina pidetään avoimessa yliopistossa ja avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavia opintoja, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yli kolme kuukautta ja laajuus keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Vastaavasti avoimen korkeakoulun opinnoilla, joiden kesto opintosuunnitelman mukaan on joko yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yhteensä enintään kolme kuukautta, ei ole vaikutusta työnhakijan työttömyysetuusoikeuteen, jolloin siis opintosuunnitelman mukainen opintojen kesto on ratkaiseva, sen sijaan opintojen laajuudella ei ole merkitystä. Jos taas avoimet korkeakouluopinnot ovat opintosuunnitelman mukaiselta kestoltaan, joka yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yli kolme kuukautta, opintojen pitää olla laajuudeltaan keskimäärin alle viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti, jotta näillä opinnoilla ei ole vaikutusta työnhakijan työttömyysetuusoikeuteen. Esitysluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa sivulla s. 22 kohdassa ”Alle 25-vuotiailla työttömillä työnhakijoilla säilytettäisiin ---- ” voisi tätä kohtaa vielä hieman tarkentaa myöhempien väärinkäsitysten välttämiseksi lopulliseen esitykseen.

Edellä kohdassa 7 tarkoitetut avoimet korkeakouluopinnot on soveltamisen osalta katsottu koskevan vain ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa tapahtuvaa opetusta ja, esimerkiksi kesäyliopiston järjestämiä avoimen korkeakoulun opintoja ei ole arvioitu kyseisen säännöksen perusteella, koska kesäyliopistot eivät ole yliopistoja. Eli työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdan soveltamisessa avoimen korkeakouluopintojen järjestäjätaholla on ollut merkitystä siitä huolimatta, että henkilö opiskelee avoimen korkeakoulun opintoja. Kyseisen säännöksen soveltaminen on aiheuttanut erityisiä haasteita lain soveltajille niin työvoimaviranomaisessa kuin KEHA-keskuksessakin, samoin kuin haasteita työnhakijoiden neuvontaan.

Opiskelua koskeviin säännöksiin tarvitaan siten selkeä ja yksinkertainen säännös siitä, millaisilla opinnoilla ei voi olla vaikutusta työnhakijan työttömyysetuusoikeuteen. Työnhakijan ei tarvitse tuolloin myöhemmin pelätä sitä, että opinnoilla olisikin ollut vaikutusta, mutta häntä ei ole esimerkiksi osattu neuvoa asiasta oikealla tavalla tai hän ei ole neuvonnasta huolimatta ymmärtänyt asiaa oikein. Perusteettomasti maksettu työttömyysetuus johtaa lähtökohdaisesti työttömyysetuuden takaisinperintään, mikä on aina erityisen valitettavaa. Selkeä ja yksinkertainen säännös, jossa ei ole poikkeussäännöksiä, palvelee siten kaikkia osapuolia. Se helpottaa erityisesti työvoimaviranomaisen neuvontatehtävää, mutta vähentää myös viranomaisen hallinnollista työtä, kun sellaisten opintojen enemmältä selvittämiseltä vältytään, joilla ei voi olla vaikutusta työnhakijan työttömyysetuusoikeuteen.

KEHA-keskus pitää esitettyä 25-vuoden ikää siten selkeänä ja esityksessä esiin nostettujen seikkojen perusteella myös perusteltuna ikärajana. Kyseinen ikäraja on käytössä myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun

lain mukaisten työttömyysetuudella tuettavien omaehtoisten opintojen ehtona samoin kuin myös työttömyysturvalain mukaisten lyhytkestoisten opintojen soveltamisen ehtona. Vaikka muutosesityksen myötä alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden avoimia korkeakouluopintoja ei olisikaan enää mahdollista tukea omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella, KEHA-keskus ei näe esityksessä varsinaista ongelmaa, koska heidän olisi kuitenkin edelleen mahdollista opiskella avoimia korkeakouluopintoja, kunhan opinnot eivät ylitä opintosuunnitelman mukaista kolmen kuukauden kestoa, tai mikäli opinnot ylittävät opintosuunnitelman mukaisen kolmen kuukauden keston, opinnot ovat opiskelukuukautta kohti keskimäärin kuitenkin alle viisi opintopistettä. Tällä tavalla opintoja ei pidetä työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 7 kohdan tarkoittamalla tavalla päätoimisina, ja opinnoilla ei ole vaikutusta työttömyysetuusoikeuteen.

Kuitenkin lakiesitys on kotoutuja-asiakkaan osalta huononnus nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna, jossa myös alle 25-vuotiaan kotoutuja-asiakkaan avoimen korkeakoulun opintoja voidaan kotoutumisen edistämiseksi annetun lain mukaisesti tukea omaehtoisena opiskeluna ja jolloin hänellä olisi mahdollisuus saada osallistumisestaan myös kulukorvausta, mitä mahdollisuutta nyt esitettävän lakimuutoksen myötä ei enää olisi. Edellä kerrotun johdosta KEHA-keskus esittää, että olisiko nyt valmistelussa mahdollista laajentaa työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdan soveltamista siten, että sitä sovellettaisiin kaikkiin avoimiin korkeakouluopintoihin, riippumatta siis järjestäjätahosta, jolloin se koskisi myös esimerkiksi kansalaisopiston, kansanopiston tai kesäyliopiston järjestämiä avoimia korkeakouluopintoja. Säännöksen soveltaminenhan jää nyt esitettävän lakimuutoksen myötä koskemaan enää vain kaikkia alle 25-vuotiaita työnhakijoita, jolloin parannus tulisi myös kotoutuja-asiakkaan hyväksi, vaikkakaan kulukorvaukseen ei enää olisi oikeutta.

Esityksessä ehdotetaan, että 25 vuotta täyttäneen työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa avoimista korkeakouluopinnoista työvoimaviranomaisille eikä kyseisistä opinnoista tehtäisi selvityksiä. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan väärinkäsitysten välttämiseksi ja työnhakijan sekä virkailijan oikeusturvan takeeksi työnhakijan tulisi edelleen ilmoittaa työvoimaviranomaiselle avoimista korkeakouluopinnoistaan ja nämä opinnot tulisi kirjata työnhakijan asiakastietoihin. Kuitenkaan selvityspyynnön tekemiselle tai muulle selvitystyölle ei pitäisi olla enää lähtökohtaisesti mitään tarvetta. Tämä menettely helpottaisi ja vähentäisi joka tapauksessa viranomaisen hallinnollista työtä, kun selvityspyyntöä ja työvoimapolitiittista lausuntoa ei enää tehtäisi. KEHA-keskuksen näkemys perustuu myös siihen, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan julkisia työvoimapalveluita tarjotaan asiakkaalle tämän palvelutarpeen perusteella. Sanotun lain 33 §:n 1 momentin mukaisesti työvoimaviranomaisen on arvioitava työnhakijan palvelutarve, jonka arvioimiseksi on arvioitava muun ohella ainakin tämän osaaminen ja ammattitaito. Sanotun lainkohdan 2 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnissa on otettava huomioon työnhakijan omat tavoitteet osaamiseen ja ammattitaidon kehittämiseksi. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan työvoimaviranomaisen olisi siis tärkeää tietää työnhakijan avoimista korkeakouluopinnoista tämän palvelutarpeen arvioimiseksi, vaikka 25 vuotta täyttäneen työnhakijan avoimilla korkeakouluopinnoilla ei olisikaan enää vaikutusta työttömyysetuusoikeuteen.

Joka tapauksessa KEHA-keskus pitää esitettyä lakiehdotusta lainsäädäntöä selkeyttävänä. Oikeuskäytännössä on ollut tapauksia, joissa henkilön on katsottu jatkaneen tutkintoon johtavia aiemmin aloitettuja opintoja tilanteissa, joissa melko pitkänkin ajan jälkeen henkilö alkaa suorittamaan avoimen puolella opintoja tarkoituksenaan sisällyttää ne myöhemmin tutkinto-opintoihin. Näissä tilanteissa henkilön on katsottu suorittavan samoja aiemmin aloitettuja tutkintoon johtavia opintoja, ei siis niistä erillisiä avoimen puolen opintoja. Nyt esitettävä lakiehdotus selkiyttäisi ja yksinkertaistaisi säännösten soveltamista 25 vuotta täyttäneen työnhakijan osalta, jolloin myös kerrotun kaltaiset tilanteet pitäisi jäädä historiaan. Tältä osin tulisi kuitenkin ottaa huomioon se, että onko tarkoituksena mahdollistaa esimerkiksi aiemmin keskeytyneiden ja työttömyysturvalain mukaisesti päättyneiden opintojen jatkaminen avoimen puolella niin, että henkilö voi esimerkiksi suorittaa opintoja pitkänkin aikaa avoimen puolella ja työttömyysetuutta saaden ennen kuin hän jatkaa opintoja siinä oppilaitoksessa, jossa hänellä on ollut oikeus tutkinnon suorittamiseen. Henkilö voisi käytännössä tällöin suorittaa melkein koko tutkinnon avoimen puolella ja saada siltä ajalta työttömyysetuutta.

Esityksen mukaan avoimia yliopisto-opintoja ja avoimia ammattikorkeakouluopintoja ei pidettäisi päätoimisina opintoina työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla, jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta. Muutoksella mahdollistettaisiin avointen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintojen suorittaminen rajoituksetta ilman vaikutuksia työttömyyden perusteella maksettavaan etuuteen.

Alle 25-vuotiailla työttömillä työnhakijoilla säilytettäisiin nykyiset työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädettyt rajatunmat mahdollisuudet opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Voimassa olevan lain mukaan myös alle 25-vuotiailla työttömillä on mahdollisuus opiskella työttömyysetuutta menettämättä avoimia korkeakouluopintoja, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta ja joiden laajuus opiskelukuukautta kohti ei ylitä edellä mainitussa lainkohdassa säädettyä.

Pro pitää myönteisenä ehdotusta 25 vuotta täyttäneiden työttömien oikeudesta suorittaa avoimia korkeakouluopintoja rajoituksetta. Osaamisen kehittäminen ja aktiivisuuden ylläpitäminen työttömyysaikana on henkilön työllistymisedellytysten kannalta parempi vaihtoehto kuin puutteellisesta tai vanhentuneesta osaamisesta johtuva työttömyyden pitkittyminen.

Pro pitää niin ikään perusteltuna nykyisen ikärajan säilyttämistä siten, että alle 25-vuotiaiden työttömien oikeus avointen korkeakouluopintojen suorittamiseen on rajatumpi. Pron näkemyksen mukaan nuoret työttömät työnhakijat, joilla ei ole ammatillisia valmiuksia antavaa tutkintoa, on ohjattava ensisijaisesti päätoimiseksi opiskelijoiksi koulutusohjelmiin, joissa ammatillisia valmiuksia rakennetaan tavoitteellisesti ja nuoren henkilön yksilölliset edellytykset huomioiden.

STTK ry.

2.4.2026

STTK pitää hyvänä sitä, että työttömille mahdollistetaan nykyistä laajemmat oikeudet opiskella ilman pelkoa työttömyysetuuden menettämisestä. STTK ei kuitenkaan pidä hyvänä eikä perusteltuna sitä, että samaan aikaan työttömien mahdollisuuksia opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella tuettuna rajoitetaan. Työttömän opiskelu työvoimapalveluna ei ole sama asia kuin yleinen oikeus opiskeluun.

Yhdenvertaisen ja yhdenmukaisen soveltamisen vuoksi avoimista korkeakouluopinnoista tulisi säätää kotoutumisen edistämistä annetussa laissa vastaavasti kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Avoinmet korkeakouluopinnot ja niihin ohjaaminen voivat olla kotoutumisen kannalta merkittäviä monille nuorille maahanmuuttajille.

Salon kaupunki, Salon kaupungin elinvoimajaosto (Salon työllisyysalueen puolesta)

2.4.2026

Uudistus keventää työvoimaviranomaisen hallinnollista taakkaa liittyen työttömyysturva-asioiden selvittelyyn. Lisäksi se luo luottamusta työvoimaviranomaiseen työnhakijoiden näkökulmasta, koska opintojen vaikutukset työttömyysturvaan ovat paremmin ennakoitavissa.

Tampereen yliopisto, Marja Sutela, koulutusvararehtori

1.4.2026

Esitystä, jonka mukaan yli 25-vuotiaat työttömät työnhakijat voisivat opiskella avoimia korkeakouluopintoja rajoituksetta ilman vaikutuksia työttömyysetuuteen, voidaan pitää pääosin kannatettavana.

Tampereen yliopisto kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Ikäraja: Esitettyä 25 vuoden ikärajaa ei voida kaikilta osin pitää ongelmattomana. Ymmärrettävää on, ettei työttömyysturvaa kehitetä nuorten ensisijaiseksi opiskeluetuudeksi opintotuen kustannuk-

sella. Samalla on kuitenkin ongelmallista, että esitys heikentää alle 25-vuotiaiden kotoutujien mahdollisuuksia suorittaa avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella. Näitä muutoksia tulisi arvioida uudelleen yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaisen positiivisen erityiskohtelun näkökulmasta.

- Yhdenvertaisuus ja läpinäkyvyys: Lainsäädännön tulee kohdella samansisältöisiä ja -tavoitteisia opintoja yhdenvertaisesti riippumatta opinto-oikeuden hallinnollisesta muodosta.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta 1.4.2026

Esitys selkeyttää yli 25-vuotiaiden mahdollisuuksia opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Into katsoo, että opintojen nykyistä laajemman suorittamisen mahdollistaminen on sinänsä tarkoituksenmukaista.

Kotoutumisen edistämiseksi annetun lain perusteella alle 25-vuotiailla kotoutujilla on ollut mahdollisuus opiskella myös päätoimisesti työttömyysetuudella. Into toteaa, että tämä on mahdollistanut nuorille kotoutujille joustavan etenemisen kohti koulutusta ja työelämää sekä tukenut kielen oppimista ja yhteiskuntaan kiinnittymistä. Jatkossa kaikkien alle 25-vuotiaiden mahdollisuudet opiskella työttömyysetuudella rajoittuvat pääsääntöisesti lyhytkestoiseen ja sivutoimiseen opiskeluun. Into korostaa, ettei nuorten kotoutujien asemaa tule heikentää, eikä työttömyysetuudella tuettua opiskelumahdollisuutta tule poistaa alle 25-vuotiailta kotoutujilta.

Into haluaa nostaa esille myös tarpeen tarkastella sivutoimiseksi tulkittavien opintojen sääntelyä. Nykyinen tulkinta on varsin tiukka, ja katsomme, että sääntelyä tulisi kehittää siten, että mahdollisuudet sivutoimiseen opiskeluun osaamisen kehittämiseksi laajenisivat. On huomattava, että niin nykyisessä kuin esityksen mukaisessa mallissa työnhakijoiden tulee pääsääntöisesti olla työmarkkinoiden käytettävissä, täyttää heille asetettu työnhakuvelvoite ja osallistua heille tarjottaviin työllistymistä edistäviin palveluihin. Tästä näkökulmasta työttömyysetuudella opiskelu ei ole ristiriidassa työnhaun kanssa, vaan päinvastoin vahvistaa työnhakijoiden valmiuksia työllistyä.

Nuorisoala ry 1.4.2026

Avoimilla korkeakouluopinnoilla ei olisi jatkossa vaikutusta työttömyysturvaoikeuteen eikä niistä tarvitse ilmoittaa, jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta. Tämä on kannatettava viranomaisen sekä työnhakijan hallinnollista taakkaa keventävä tekijä.

Esitysluonnoksen mukaan työttömyysetuudella opiskelun helpottaminen voi syrjäyttää työssäkäyntiä ja myöhästyttää tutkinto-opiskelijaksi opintoetuudelle siirtymistä. Emme pidä huolta perusteltuna, sillä avoimessa opiskelevaa velvoitaisi yhä tavanomaiset työtöntä työnhakijaa koskevat työnhaun ja vastaanottamisen velvoitteet. Toki kannattamme lämpimästi hallitusta tekemään opintorahaan tasokorotuksen, jotta opintotuen pieni taso ei vähentäisi opiskelun houkuttelevuutta.

Haluamme toistaa esityksemme 25 ikärajan poistosta. Esitysluonnoksen vaihtoehtoisissa toteutustavoissa tätä on arvioitu, mutta sitä pidetään valtion talouden kannalta merkittävänä riskinä, koska nuoret eivät haluaisi siirtyä tutkinto-opiskelijaksi pienellä opintoetuudella. Huomautamme jälleen, että nämä nuoret ovat paitsi työnhakuvelvollisia, myös koulutukseenhakuvelvollisia. Tämän laiminlyödessään heille asetettaisiin työvoimapolitiittisia seurauksia, jotka johtavat jopa 40 prosentilla alennetulle toimeentulotuella joutumiseen. On vaikeaa nähdä, miten tämä voisi olla houkuttelevampaa, kuin maksuttomat tutkinto-opinnot opintoetuuksilla.

Mahdollistamalla esityksen kaltaiset muutokset avoimen rajaamattomien opintojen opiskeluun kaikille, saisivat nuoret mahdollisuuden tutustua työttömänä ollessaan eri aloihin. Opiskelupaikan saadessaan heillä olisi täten myös opintoja jo suoritettuna. Tämä on ollut myös ajatuksena, kun välivuotta pitävillä on valmisteltu opintopöytäkirja avoimeen korkeakoulutukseen.

Vaihtoehtoisissa toteutusmalleissa käsitellään myös alle 25-vuotiaiden ammatillisia valmiuksia antavan tutkinnon suorittaneiden rinnastamista 25 vuotta täyttäneisiin. Kannattamme tätä vaihtoehtoa. Tämä kuitenkin hylätään esitysluonnoksessa sen vuoksi, että yhdenmukainen ikäraja olisi selkeä. Olemme eri mieltä, sillä tätä ikärajaa voisi

tulkita myös koulutukseenhakuvelvollisuuden kautta: näin esityksen mukaista mahdollisuutta opiskella rajattomasti avoimen korkeakoulutuksen opintoja mahdollistettaisiin kaikille, jotka eivät ole enää koulutukseenhakuvelvollisia ikärajan tai jo suoritetun tutkinnon johdosta.

Vähävaraisten Oikeusturva ry

1.4.2026

-

Suomen opinto-ohjaajat ry

1.4.2026

Työttömyysturvalaki. Ehdotus, jonka mukaan 25 vuotta täyttäneet työnhakijat voisivat opiskella avoimia korkeakouluopintoja rajoituksetta menettämättä työttömyysetuutta, vastaa suoraan jatkuvan oppimisen tarpeisiin sekä myös työelämän rakennemuutokseen.

Nykytilanteessa avoimessa korkeakoulussa opiskelevat työttömät ovat usein, tai oikeastaan aina, väliinpuotoajia. Opintojen ja työttömyysturvan yhteensovittaminen on ollut monimutkaista, tulkinnanvaraista ja byrokraattista. Tämä on käytännössä estänyt monia työnhakijoita kehittämästä osaamistaan tai vaihtamasta alaa, vaikka siihen olisi selkeä tarve ja motivaatio. Tilanne on korostunut ja pahentunut entisestään sen jälkeen, kun aikuiskoulutustuki on poistunut käytöstä. Erityisesti aikuisille uranvaihtajille ei ole tällä hetkellä riittäviä ja joustavia mahdollisuuksia opiskella ilman toimeentulon merkittävää heikkenemistä.

Avoin korkeakouluopetus tarjoaa matalan kynnyksen väylän osaamisen päivittämiseen, alanvaihtoon ja esim. korkeakouluopintoihin siirtymiseen väyläopintojen kautta. Lakimuutos tukisi työvoiman osaamistason nostoa (tavoitteena, että työväestöstä puolet ovat korkeakoulutettuja), nopeampaa työllistymistä ja yksilöllisiä, joustavia opintopolkuja.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

1.4.2026

Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, ettei työnhakijan opintoja pidettäisi päätoimisena, jos hän on täyttänyt 25 vuotta ja kyse on avoimista yliopisto-opinnoista ja avoimista ammattikorkeakouluopinnoista. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT pitää esitettyä muutosta ongelmallisena. Työttömyysturvan keskeisenä tarkoituksena on korvata työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Henkilöä, joka opiskelee päätoimisesti ei työttömyysturvalain näkökannalta voida pitää työttömänä. Työttömyysturvalain 10 § 1 momentin 7 kohdassa säädetään, että avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritetut opinnot ovat päätoimisia, jos niiden kesto on yli kolme kuukautta ja ne ovat laajuudeltaan vähintään viisi opintopistettä kuukautta kohden. Esitetty muutos työttömyysturvaan tarkoittaisi käytännössä sitä, että opintojen päätoimisuutta ei enää määrittäisi niiden laajuus vaan niitä suorittavan henkilön ikä.

Turun AMK

1.4.2026

Turun ammattikorkeakoulu pitää muutoksia erittäin tarpeellisena. Tällä hetkellä lainsäädäntö on sekavaa ja aiheuttaa ohjauspainetta myös korkeakouluissa. Lakimuutoksen myötä tilanne selkeytyy niin korkeakoulun kuin työttömän työnhakijan kannalta. Avoimen korkeakouluopintojen keskeyttäminen vähenee samoin kuin työttömän henkilön opiskeluun liittyvien selvitysten antamisesta aiheutunut hallinnollinen työ.

Mahdollisuus suorittaa opintoja työttömyysetuudella helpottaa myös ensikertalaisuuden menettäneiden eli aikaisemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden tai korkeakoulun tutkinto-opiskelupaikan vastaanottaneiden mahdollisuutta jatkokouluttautumiseen ja alanvaihtoon.

Jyväskylän yliopisto

1.4.2026

Jyväskylän yliopisto pitää työttömyysturvalakiin esitettyjä muutoksia kannatettavina kuitenkin siten, että lain muu-
toksessa huomioitaisiin myös alle 25-vuotiaat opintotestelikokeiluun osallistuvat nuoret. Laki, jossa on samasta
oikeudesta eri säännökset alle 25-vuotiaille ja yli 25-vuotiaille ei ole selkeä ja yhdenvertainen.
Työttömyysturvalaki on koettu monimutkaisena. Avoimen yliopiston ja avoimen ammattikorkeakoulun opinnot to-
teutetaan tänä päivänä pääsääntöisesti ajasta joustavina verkko-opintoina. Lain tärkein kriteeri tulee olla, että
avoimen korkeakoulun opiskelijan tulee olla työmarkkinoiden käytettävissä. Opiskelijan tulee olla työnhakuvelvolli-
nen.
Lain nykyiset opiskelua koskevat määräykset kuvaavat luokamuotoista toteuttamista. Se aiheuttaa erilaisia tulkin-
toja paikallista viranomaisilta. Vaikka laki pyrkii säätämään tyhjentävästi, mitä opintoja pidetään päätoimisina, niin
opiskelua ja työttömyysturvaa koskevat ratkaisut tehdään paikallisesti eri tavoin. Se on johtanut nuorilla ajatteluta-
paan, että he eivät uskalla opiskella avoimessa korkeakoulussa, koska he pelkäävät menettävänsä työttömyystur-
vaoikeutensa.

Suomen Kuntaliitto ry

1.4.2026

Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa pykäläehdotuksiin.

Aalto-yliopisto, Mäkitalo Minna

1.4.2026

Esityksen tavoite on vähentää työttömyysetuuteen liittyvää hallinnollista taakkaa. Erillisopinto-oikeuden rinnasta-
minen avoimeen yliopistoon tukee tätä, koska opintojen vaikutusta etuuteen voidaan käsitellä yhden, yhtenäisen
viitekehysten puitteissa. Tällä hetkellä FITech-aikuisopiskelijat ovat eriarvoisessa asemassa alueesta riippuen,
sillä osa TE-toimistoista rinnastaa ne avoimiin korkeakouluopintoihin ja toiset eivät.

Jos laki sallii 25 vuotta täyttäneille avointen korkeakouluopintojen rajattoman suorittamisen työttömyysetuutta me-
nettämättä, mutta ei huomioi erillisopinto-oikeudella suoritettavia samansisältöisiä opintoja, syntyy perusteetonta
eriarvoisuutta samankaltaisten opintojen välillä hallinnollisen kysymyksen vuoksi ("avoin" vs. "erillisopinto-oikeus").
Erillisopintojen lisääminen lakiesitykseen mahdollistaa työllistymistä tukevan, elinkeinopoliittisesti perustellun julki-
sesti rahoitetun jatkuvan oppimisen hyödyntämisen ilman etuusmenetystä.

Viimeisissä FITech-kurssien hakutilastoissa 22 % hakijoista ilmoitti olevansa työttömänä (488/2223 hakemusta
kevään 2026 FITech-kursseille). Todellinen kiinnostus FITech-kurssien opiskeluun työttömänä on todennäköisesti
suurempaa. Yhteydenotoista tiedetään, että osa ei uskalla hakea kursseille tai peruu kurssi-ilmoittautumisen työt-
tömyysetuuden menettämisen pelossa. Este koulutukseen osallistumiseen poistuisi, jos luonnoksessa ehdotettua
muutosta muokataan niin, että myös erillisopinnot sallitaan avoimen opintoja vastaavasti.

Helsingin kaupunki, Kaupunginhallitus
30.3.2026 § 247

1.4.2026

Ehdotettu ikäraja opintojen sallimisesta 25 vuotta täyttäneille on kannatettava. Ehdotettu sääntely olisi työnhaki-
joille ymmärrettävä ja ennustettava. Työvoimapaalveluiden lainsäädännössä tulisi aina pyrkiä selkeään sääntelyyn,
mikä ei sisältäisi tulkinnanvaraisuuksia. Näin helpotetaan työnhakijoiden ymmärrystä omista oikeuksistaan ja vel-
vollisuuksistaan ja varmistetaan myös työnhakijoiden oikeusturvaa. Ehdotettu sääntely olisi toimiva myös lain toi-
meenpanon ja työvoimaviranomaisen toiminnan kannalta.

Ehdotettu ikäraja vähentäisi esitysluonnoksessakin esille tuotuja tilanteita, joissa työtön hakeutuisi parempien
etuustulojen vuoksi suorittamaan korkeakoulututkintoa avoimena opintoina tavallisen perustutkinto-opiskelun si-
jaan. Työttömyysetuudella tuettuna opiskelija saisi taloudellista hyötyä verrattuna perustutkinto-opiskelijan opinto-

tukeen. Tällaisia tilanteita esiintyisi erityisesti nuorten parissa, sillä nuoret eivät ole vielä ehtineet suorittaa korkeakoulututkintoa. On hyvä, että nuoret pyritään jatkossakin ohjaamaan ensisijaisesti päätoimiseen tutkinto-opiskeluun ja opintoetuuksien piiriin.

On tärkeää, että alle 25-vuotiailla säilyy voimassa olevan lainsäädännön mukainen mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja, kun opintojen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta ja laajuus keskimäärin enintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Alle 25-vuotiailla säilyisi mahdollisuus suorittaa lyhytkestoisia koulutuksia ja yksittäisiä kursseja, mutta sääntely ei muodostaisi kannustetta viivästyttää tutkinto-opiskelua.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry 31.3.2026

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, ettei avoimilla yliopisto-opinnoilla ja avoimilla ammattikorkeakouluopinnoilla olisi jatkossa vaikutusta työttömyysturva-oikeuteen, jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta. SAMOK pitää rajausta yli 25-vuotiaisiin tarpeettomana. Vaikka alle 25-vuotias työtön työnhakija on velvollinen hakemaan tutkintoon johtavaan koulutukseen, ei hakeminen ole tae opiskelupaikan saamiselle. Mahdollisuus suorittaa opintoja jo työttömyysaikana tukisikin nuoren valmiuksia korkeakouluopintoihin ja mahdollistaisi myös erilaisiin opiskelualoihin tutustumisen tilanteissa, joissa ammatilliset tai koulutukselliset suunnitelmat ovat vielä epäselviä. Aiemmin suoritettuja opintokokonaisuuksia voidaan hyväksilukea osana tutkintoon johtavaa koulutusta, jolloin työttömyysaikana suoritettujen opintokokonaisuudet tai kurssit voivat edistää myös nopeampaa valmistumista. Kun tavoitteena on ikäluokan koulutusasteen nostaminen, olisi tarkoituksenmukaista mahdollistaa tätä edistävä toiminta riittävällä laajuudella.

SAMOK haluaa kiinnittää huomiota myös esityksen rajaukseen, jossa opiskelumahdollisuus työttömyysetuudella koskisi vain avoimia korkeakouluopintoja. Vaikka nykyinen lainsäädäntö periaatteessa mahdollistaa sivutoimisten opintojen jatkamisen opiskelijan jäädessä työttömäksi, on useissa tilanteissa lakia tulkittu siten, että kokoaikatyön ohessa tapahtunutta opiskelua on katsottu päätoimiseksi, koska se on tutkintoon johtavaa koulutusta. Tällaisia tilanteita on tullut vastaan esimerkiksi ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (YAMK) suorittavien opiskelijoiden keskuudessa. YAMK-tutkinnot on lähtökohtaisesti suunniteltu siten, että se mahdollistaa kokoaikaisen työskentelyn. Vuonna 2024 YAMK-tutkinto-opiskelijoista 89 prosenttia kävi töissä opintojensa ohella (Tilastokeskuksen työsäkäyntitilasto, 2024).

Mikäli sivutoimisia opintoja suorittava henkilö jää työttömäksi, olisi tarkoituksenmukaista mahdollistaa tutkinnon loppuunsaattamisen sen sijaan, että sivutoimiset opinnot kehoitetaan keskeyttämään. Opintojen päätoimisuuden tulkinnan tulisi olla joustavampaa tilanteissa, joissa opintosuoritukset on tehty työskentelyn ohessa. Aiempi työssäkäynti on jo osoitus siitä, etteivät opinnot ole este kokoaikaisen työn vastaanottamiselle.

Lapin ammattikorkeakoulu 31.3.2026

Huolta herättää kuitenkin alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden mahdollisuus käyttää valmisteilla olevaa 30 opintopisteen opintoseteliä ilman byrokratiaa ja pelkoa työttömyysetuuden menettämisestä. Miten varmistetaan, että myös työttömänä työnhakijana olevat opintosetelin saaneet alle 25-vuotiaat voivat käyttää setelin joustavasti haluamiinsa opintoihin menettämättä työttömyysetuutta?

Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan kaupunginhallitus 31.3.2026

Avoimen korkeakouluopintojen mahdollistaminen ilman työttömyysturvan vaikutuksia toisi mahdollisuuden työnhakijoille lisätä ja kehittää omaa osaamista.

Esitetty lakimuutos vähentäisi työnhakijoiden tarvetta asioida työvoimaviranomaisen kanssa. Työnhakijoiden ei tarvitsisi ilmoittaa eikä selvittää avoimia yliopisto- ja ammattikorkeakoulu opintoja työvoimaviranomaisen eikä KEHA-keskuksen kanssa. Työnhakijan opintoihin liittyvän selvittämisen vähenemisen voidaan arvioida nopeuttavan ja selkiyttävän työnhakijan työttömyysturva-oikeuden selvittämistä ja ratkaisemista.

Mahdolliset opinnot eivät saa muodostua työllistymisen esteeksi tai työllistymistä edistävien palveluiden osallistumiseen, jos työvoimaviranomainen on arvioinut niiden edistävän työnhakijan työllistymistä. Työvoimaviranomaisen on myös tärkeää tietää työnhakijan osaamisesta, joka kertyy suoritetuista opinnoista. Tämä vaikuttaa työnhakijan työllistymissuunnitelman laadintaan, työnhakuvelvollisuuden asettamiseen sekä muiden palveluiden tarjoamiseen. Vaikuttavan työnvälityksen tekemiseksi, työvoimaviranomaisen tulee tietää, millaista osaamista työnhakijalla on suhteessa työmarkkinoihin.

Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut

31.3.2026

Esitys, jonka mukaan yli 25 vuotias työnhakija voi jatkossa opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman, että opiskelu vaikuttaa työttömyysetuuteen, on selkeä ja tarkoituksenmukainen. Tämä lisää ennakoitavuutta ja vähentää tilanteita, joissa asiakkaat joutuvat epätietoisuuteen etuutensa säilymisestä.

Etelä Hämeen työllisyysalue näkee muutoksen yksinkertaistavan nykyistä varsin monimutkaista työttömyysturvan sääntelyä avointen yliopisto-opintojen osalta. Sääntelyn yksinkertaistaminen helpottaa asiantuntijoiden työskentelyä ja vähentää asian ratkaisemiseksi käytettävää työaikaa.

**Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Maisonlahti
Marjaana**

31.3.2026

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä ei ole lausuttavaa pykäläehdotuksiin tai yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Oulun yliopisto

30.3.2026

-

Oulun kaupunki, Työllisyyspalvelut

30.3.2026

Ehdotamme, että yli 25-vuotiaiden mahdollisuutta suorittaa rajattomasti avoimen yliopiston ja avoimen ammattikorkeakoulun opintoja rajattaisiin kuitenkin siten, että mahdollisuus ei koskisi koko tutkinnon suorittamista avoimina korkeakouluopintoina. Katsomme, että tällä esityksellä pyritään pääosin mahdollistamaan nimenomaan verrattain lyhyiden opintojaksojen suorittaminen. Esimerkiksi ammatillinen koulutus jätetään tämän muutoksen ulkopuolelle sillä perusteella, että suoritettavat opinnot ovat tyypillisesti 1,5 vuotta verrattuna avoimiin korkeakouluopintoihin, joissa keskimääräinen kesto tällä hetkellä on 1,5 kuukautta. Jos myöhemmin kuitenkin mahdollistuu esimerkiksi koko tutkinnon suorittaminen avoimina korkeakouluopintoina, kyseessä ovat jo huomattavasti pidemmät opinnot.

**Vantaan kaupunki, Työllisyyden ja kotutumis-
palveluiden palvelualue**

30.3.2026

Vantaan kaupunki kannattaa muutosehdotusta avointen korkeakouluopintojen poistamiseksi työttömyysturvalain mukaisesta lyhytkestoisten lausuntojen säännöksistä helpottamaan hallinnollista taakkaa.

Nykyisellään laki mahdollistaa kaksi erilaista mahdollisuutta opiskella lyhytkestoisesti avoimen korkeakoulun opintoja, ja nämä lyhytkestoisten lausuntojen säännöt vaativat jatkuvaa henkilöstön perehdyttämistä monimutkaisuuksensa vuoksi.

Helsingin yliopisto, Rehtori Sari Lindblom 30.3.2026

Muutoksilla mahdollistettaisiin avointen korkeakouluopintojen suorittaminen rajoituksetta ilman vaikutuksia työttömyyden perusteella maksettavaan etuuteen, jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta. Alle 25-vuotiailla työttömillä työnhakijoilla säilytettäisiin nykyiset työttömyysturvalain säädökset rajatummista mahdollisuuksista opiskella työttömyysetuutta menettämättä avoimia korkeakouluopintoja. Esitetyillä muutoksilla kevennettäisiin myös hallinnollista työtä.

Esityksen tavoitteet ovat ymmärrettävät ja yleisellä tasolla kannatettavat. Tavoitteet ja toimenpiteet ovat pääosin linjassa keskenään.

Tampereen kaupunki, Apulaispormestari Johanna Kirjavainen 30.3.2026

Työvoimaviranomaisen kannalta muutos aiheuttaisi 25 vuotta täyttäneen työnhakijan avoimen yliopiston ja avoimen ammattikorkeakouluopintojen ilmoitusvelvollisuuden poistumisen ja siitä johtuvan työttömyysturva-oikeuden selvittämiseen ja työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen liittyvän hallinnollisen taakan ja työmäärän vähene-
misen. Kuten Tampereen kaupunki jo aiemmin esitti, ilmoitusvelvollisuuden poistuminen olisi suuri ongelma työllisyysalueille. Tampereen kaupunki toteaa, että esitys mahdollistaisi työnhakijalle nykyistä selkeämmän ja rajoituksettoman mallin oman osaamisen ja työllistymisvalmiuksien kehittämiseen työttömyysetuutta saadessa ja voi osaltaan vahvistaa työnhakijan aktiivisuutta oman osaamisensa kehittämiseen ja tilanteensa edistämiseen. Ongelmana kuitenkin on, että työvoimaviranomaisella ei kuitenkaan olisi vaikutusmahdollisuuksia ohjata työnhakijan opintoja siten, että ne tosiasiallisesti suuntautuisivat työvoiman kysyntäaloille ja kehittäisivät työnhakijan osaamista paikallisten työmarkkinoiden osaamistarpeita vastaavalla tavalla. Korkeakoulutettujen työllistymisen haasteet eivät tule lakimuutoksilla ratkaistuksi. Korkeakoulutetut kertovat tarvitsevansa työllistyäkseen sekä koulutuksen aikana että valmistumisvaiheessa yhteyksiä ja verkostoja työnantajiin, yrittäjyysmahdollisuuksien tunnistamista sekä mahdollisuuksia antaa konkreettisia osaamisnäyttöjä työnantajille.

Työnhakijan kannalta muutoksen merkittävin vaikutus kohdistuu työttömyysturva-oikeuden säilymisen ennakoitavuuteen avointen korkeakouluopintojen aikana. Kun opintojen ei tarvitsisi enää pysyä sivutoimisina eli uudistuksen jälkeen opiskella saisi rajoituksetta, opiskelut muuttuisivat monen opiskelijan kohdalla tosiasiallisesti päätoimiseksi. Tampereen kaupunki näkee, että avointen korkeakouluopintojen opiskelun vapauttaminen hidastaisi työllistymistä lyhyellä aikavälillä, syrjäyttäisi työssäkäyntiä ja myöhästyttäisi tutkinto-opiskelijaksi opintoetuudelle siirtymistä, mikä tarkoittaisi opintoetuuden korvautumista työttömyysetuudella ja aiheuttaisi kunnille lisää kustannuksia muun muassa työttömyysetuuksien sakkomaksujen muodossa. Muutoksen keskeinen vaikutusarvioinnin epävarmuus koskien avoimen väylän opintoja sekä polkuopintoja ja erityisesti ensimmäistä tutkintoaan suorittavien ohjautumiseen opintotuen sijaan työttömyysetuudelle tuottaisi kunnille moninkertaisesti isommat kustannukset.

Oulun ammattikorkeakoulu, Hallinto 29.3.2026

Oamk pitää erittäin tarpeellisena lainsäädännön yksinkertaistamista. Tällä hetkellä lainsäädäntö on sekavaa ja aiheuttaa ohjauspainetta myös korkeakouluissa. Uudistuksen myötä tilanne selkeytyy niin korkeakoulun kuin työttömän työnhakijankin näkökulmasta. Muutokset lisäävät mahdollisuutta ennakoida toimeentuloa työttömyyden aikaisen opiskelun aikana.

Ikäraja, yli 25-vuotiaat, on kannatettava ikäraja, sillä sitä nuorempia on tarkoituksenmukaista ohjata hakeutumaan tutkinto-opiskelijaksi korkeakouluun.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry 27.3.2026

Esitetyt muutokset työttömyysturvalakiin on sinänsä yksinkertaiset ja selkeät. Työttömien opiskelun sääntely on kuitenkin vieläkin erittäin monimutkaista ja sekavaa ja nyt esitetyt muutokset eivät paranna asiaa. Moni työtön ei tiedä mahdollisuuksista tai ei uskalla aloittaa opintoja, koska pelkää menettävänsä työttömyysturvan. Työttömyysturvalla opiskelua koskevaan lainsäädäntöön pitää tehdä kokonaisuudistus. SAK:n lähtökohtana on, että kaikkien työttömien pitää saada opiskella vapaasti, kun täyttää työnhakijalle asetetut velvoitteet, kuten esimerkiksi aktiivisen työnhauksen, sovitut tapaamiset ja muut sovitut palveluihin osallistuminen.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue

27.3.2026

Esitetyt muutokset toisivat opiskelun ja työttömyysturvan yhdistämiseen kaivattua selkeyttä ja varmuutta avointen korkeakouluopintojen osalta. Tämä luo taloudellista turvaa työnhakijoiden näkökulmasta ja helpottaa viranomaisyhtöä. Esitetty 25 vuoden ikäraja on kannatettava, sillä työttömyysturvasta ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa opintotukea korvaavaa etuutta.

Laurea-ammattikorkeakoulu

24.3.2026

Laurea-ammattikorkeakoulu pitää erittäin tarpeellisena lainsäädännön yksinkertaistamista. Tällä hetkellä lainsäädäntö on sekavaa ja aiheuttaa ohjauksen painetta myös korkeakouluissa. Uudistuksen myötä tilanne selkeytyy niin korkeakoulun kuin työttömän työnhakijankin näkökulmasta.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy, Jatkuvan oppimisen tulosityksikkö

24.3.2026

Suunnitteilla mahdollistaa koko tutkinnon suorittamisen avoimessa AMK:ssa. Tuleeko mahdolliseksi opiskella koko tutkinto työttömyysturvalla? Mikä kotoutujien tilanne tulevaisuudessa? Onko työttömyysturva houkuttelevampi vaihtoehto opiskella vs. tutkinto-opiskelijana opintososiaaliset etuudet.

Jämsän kaupunki, Reijula Jori

24.3.2026

Lakimuutos vähentäisi avoimiin korkeakouluopintoihin liittyvien selvitys-pyyntöjen tekemistä sekä lyhytkestoisten ja työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen lausuntoja. Riskinä on, että asiakkaat sekoittavat opintoja, joiden vaikutusta työttömyysetuuteen ei tarvitse selvittää, ja niitä, jotka tulee selvittää. Työvoimaviranomaisen näkökulmasta tämä lisää työtä työllisyysasiantuntijoille ja asiakkaille riskiä takaisinperintään. Ehdotamme, että asiakkaiden tulisi jatkossakin ilmoittaa työvoimaviranomaiselle myös avoimista korkeakouluopinnoista, vaikka niiden vaikutusta työttömyysetuuteen ei enää selvitettäisi. Tämä vähentäisi epäselvyyksiä, mitä opintoja tulee selvittää. Työllisyysasiantuntijan tehtäviin kuuluu asiakkaan osaamisen selvittäminen ja uraohjaus. Asiakkaan osaamisen ja urasuunnitelmien kokonaisvaltainen tunnistaminen on oleellista myös työnvälityksen näkökulmasta. Asiakkaan ohjaustyö ei ole mahdollista ilman tätä esim. suunnitelmia päivitettäessä.

Työllisyysasiantuntijan työtä lakimuutos ei vähennä, koska asiakkuus työnhakijana jatkuu. Tehtäviin edelleen kuuluvat esim. suunnitelmien päivittäminen 3 kuukauden välein ja työnhakuvelvollisuuden seuranta, vaikka asiakas opiskelisi avoimia korkeakouluopintoja. Lakimuutoksen johdosta kuntien työvoimaviranomaisen tehtävään osoituksesta valtion-osuudesta ei tulisi tehdä vähennystä.

Esityksessä on arvioitu, että muutoksen voi olettaa maltillisesti lisäävän kiinnostusta opiskeluun. Mahdollista kuitenkin on, että kiinnostus työttömyysetuudella opiskeluun lisääntyy ennakoitua enemmän, jolloin työnhakijoiksi ilmoittautuu enemmän henkilöitä. Työttömyysetuudella opiskelu on pääsääntöisesti taloudellisesti kannattavampaa kuin opinto-tuella opiskelu.

Lahden kaupunki, Nordberg Pia

23.3.2026

Työttömyysturvaoikeuden selvittämisen yksinkertaistaminen on sinällään erittäin hyvä asia ja helpottaa osaltaan työttömyysturva-asiantuntijoiden työkuormaa.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

23.3.2026

Selkeyttää oppijalle mahdollisuuksia ja yhdenmukaistaa mahdollisuuksia työttömyyden aikaiseen opiskeluun. Muutokset mahdollistavat toimeentulon ennakointia.

Lapin yliopisto

23.3.2026

Avoimien korkeakouluopintojen opiskelu työttömyysetuudella antaa mahdollisuuden osaamisen kasvattamiseen ilman pelkoa työttömyysturvan menettämisestä. Ikäraja, yli 25-vuotiaat, on kannatettava ikäraja, sillä sitä nuorempia on tarkoituksenmukaista ohjata hakeutumaan tutkinto-opiskelijaksi korkeakouluun.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

22.3.2026

Avoimessa ammattikorkeakoulussa järjestetään opintoja joustavasti esimerkiksi verkko-opintoina, joten niiden suorittamista on mahdollista jatkaa, mikäli opintojen alettua työllistyy. Avoimessa ammattikorkeakoulussa on myös mahdollista saada ohjausta, jonka avulla työllistymistä edistävien opintojen valintaa tuetaan.

Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot ovat työelämälähtöisiä ja tarjonnassa on sekä perustason että asiantuntijatasoisen opintoja. Jotta opintojen työllistävä vaikutus tehostuu, on usein hyödyllistä suorittaa jonkin verran laajempia kokonaisuuksia, kuin mitä työtön voi nykyisen lainsäädännön puitteissa opiskella menettämättä työttömyysetuuttaan.

Jyväskylän kaupunki, työllisyysjohtaja Hanna

20.3.2026

Lähteellä

Esitetyn lakimuutoksen myötä avoimilla korkea kouluopinnoilla ei ole jatkossa vaikutusta yli 25-vuotiaan työnhakijan työttömyysturvaoikeuteen. Tämän myötä hallitus esittää poistettavaksi koulutustarpeen arvioon perustuvan mahdollisuuden työttömyysetuudella tuettuihin työttömän omaehtoisiin avoimiin korkeakouluopintoihin. Jyväskylän kaupunki katsoo, että ehdotetut muutokset selkiyttävät avoimien korkeakouluopintojen opiskeluvaihtoehtojen monimutkaisuutta (lyhytkestoiset opinnot, sivutoimiset opinnot, omaehtoiset opinnot), kun jatkossa näitä opintoja ei erikseen tarvitse tutkia työttömyysturva oikeuden näkökulmasta. Tällöin asiakkaan on helpompi tehdä ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi pelkäämättä työttömyysturvavaikutuksia ja opintojen keskeyttämistarvetta.

Esityksessä on ehdotettu ikärajausta niin, että muutos koskee vain yli 25-vuotiaita työnhakijoita. Jyväskylän kaupunki näkee, että ikärajaus on kannatettava, sillä avoimen opintojen suorittaminen on yleistä ammattikouluttamattomien alle 25-vuotiaiden työnhakijoiden keskuudessa ja ilman ikärajaa tämän kohderyhmän siirtyminen varsinaiseksi tutkinto-opiskelijaksi voisi viivästyä. Tämä olisi siten myös ristiriidassa työttömyysturvalain alle 25-vuotiaita ammattikouluttamattomia työnhakijoita koskevan säätelyn kanssa.

SAMU

13.3.2026

Muutokset selkeyttävät osaltaan opiskelun vaikutusta työttömyysetuusoikeuden syntymiseen/säilymiseen. Ensiasenteen päätöksentekijöiden osalta päätöksenteko ko. opintojen osalta helpottunee, samoin SAMU:n osalta, jos päätöksestä valitetaan. Valitusmääriin ehdotetuilla muutoksilla ei tule olemaan huomattavaa vaikutusta.

Kittilän kunta, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysaluejaosto, Hyttinen Tero **11.3.2026**

Uudistus vähentää työllisyysalueella tarvetta käyttää aikaa työttömyysturva-asioiden selvittämiseen ja sitä kautta voidaan keskittyä enemmän ydintekemiseen mm. työn tarjoamiseen työnhakijoille.

3. Huomionne työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutoksista

Rauman kaupunki **2.4.2026**

Omaehtoisten opintojen tukemisen päätösten tekeminen päättyisi lakiehdotuksen myötä avointen korkeakoulujen osalta, ja vapauttaisi huomattavan määrän työtunteja muuhun käyttöön.

Toivomme kuitenkin että lakimuutosprosessissa otetaan huomioon erityisesti tutkinnon suorittamiseen tähtäävät polku- ja väyläopinnot. Lakimuutos tarkoittaisi sitä, että työnhakija voisi opiskella vapaasti esim. polkuopinnot ja sen jälkeen, saatuaan paikan tutkintoon johtavista opinnoista, hakea oikeutta opiskella työttömyysetuudella, jolloin opintoja voitaisiin tukea tutkinto-opintojen alkamisesta enintään 24 kk. Lakimuutos siis selkeästi lisäisi sitä opintojen määrää, joiden ajalta työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen. Tämä tulisi vaikuttamaan myös kuntatalouden työttömyysetuuksien maksuosuuksien kautta.

Yllä mainitussa tilanteessa kiinnitämme huomiota myös siihen, tulkitaanko juuri päättyneet polku-opinnot sellaisiksi opinnoiksi, jotka kuitenkin vesittävät omaehtoisten opintojen tukemisen työttömyysetuudella tutkinto-opintoihin, koska aiemmat saman alan opinnot eivät (todennäköisesti) ole olleet keskeytyneinä vielä vähintään vuoden ajan.

Hanken Svenska handelshögskolan, Enheten för utbildning och digitala tjänster/Öppna universitetet och samarbetsstudier, Gerkman Linda **2.4.2026**

Inga särskilda synpunkter.

Vaasan yliopisto **2.4.2026**

Lain muutoksilla näyttäisi olevan positiivinen vaikutus hallinnollisen työn vähenemiseen eri organisaatioissa.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFIRy, Jani Kykkänen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija **2.4.2026**

Muutos todennäköisesti vähentäisi työvoimapalveluiden hallinnollista työtä.

Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue/Sodankylän kunta **2.4.2026**

Esitys selkeyttää asiakasohjausta erilaisten koulutusvaihtoehtojen osalta.

Viesti - Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Repo Siina **2.4.2026**

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia suunnitellaan muutettavaksi siten, että työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina ei voisi enää opiskella avoimia korkeakouluopintoja, koska työttömyysturvalaissa mahdollistettaisiin jatkossa avoimien korkeakouluopintojen tekeminen työttömyysetuudella.

Työttömänä opiskelua säännellään nyt näissä kahdessa laissa, ja kokonaisuutta voisi olla vielä paikallaan selkeyttää.

Omaehtoisilla opinnoilla on ollut mahdollista tehdä opintoja 24 kk ajan. Viesti ry kannattaa sitä, että tutkinnon suorittaminen valmiiksi on oleellisempaa kuin tiukka aikaraja – joskin ajallisetkin tavoitteet on hyvä olla.

Kannatamme sitä, että työttömyysturvalla saisi tehdä vapaasti sekä korkeakoulu- että ammatillisia opintoja ja myös kokonaisen tutkinnon tekeminen olisi sallittua.

Pyrkimys opintojen laajuuden rajaamiseen on toki ymmärrettävää siltä kantilta, että työttömyysturvalla opiskelu on verrattain kallista yhteiskunnalle. Hyödyt kuitenkin peittoavat riskit, sillä koulutettu ja osaava väestö on koko Suomen resilienssin kannalta keskeistä.

Pyytäisimme siis pohtimaan myös sitä, voisiko työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa myöntää työvoimaviranomaiselle oikeuden säilyttää harkintavaltansa jopa kokonaisen korkeakoulututkinnon suorittamisesta työttömyysturvalla. Vaihtoehtoisesti pyytäisimme kirjaamaan selkeästi työttömyysturvalakiin sen, että työttömyysturvalla on rajoittamaton oikeus myös kokonaisen korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Erityisesti työttömyyden pitkittyessä tai valmiiksi matalalla koulutustasolla tämä voisi maksaa itsensä takaisin.

Viesti ry kannattaa sitä, että kaikkien työttömien olisi mahdollisuus saada opiskella vapaasti, kunhan täyttää työnhakijalle asetetut velvoitteet, kuten esimerkiksi aktiivisen työnhaun, sovitut tapaamiset ja muut sovitut palveluihin osallistuminen.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto **2.4.2026**
Arene ry

Lakiluonnoksen mukaan avoimet korkeakouluopinnot poistettaisiin kokonaan työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen piiristä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Arene pitää tätä liian jyrkkänä ratkaisuna. Vaikka yleinen helpotus yli 25-vuotiaille on perusteltu, siitä ei seuraa, että kohdennetulle, suunnitelmalliselle ja viranomaisen kanssa yhteensovitettulle tuelle ei olisi enää tarvetta.

Arene korostaa, että osa työnhakijoista tarvitsee edelleen työvoimaviranomaisen kanssa sovittua, tavoitteellista opintopolkua. Tämä koskee erityisesti siirtymävaiheessa olevia, rakennemuutoksen kohteena olevia aloja, osamisen uudelleensuuntaamista sekä niitä työnhakijoita, joiden polku ei rakennu yksittäisten kurssien vaan tarkoituksemukaisen opintokokonaisuuden varaan.

Arene esittää, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 74 §:n 1 momentin 1 kohtaan säilytetään mahdollisuus tukea avoimia ja niihin rinnastuvia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella kohdennetusti.

Mahdollinen muotoilu voisi olla:

1) joista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoululaissa tai yliopistolaissa ja jotka johtavat ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon taikka ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon, taikka joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen, mainittujen lakien mukainen lisä- ja täydennyskoulutus, avoin ammattikorkeakoulu- tai yliopisto-opetus tai muu korkeakoulun järjestämä tutkintoon johtamaton opintokokonaisuus, jos opintojen tukeminen on työvoimaviranomaisen arvion mukaan tarkoituksenmukaista työnhakijan työllistymisen edistämiseksi.

Perustelu: yleinen poikkeus työttömyysturvalaissa ja kohdennettu omaehtoisin opiskelun tuki eivät ole toisiaan poissulkevia välineitä. Yleinen helpotus parantaa ennakoitavuutta. Kohdennettu tuki taas mahdollistaa suunnitelmallisen, yksilöllisen ja työmarkkinoiden tarpeisiin kytketyn osaamispolun niille työnhakijoille, jotka tätä eniten tarvitsevat.

Arene pitää erityisen tärkeänä, että työvoimapolun soveltamisessa tunnustetaan ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työnhakijoiden erityinen asema. Heidän osaltaan tarkoituksenmukainen seuraava askel ei useinkaan ole uusi toisen asteen täsmäkoulutus vaan korkeakoulutasoinen siirtymäkokonaisuus. Tällaiset ratkaisut ovat Arenen näkökulmasta välttämättömiä koulutustason noston kannalta.

Arene katsoo myös, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain osalta luonnos jättää ongelmallisen aukon. Lakiluonnoksen mukaan alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina poistuisi. Tällä olisi vaikutuksia erityisesti alle 25-vuotiaisiin.

Arene esittää, että kotoutumislakiin jätetään mahdollisuus tukea avoimia tai niihin rinnastuvia korkeakouluopintoja silloin, kun opinnot tukevat kotoutumista, kielitaidon vahvistumista tai siirtymää tutkintokoulutukseen.

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut, Jari Lindström, monialaisen työllistämisen päällikkö 2.4.2026

Ei huomautettavaa.

KEHA-keskus 2.4.2026

Lakiesityksen mukaan 25 vuotta täyttänyt työnhakija voisi opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman vaikutusta työttömyysetuusoikeuteen, minkä vuoksi avoimia korkeakouluopintoja ei voitaisi enää tukea omaehtoisena opiskeluna työvoimapolun järjestämisestä annetun lain perusteella eikä myöskään kotoutumisen edistämisestä annetun lain perusteella. KEHA-keskus pitää esitystä tältä osin selkeänä ja myös kannatettavana, vaikka alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden osalta ehdotus onkin huononnut nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna, kysymys lienee melko pienestä kohdejoukosta.

Tässä yhteydessä voisi arvioida myös sitä, onko enää lainkaan tarkoituksenmukaista mahdollistaa varsinaiseen tutkintoon johtavien opintojen tukemista omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella 25 vuotta täyttäneiden kohdalla tilanteessa, jossa henkilö saa opiskelupaikan suorittamiensa avoimien korkeakouluopintojen jälkeen.

Ammattiliitto Pro ry 2.4.2026

Esityksen mukaan avoimia yliopisto-opintoja ja avoimia ammattikorkeakouluopintoja ei voisi enää jatkossa suorittaa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittavina omaehtoisina opintoina. Ehdotusta perustellaan sillä, että koska 25 vuotta täyttäneet työttömät saisivat opiskella rajoituksettomasti avoimia korkeakouluopintoja ilman vaikutusta työttömyysetuuteen, ei olisi enää tarkoituksenmukaista säätää näiden opintojen

tukimahdollisuudesta omaehtoisina opintoina työvoimaviranomaisen toteaman koulutustarpeen (eli tarkoituksenmukaisuusharkinnan) perusteella. Pro pitää ehdotusta perusteltuna.

Salon kaupunki, Salon kaupungin elinvoimajaosto (Salon työllisyysalueen kuntien puolesta) 2.4.2026

Ei lausuttavaa

Tampereen yliopisto, Marja Sutela, koulutusvararehtori 1.4.2026

Erityistä lausuttavaa ei ole.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta 1.4.2026

Esityksessä ehdotetaan muutoksia työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin siten, että jatkossa avoimia korkeakouluopintoja suorittavan työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä odottaa arviota niiden vaikutuksesta työttömyysetuuteen, vaan opiskelu on suoraan sallittua säädettyjen ehtojen puitteissa. Into pitää tätä muutosta hyvänä mahdollisuutena työllistymisen edellytysten sekä ajantasaisen tiedon ylläpitämisen kannalta.

Omaehtoisten opintojen arviointi ja niiden seuranta työttömyysturvan näkökulmasta edellyttävät viranomaisilta työaikaa ja resursseja. Into katsoo kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi, että työvoimaviranomaisilla edelleen säilyy mahdollisuus tukea omaehtoista opiskelua osana työllistymispalveluita, vaikka sääntelyä muutoin pyrittäisiin selkeyttämään. Tämä mahdollistaa koulutuspolkujen rakentamisen erityisesti niille työnhakijoille, jotka ovat heikossa asemassa työmarkkinoilla. Se tarjoaa myös keinon kohdentaa tukea ja ohjausta tilanteisiin, joissa opiskelu aidosti edistää työllistymistä. Into katsoo, että on tarkoituksenmukaista mahdollistaa työnhakijoille nykyistä laajemmat omaehtoisen opiskelun opintokokonaisuudet.

Vähävaraisten Oikeusturva ry 1.4.2026

-

Suomen opinto-ohjaajat ry 1.4.2026

-

Kunta- ja hyvinvointialueuuyöntajat KT 1.4.2026

Työvoimapalveluiden järjestämislakiin esitetään tehtäväksi lähinnä teknisiä muutoksia, jotka perustuvat työttömyysturvalakiin tehtäviin muutoksiin. Kunta- ja hyvinvointialueuuyöntajat KT:llä ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

Turun AMK 1.4.2026

Muutoksen jälkeen työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina ei voisi enää suorittaa avoimen korkeakoulun opintoja. Koska työttömyysturvalaissa mahdollistettaisiin 25 vuotta täyttäneille työnhakijoille rajaton mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman vaikutusta työttömyysetuuteen, mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun avoimessa korkeakoulussa ei ole muutoksen jälkeen tarpeellista.

Jyväskylän yliopisto

1.4.2026

Jyväskylän yliopisto pitää työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin esitettyjä muutoksia kannatettavina ja hallinnollista työmäärään vähentävinä sekä työvoimapalveluissa että korkeakouluissa. Jyväskylän yliopisto kiinnittää kuitenkin huomiota lainmuotoiluun, jossa puhutaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tai edellä mainittujen tutkintojen osiin. Avoimet korkeakouluopinnot pohjautuvat korkeakoulujen opetussuunnitelmiin, joten olisiko lainmuotoilua syytä täsmentää seuraavasti: ...alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen (poislukien osallistuminen avoimeen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetukseen)

Työttömien suorittamien opintojen määrä on ollut varsin matala. Siksi kansalaisten aktivoiminen työttömyysjakson aikana ja kouluttautumisen esteiden purkaminen on tärkeää; varsinkin toiselta asteelta valmistuneilta nuorilta, jotka muodostavat opintosetelin kohderyhmän. Työttömyysturvaan liittyvä järjestelmä näyttäytyy nykyisellään valvovana ja byrokraattisena.

Suomen Kuntaliitto ry

1.4.2026

Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa pykäläehdotuksiin.

Helsingin kaupunki, Kaupunginhallitus
30.3.2026 § 247

1.4.2026

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutosta, jossa kotoutumisen edistämisestä annetun lain säädökset yhdenmukaistettaisiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain säädösten kanssa. Nykyisin alle 25-vuotiailla on ollut mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja kotoutumisen edistämisestä annetun lain nojalla. Esitysluonnoksessa tämä mahdollisuus poistettaisiin.

On perusteltua, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain sääntelyä yhdenmukaistetaan. Yhdenmukaisuus parantaisi eri asiakasryhmien välistä yhdenvertaisuutta sekä selkeyttäisi työvoimaviranomaisten työtä.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry

31.3.2026

Lapin ammattikorkeakoulu

31.3.2026

Hallinnollisen taakan keventyminen antaa mahdollisuuksia suunnata työllisyysalueiden palveluita osaamisen kehittämisen neuvonta- ja ohjauspalveluihin sekä alueen elinvoiman edistämiseen (esimerkiksi työntajayhteistyön tiivistäminen ja osaavan työvoiman saanto).

Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan kaupunginhallitus

31.3.2026

Lappeenrannan kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että avoime korkeakoulun opintoja ei tuettaisi omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella tuettuna, jos ne ovat mahdollista suorittaa siten, ettei niillä ole vaikutusta työttömyysetuuteen.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain nojalla voidaan tukea myös alle 25- vuotiaiden oma ehtoisia opintoja työttömyysetuudella. Esityksessä ehdotetaan, että avoimia korkeakouluopintoja ei voisi opiskella jatkossa myöskään kotoutumisen edistämisestä annetun lain perusteella omaehtoisesti työttömyysetuudella tuettuna. Tällä olisi vaikutuksia erityisesti alle 25-vuotiaisiin, koska esityksen avointen korkeakouluopintojen opiskelu ilman työttömyysturvavaikutuksia koskisi vain 25 vuotta täyttäneitä. Lappeenrannan kaupunki haluaa kuitenkin nostaa esille että, vaikka avointen korkeakouluopintojen suorittaminen kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisina työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina on ollut vähäistä, se on voinut olla kotoutujalle tärkeä vaihtoehto ja mahdollisuus edistää valmiuksia avoimille työmarkkinoille työllistymiseen.

Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut

31.3.2026

Avoimien korkeakouluopintojen poistaminen omaehtoisesta opiskelusta tuen piiristä selkeyttää työnhakijoiden koulutuspolkuja. Muutos kuitenkin edellyttää valtakunnallista selkeää ohjeistusta siitä, miten asiakkaille viestitään avoimien opintojen ja omaehtoisesta koulutuksesta eroista ja erityisesti, miten alle 25 vuotiaiden ohjaus järjestetään, koska he eivät kuulu uuden mahdollistavan sääntelyn piiriin samalla tavalla. Kokonaisuutena Etelä Hämeen työllisyysalue katsoo, että muutos on toteutettavissa ilman merkittävää lisätyötä.

**Sosiaali- ja terveysministeriö, Maisonlahti
Marjaana**

31.3.2026

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole lausuttavaa pykäläehdotukseen tai yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Oulun yliopisto

30.3.2026

-

Oulun kaupunki, Työllisyyspalvelut

30.3.2026

Ei huomioita.

**Vantaan kaupunki, Työllisyyden ja kotutumis-
palveluiden palvelualue**

30.3.2026

Vantaan kaupunki pitää hyvänä avointen korkeakouluopintojen poistamista järjestämislain mukaisista omaehtoisista opinnoista helpottamaan hallinnollista taakkaa

Helsingin yliopisto, Rehtori Sari Lindblom

30.3.2026

Ei huomautettavaa.

**Tampereen kaupunki, Apulaispormestari Jo-
hanna Kirjavainen**

30.3.2026

Avoimien korkeakouluopintojen poistaminen omaehtoisen opiskelun piiristä vähentää etukäteisiä arviointipäätöksiä, mutta samalla heikentää aiemmin käytössä ollutta seurantarakennetta, joka on tukenut opintojen tavoitteellisuutta. Tampereen kaupunki esittää, että avoimet opinnot sovittaisiin työvoimaviranomaisen kanssa, kirjattaisiin työllistymissuunnitelmaan tavoitteineen ja että työnhakuvelvoitteiden taso määritellään opintojen rinnalle.

Oulun ammattikorkeakoulu, Hallinto

29.3.2026

Muutos vähentäisi työvoimapalveluiden hallinnollista työtä ja antaa mahdollisuuden suunnata asiantuntijatyötä enemmän työnhakijoiden uraohjaukseen. Vastaavasti muutos vähentää korkeakouluissa avoimen opiskelijoiden ohjauksen tarvetta.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue

27.3.2026

On tärkeää, että työttömyysturvalaki ja laki työvoimapalveluiden järjestämisestä ovat yhdenmukaisia myös opintojen osalta. On siten luonnollista, että työttömyysturvalain salliessa 25 vuotta täyttäneille rajattoman mahdollisuuden suorittaa avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä, ei omaehtoisen työttömyysturvalla tuetun opiskelun mahdollisuus kyseisiin opintoihin ole enää tarkoituksenmukainen.

Näiden omaehtoisten opintojen jääminen pois myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain piiristä vaikuttaa siihen, etteivät alle 25-vuotiaat kotoutujat voisi enää jatkossa suorittaa avoimen korkeakoulun opintoja palvelutarpeen arvioon perustuvana työttömyysturvalla tuettuna omaehtoisena opiskeluna. Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen alle 25-vuotiaiden kotoutujien opiskeluun tällä muutoksella ei ole nähtävissä suurta vaikutusta, sillä kyseisen asiakaskunnan opinnot ovat tähän mennessä olleet muita kuin avoimen korkeakoulun opintoja.

Jämsän kaupunki, Reijula Jori

24.3.2026

Väylä-opinnot ovat kokoaikaista opiskelua varsinaisen opiskeluryhmän kanssa. Onko kokoaikainen työllistyminen tällöin asiakkaan tavoitteena, jos tavoitteena on saada opiskelupaikka tutkinto-opintoihin?

Olisiko tarkoituksenmukaista jättää Väylä-opinnot ulkopuolelle mahdolli-suudesta suorittaa opintoja vapaasti? Tällöin tulisi säilyttää mahdollisuus suorittaa niitä omaehtoisina työttömyysetuudella tuettuina opintoina. Tämä mahdollistaisi työvoimaviranomaiselle myös opintojen soveltu-vuuden arvioinnin, esim. soveltuuko opiskeltava ala asiakkaan terveydentilalle.

Jos Väylä-opinnot tulevat olemaan vapaasti suoritettavia, voisiko sen jälkeen puoltaa tutkinto-opintoja omaehtoisina opintoina vai edelly-tettäisiinkö tällöin vuoden keskeytystä? Huomiona myös, että kotoutujat ovat voineet saada kulukorvausta omaehtoisten opintojen aikana. Jos omaehtoisia opintoja ei enää avoimiin korkeakouluopin-toihin myönnet-täisi, kulukorvauksen mahdollisuus poistuisi.

Lahden kaupunki, Nordberg Pia

23.3.2026

Ei huomioita.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

23.3.2026

Vähentää hallinnollista työtä eri tahoilla (te-hallinto ja oppilaitokset).

Lapin yliopisto

23.3.2026

Muutos vähentäisi työvoimapalveluiden hallinnollista työtä ja antaa mahdollisuuden suunnata asiantuntijatyötä enemmän työnhakijoiden uraohjaukseen.

Jyväskylän kaupunki, työllisyysjohtaja Hanna Lähteelä 20.3.2026

Kun hallituksen lakimuutosesityksen myötä työttömyysturvalaissa mahdollistettaisiin 25 vuotta täyttäneille työnhakijoille rajaton mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman vaikutusta työttömyysetuuteen, ei ole tarpeen enää säätää työvoimapalvelujen järjestämistä koskevassa laissa näiden opintojen tukemisesta työttömyysetuudella koulutustarpeen arvioon perustuen. Jyväskylän kaupunki katsoo, että tämä selkiyttää asiakkaalle koulutusvaihtoehtojen hyödyntämistä.

Lakiesityksessä ehdotetut muutokset tulevat vähentämään myös työttömyysetuuden saamisen edellytysten selvittämiseen liittyvää hallinnollista taakkaa. Jyväskylän kaupunki katsoo, että ehdotetut muutokset tulevat vähentämään suoraan henkilöasiakastyössä työttömyysturvaselvityksiin kuluvaan aikaan. Avoimen yliopiston opintoihin haetaan säännöllisesti omaehtoisten opintojen tukea, varsinkin ns. avoimen väylän kautta opintoihin tähtäävät ovat merkittävä ryhmä, joka hakee kyseistä tukea. Omaehtoisten opintojen tukemisen käsittelyprosessi on aikaa vievä sekä työntekijän että asiakkaan osalta, joten ehdotettu muutos säästää työvoimaviranomaisen työaikaa ja resursseja. Tällöin resursseja säästyy tai vapautuu työnhakijoiden ohjaukseen työnvälitykseen ja työllistymisen edistämiseen, mikä on työllisyysalueiden ensisijainen tehtävä.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu OY 19.3.2026

Paikallinen päätöksenteko voi olla joustavampaa ja huomioida alueellisen työvoimapolun. Riskinä voi olla eriarvoistuminen, jos eri työllisyysalueet tulkitsevat "työllistymistä edistävää opiskelua" eri tavoin.

SAMU 13.3.2026

-

Kittilän kunta, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysaluejaosto, Hyttinen Tero 11.3.2026

Uudistus vähentää työllisyysalueella tarvetta käyttää aikaa työttömyysturva-asioiden selvittämiseen ja sitä kautta voidaan keskittyä enemmän ydintekemiseen mm. työn tarjoamiseen työnhakijoille.

4. Huomionne esityksen vaikutuksista ja vaikutusarvioista

Rauman kaupunki 2.4.2026

Vaikutukset työllisyyteen näkyvät osaamisen parantamisena ja työttömyysajan tehokkaampana hyödyntämisenä, mikäli lakiesitys hyväksytään. Tällä hetkellä työnhakijoille saattaa olla epäselvää, mitkä opinnot vaikuttavat työttömyysetuuteen ja mitä opintoja saa opiskella työttömyysetuudella. Lakiesitys selkeyttäisi tilannetta sekä työnhakijan että työvoimaviranomaisen kannalta, sillä tämän hetken lainsäädäntö on turhan monimutkainen.

Lakimuutoksen voisi nähdä myös yhdenvertaisuutta edistävänä, sillä oletuksemme on, että työnhakijat eivät aina ilmoita kaikkia avoimen korkeakoulun opintojaan työvoimaviranomaiselle, vaikka heillä siihen onkin velvollisuus. Työnhakijoiden tulisi edelleen ilmoittaa työvoimaviranomaisille opinnoistaan myös avoimissa korkeakouluissa. Vaikka opinnoista ei enää annettaisikaan työvoimapolitiittisia lausuntoja, on mahdollista, että työnhakijat ymmärtävät väärin käytännöt opintojen ilmoittamisessa, eivätkä ilmoita muitakaan opintoja. Toisaalta työnhakija ei välttämättä osaa arvioida, ovatko hänen aloittamat opinnot avoimen korkeakoulun järjestämiä, vai esimerkiksi kesäyliopiston tai itse emoyliopiston/-ammattikorkeakoulun järjestämiä, jotka taas jäisivät lakiehdotuksen mukaan lausuttaviksi opinnoiksi. Nämä seikat saattavat johtaa ikäviin takaisinperintöihin, kun työvoimaviranomainen saa jälkikäteen tiedon käynnissä olleista opinnoista.

Lakiesityksessä kiitettävää on, että se vähentää työvoimaviranomaisen hallinnollista taakkaa, sillä omaehtoisten avointen korkeakouluopintojen tukemisen päätökset jäisivät tarpeettomiksi. Lisäksi asiakkaiden neuvominen sekä virkailijoiden perehdytys työttömyysturvan osalta yksinkertaistuisi

Hanken Svenska handelshögskolan, Enheten för utbildning och digitala tjänster/Öppna universitetet och samarbetsstudier, Gerkman Linda 2.4.2026

Vi ser det som positivt att personer som är arbetslösa vid behov kan utveckla sin kompetens även genom öppna studier utan att det påverkar deras arbetslöshetsförmåner. Detta torde minska det administrativa arbetet både för sysselsättningstjänsterna och för arbetslösa arbetssökande.

De åtgärder som föreslås i propositionen torde i viss mån öka studiebenägenheten vid öppna universitet. Det kan förutses att studerandevolymerna korrelerar med det rådande sysselsättningsläget sålunda att en ökning av särskilt antalet akademiskt arbetslösa leder till att fler lockas av öppna högskolestudier.

Just nu riktas samtidigt flera olika förändringsförväntningar mot den öppna högskoleutbildningen. Vi tar i bruk studiesedeln för dem som blivit utan studieplats, förväntas effektivera vår användning av den öppna leden som del av studentantagningen (Hanken har redan länge haft en omfattande antagning via öppna universitetsstudier) och eventuellt börja erbjuda examina via öppen högskoleutbildning, samtidigt som avgiftsregleringen liberaliseras. Under flera år har det också funnits ett tryck på att öka antalet utbildningsplatser som leder till examen, vilket innebär att högskolorna befinner sig i en situation där det är ytterst utmanande att bedöma de korsvisa effekterna av alla förändringar. Effekterna av dessa förändringar bör bedömas som en helhet snarare än genom att analysera enskilda lagändringar.

Vaasan yliopisto 2.4.2026

Lakimuutos saattaa lisätä työttömien työnhakijoiden opiskelua avoimissa korkeakouluissa ja tätä kautta osaamisen kasvua, mikä voi vaikuttaa myönteisesti henkilöiden mahdollisuuksiin työllistyä.

Insinööriliitto IL ry 2.4.2026

Esityksellä on erityisesti positiivinen vaikutus siihen, miten opinnot ja osaamisen kehittäminen nähdään Suomessa työllisyyttä edistävänä tekijänä. Kun Suomen osaamistaso jää jälkeen verrokkimaista, on oleellista kannustaa suomalaisia opintojen pariin. Erityisesti amk-opinnot ammatillisen tutkinnon tehneillä ja YAMK-opinnot amk-tutkinnon suorittaneilla kannustavat myös osaamistason nostamiseen.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Jani Kykkänen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija **2.4.2026**

On kannatettava ajatus, että työttömät työnhakijat voivat hyödyntää työttömyysajan opiskelemalla korkea-asteen opintoja. Tämä todennäköisesti nostaisi yleisesti osaamistasoa ja aktivoisi akateemisia työttömiä ylläpitämään omaa osaamistasoaan. Opiskelu ja osaamisen kehittäminen voivat lisätä työllistymisen todennäköisyyttä.

Unifi haluaa esittää huolenaan, että avoimeen korkeakoulutukseen kohdistuu useita erilaisia ja osin samanaikaisia muutoksia ja muutospaineita, kuten opintoseletin käyttöönotto ilman opiskelupaikkaa jääneille, avoimen väylän kehittäminen osana opiskelijavalintaa, tutkinto avoimessa korkeakoulutuksessa ja avoimen korkeakoulutuksen maksusääntelyn vapauttaminen. Yliopistojen sekä koulutuspolitiikan näkökulmasta on erittäin haasteellista arvioida kaikkien muutosten ristikkäisiä ja yhteisiä vaikutuksia.

Kansaneläkelaitos, Etuuskien ja palvelujen suunnitteluyksikkö **2.4.2026**

Kela yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn arvioon, että ehdotetut muutokset vähentäisivät työttömyysetuusoikeuden selvittämiseen liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksen kohderyhmään kuuluvien työnhakijoiden ei tarvitsisi ilmoittaa eikä selvittää avoimia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoja työvoimaviranomaisen eikä KEHA-keskuksen kanssa. Vastaavasti viranomaisten ei tarvitsisi selvittää kyseisten opintojen vaikutusta työttömyysetuusoikeuteen eikä antaa asiasta työvoimapolitiittista lausuntoa etuuden maksajille.

Viranomaisvaikutuksia kuvaavassa luvussa 4.2.3 todetaan, että työvoimapolitiittisten lausuntojen määrän väheneminen vähentäisi myös työttömyysetuuden maksajien työtä. Työn arvioidaan vähenevän päätösten antamisessa ja mahdollisten kielteisten päätösten valitusasioiden käsittelyssä.

Kela arvioi lisäksi, että jatkossa työttömyysetuuden maksajien ei tarvitsisi huolehtia esityksen kohderyhmään kuuluvien työnhakijoiden avoimien korkeakouluopintojen etuusvaikutuksen selvittämisestä. Nykyisin maksaja voi joutua pyytämään työvoimapolitiittisen lausunnon avoimien korkeakouluopintojen vaikutuksesta, jos opinnot tulevat ensin maksajan tietoon.

Sivistysala ry **2.4.2026**

Sivista pitää tärkeänä, että kotoutujilla iästä riippumatta on harkinnanvarainen mahdollisuus suorittaa kieli- ja muita opintoja työttömänä ollessaan.

Viesti - Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Repo Siina **2.4.2026**

Riskit ja taustat lakimuutoksista on avattu luonnoksessa hyvin. Pitkällä tähtäimellä kuitenkin työttömän aktiivisuuden ja uuden oppimisen taidon ylläpitäminen sekä tulevaisuuden työelämävalmiuksien parantaminen ajavat mielestämme riskien ohi.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry **2.4.2026**

Arene pitää luonnoksen vaikutusarvioita osittain onnistuneina, mutta kokonaisuutena puutteellisina. Myönteistä on, että luonnos tunnistaa hallinnollisen taakan vähenemisen, työttömien osaamisen päivittämisen mahdollisuudet

sekä käyttäytymisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden. Luonnoksen mukaan muutos vähentäisi opintoihin liittyvää selvittelyä ja viranomaiskuormaa, mutta samalla se voi vähentää työvoimaviranomaisen käytössä olevaa tietoa työnhakijan palveluntarpeesta.

Arene katsoo kuitenkin, että vaikutusarvioihin tulee lisätä erillinen korkeakouluvaikutusten arviointi. Nyt esityksessä tarkastellaan ennen kaikkea työttömyysturvamenoja, työllisyysvaikutuksia ja viranomaisvaikutuksia. Sen sijaan korkeakoulujen näkökulmasta olennaiset vaikutukset jäävät liian vähälle huomiolle.

Arvioitavaksi tulee lisätä ainakin:

- vaikutukset avoimen ammattikorkeakoulun kysyntään
- vaikutukset ohjaus- ja neuvontaresursseihin
- vaikutukset opintomaksuihin ja hinnoittelupolitiikkaan
- vaikutukset siirtymiin ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen
- vaikutukset korkeakoulujen rahoitusvastuisiin

Arene esittää, että hallituksen esitykseen lisätään oma alaluku "Vaikutukset korkeakouluihin".

Perustelu: valtio käyttää avoimia korkeakouluopintoja tässä esityksessä selvästi työvoima- ja osaamispolitiikan välineenä. Tällöin on välttämätöntä arvioida myös se, miten vastuut, kysyntä ja kustannukset jakautuvat korkeakoulujen ja opiskelijoiden näkökulmasta.

Arene pitää myös tarpeellisena, että vaikutusarvioissa erotetaan nykyistä selvemmin kaksi ryhmää: ensinnäkin työttömät työnhakijat, jotka hakevat avoimista opinnoista yksittäisiä tai laajempia osaamiskokonaisuuksia työllistymisen tueksi ja toiseksi ne henkilöt, joille avoimet opinnot muodostuvat reitiksi tutkinto-opiskelijaksi. Näiden ryhmien käyttäytymiskannustimet, vaikutukset työllistymiseen ja yhteys opintotukeen ovat erilaisia.

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut, Jari Lindström, monialaisen työllistämisen pääliikö 2.4.2026

Lakiesityksessä ehdotetut muutokset kotoutumislakiin ovat ihan perusteltuja, sillä ne yhdenmukaistavat avoimia korkeakouluopintoja koskevan sääntelyn työvoimapalvelulain kanssa. Muutos poistaisi kotoutuja-asiakkailta mahdollisuuden suorittaa avoimia korkeakouluopintoja omaehtoisina opintoina työttömyysetuudella, mutta vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä, koska opintoja on tähän saakka hyödynnetty kotoutumislaisissa melko vähän. Näemme, että esityksessä korostettu yhdenvertaisuus toteutuu ennen kaikkea sääntelyn selkeytymisen kautta.

Ehdotettu 25 vuoden ikäraja vähentäisi siirtymiä opintoetuksilta työttömyysetuudelle, sillä suurin osa nuorista siirtyy korkeakouluopintoihin jo ennen tätä ikää. Ikäraja selkeyttäisi palveluprosesseja ja ehkäisisi epätarkoituksenmukaisia siirtymiä opintotuella. Kouvolan näkökulmasta rajausta on johdonmukainen ja helpottaa sääntelyn toimeenpanoa.

Työttömyysturvallain 1.3.2026 voimaan tulevat muutokset tuovat kuitenkin jonkinasteisen riskin siitä, että työnhakijoiden velvollisuuksien laiminlyönnit voivat aiempaa nopeammin johtaa työssäolovelvoitteeseen. Tämä voi lisätä tilanteita, joissa työnhakijat eivät kykene sovittamaan opintoja yhteen työnhaun ja palveluihin osallistumisen kanssa. Riskinä on, että epäselvät tulkinnat ja lisääntyvä ohjaustarve kuormittavat palveluja sekä vaikeuttavat työnhakijoiden velvoitteiden ymmärtämistä.

Lisäksi jää epäselväksi, voivatko avoimen korkeakoulun opinnot täyttää työssäolovelvoitteen ehtoja. Vaikka esityksessä todetaan, ettei yli 25-vuotiaiden avoimia korkeakouluopintoja pidetä päätoimisina, ei niiden suhdetta työssäolovelvoitteen täyttämiseen avata riittävästi. Tämä voi johtaa alueellisiin tulkintaeroihin.

Toimeenpanon onnistumisen kannalta keskeistä on selkeä ja yhtenäinen ohjeistus sekä riittävä neuvonta työnhakijoille siitä, miten opinnot, työnhaku ja palveluvelvoitteet voidaan sovittaa yhteen. Tämä ehkäisee tilanteita, joissa opiskelu haittaa työllistymisprosessia tai johtaa hallinnollisten toimenpiteiden lisääntymiseen.

Kouvolan näkemyksen mukaan osaamisen vahvistaminen on keskeinen väline työllistymisen tukemisessa erityisesti heikossa työmarkkinatilanteessa. Koulutus on monille työnhakijoille vaikuttavin keino parantaa työmarkkina-asemaa. Siksi kannatamme ajatusta, jonka mukaan pitkäaikaistyöttömille tulisi mahdollistaa määräaikaaisesti tutkintoon tai tutkinnon osaan johtava opiskelu työttömyysetuudella valtion rahoitusvastuulla. Tämä parantaisi osaan työvoiman saatavuutta ja tukisi alueen elinvoimaa.

KEHA-keskus**2.4.2026****Ammattiliitto Pro ry****2.4.2026**

Ehdotetut muutokset helpottaisivat 25 vuotta täyttäneiden työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella avoimia korkeakouluopintoja työnhaun ohessa työttömyysetuutta menettämättä. Tältä osin esitys mahdollistaisi työnhakijalle nykyistä paremmin oman osaamisen ja työllistymisvalmiuksien kehittämisen työttömyysaikana. Samalla muutos vähentäisi tarvetta asioida työvoimaviranomaisen kanssa, kun työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa eikä selvittää avoimia korkeakouluopintojaan työvoimaviranomaiselle eikä KEHA-keskukselle. Esityksessä arvioidaan muutoksen nopeuttavan työnhakijan työttömyysturvaoikeuden ratkaisemista.

Esityksen mukaan ehdotuksilla ei olisi vaikutusta työnhakijan palveluprosessiin eikä työnhakuvelvollisuuteen. Työnhakijalla olisi velvollisuus toteuttaa työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa sekä hakea työmahdollisuuksia suunnitelmassa määritellyn työnhakuvelvollisuuden mukaisesti. Työnhakijalla olisi siten edelleen velvollisuus hakea ja olla valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä avoimista korkeakouluopinnoistaan riippumatta. Esityksen mukaan avointen korkeakouluopintojen salliminen rajoituksetta 25 vuotta täyttäneille työttömille voi lisätä jonkin verran työttömyyden aikaista opiskelua. Tällä voi olla lyhyellä aikavälillä työllisyyttä heikentävä lukitusvaikutus, mutta pitkällä aikavälillä muutos voisi vahvistaa jonkin verran työvoiman osaamistasoa ja vähentää työttömyysjaksoja. Arvioon liittyy epävarmuuksia.

Esityksen mukaan avointen korkeakouluopintojen suorittamisen vapauttaminen työttömyysaikana voisi lyhentää hieman opiskeluaikojä tilanteissa, joissa työttömyysaikana suoritettuja opintoja voidaan lukea hyväksi myöhemmin suoritettavaan tutkintoon. Esityksen työllisyysvaikutusten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan vähäisiä.

Esityksessä ehdotetaan, että koska avoimia korkeakouluopintoja voisi opiskella jatkossa ilman vaikutusta työttömyysturvaan ja koska työnhakijalla olisi vastaavasti tällaisia opintoja suorittaessaan normaali työnhakuvelvollisuus, nykyinsäädäntöön sisältyvä 25 vuotta täyttäneen työnhakijan koulutustarpeeseen (eli työvoimaviranomaisen suorittamaan tarkoituksenmukaisuusharkintaan) perustuva mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työllisyysuunnitelmaan sisällytettävänä omaehtoisina opintoina poistettaisiin.

Esityksessä tuodaan esiin, että kotoutuja-asiakkaiden oikeus suorittaa avoimia korkeakouluopintoja kotoutumissuunnitelmaan sisällytettävänä omaehtoisina opintoina poikkeaa nykyisin muiden työttömien työnhakijoiden oikeudesta sikäli, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan myös alle 25-vuotiaalla kotoutuja-asiakkaalla (eikä siis vain 25 vuotta täyttäneellä) on mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja omaehtoisina opintoina työttömyysetuudella. Esityksessä ehdotetaan, että lainsäädäntö yhdenmukaistetaan tältä osin siten, että jatkossa myöskään kotoutuja-asiakkaalla ei olisi oikeutta opiskella avoimia korkeakouluopintoja kotoutumissuunnitelmaan sisältyvinä omaehtoisina opintoina. Tämä mahdollisuus poistuisi myös alle 25-vuotiaalta kotoutuja-asiakkailta. Muutoksen myötä 25 vuotta täyttäneillä kotoutuja-asiakkailla olisi oikeus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysaikana rajoituksetta kuten muillakin työttömillä.

Esityksen mukaan avointen korkeakouluopintojen suorittaminen kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisina työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina on ollut vähäistä. Koska avoimet korkeakouluopinnot ovat maksullisia, niiden poistamisella alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden omaehtoisin opiskelun valikoinnista ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kotoutuja-asiakkaiden opiskelumahdollisuuksiin. Ehdotettujen muutosten myötä 25 vuotta täyttäneet kotoutuja-asiakkaat voisivat opiskella avoimia korkeakouluopintoja kuten muutkin 25 vuotta täyttäneet työttömät ilman vaikutusta työttömyysturvaoikeuteen.

Pro toteaa, että on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että sekä alle 25-vuotias että 25 vuotta täyttänyt kotoutuja-asiakas pääsee heti työnhaun alettua hänen yksilöllisten valmiuksiensa mukaan suunniteltuun suomen tai ruotsin kielen kielitaitoa sekä muita työmarkkinavalmiuksia vahvistavaan koulutukseen. Lisäksi kotoutuja-asiakkaan tulee päästä aloittamaan viipymättä sellaiset ammatillista osaamista kehittävät opinnot tai opintokokonaisuus, joka vastaa alueen työvoimatarpeisiin. Tällä tavoin voidaan edistää kotoutuja-asiakkaiden pääsyä työelämään ja heidän mahdollisuuksiaan rakentaa täysipainoinen elämä Suomessa.

Esityksen mukaan siinä ehdotetut muutokset vähentäisivät työvoimaviranomaisten työtä työvoimapolitiittisten lausuntojen määrän vähentyessä. Työmäärän vähennyksen arvioidaan olevan laskennallisesti 1,2 henkilötyövuotta. Myös työttömyysetuuden maksajien työn arvioidaan vähentyvän, kun sekä etuuspäätöksiin että niitä koskeviin valituksiin liittyvä työ vähenisi. Valitusten määrän väheneminen vähentäisi myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja vakuutusosoikeuden työmäärää.

Pro painottaa, että työvoimaviranomaisten työmäärän arvioidusta vähentymisestä vapautuva henkilöresurssi tulee kohdentaa työvoimaviranomaisen ydintehtävien hoitamiseen eli työnvälitykseen sekä työllistymiseensä tukea tarvitsevien asiakkaiden yksilölliseen palveluun.

STTK ry.

2.4.2026

Odotukset työttömien opiskelun lisääntymisestä ovat vähäisiä. Avoimesta korkeakouluopetuksesta kerättävien enimmäismaksujen määrää on kuluvalle hallituskaudella kolminkertaistettu. Maksujen korottaminen rajoittaa merkittävästi työttömien mahdollisuuksia avointen korkeakouluopintojen suorittamiseen.

Salon kaupunki, Salon kaupungin elinvoima- jaosto (Salon työllisyysalueen kuntien puolesta)

2.4.2026

Esityksessä vaikutukset julkisen talouden näkökulmasta liittyvät mahdolliseen työttömyysturvamenojen kasvuun ja työllistymisen pitkittymiseen. Tämä on työvoimaviranomaisen näkökulmasta pieni riski ja pääasiallisena tavoitteena on kuitenkin työnhakijoiden osaamisen kehittäminen ja työllistymismahdollisuuksien lisääminen.

Tampereen yliopisto, Marja Sutela, koulutusvararehtori

1.4.2026

Esityksen vaikutusten arviointiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia, koska avoimeen korkeakoulutukseen kohdistuu samanaikaisesti useita kehittämishankkeita ja lainsäädäntömuutoksia. Näitä ovat muun muassa:

- hallituksen puoliväliriihessä 2025 tehty linjaus tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta avoimien korkeakouluopintojen kautta,
- avoimen korkeakoulutuksen opintomaksujen enimmäismäärän nostaminen,
- muut meneillään olevat koulutus- ja sosiaaliturvauudistukset.

Vaikutuksia tulisi arvioida kokonaisuutena eikä yksittäisiä lakimuutoksia tarkastelemalla. Mikäli sääntelykokonaisuus muodostuu opiskelijan näkökulmasta monimutkaiseksi ja vaikeasti ennakoitavaksi, se voi heikentää uudistusten tosiasiallista vaikuttavuutta.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta

1.4.2026

Into katsoo, että esitys tulee todennäköisesti hieman lisäämään avointen korkeakouluopintojen suorittamista, koska opiskelu työttömyysetuudella ilman ilmoitusvelvollisuutta ja epävarmuutta voi madaltaa osallistumisen kynnystä. Vaikutus jää kuitenkin rajalliseksi, koska avoimet korkeakouluopinnot ovat edelleen pääosin maksullisia. Opintomaksut muodostavat monille työttömille merkittävän esteen, jolloin juuri ne ryhmät, joiden osaamisen kehittämistä eniten tarvittaisiin, eivät hyödy muutoksesta.

Nuorisoala ry

1.4.2026

Pidämme esitystä kokonaisuutena kannatettavana siltä osin kuin se edistää yksilöiden sivistyksellisiä oikeuksia. Kohderyhmä on kuitenkin rajattu joukko ja koskettaa lähinnä paremmassa asemassa olevia työnhakijoita. Pidämme ikärajausta epärealistisena ja toivomme sille uudelleentarkastelua. Potentiaalisesti liian korkeat kustannukset eivät ole perustuslain mukaisen yhdenvertaisuusperiaatteen ohittava peruste.

Opiskelun helpottaminen työttömyysetuudella keventää hallinnollisia velvoitteita ja helpottaa kiistatta työnhakijan mahdollisuuksia täydentää osaamistaan ja siten parantaa omaa työmarkkina-asemaansa. Mahdollisuus tähän opiskeluun rajautuu kuitenkin yli 25-vuotiaisiin sekä maksukykyisiin, eikä siten edistä kaikkien työnhakijoiden mahdollisuuksia parantaa työmarkkina-asemaansa. Uudistuksella ei siis voida olettaa olevan merkittäviä työnhakijoiden työmarkkina-asemaa parantavia vaikutuksia.

Pidämme tutkinto-opiskelun houkuttelevuuden laskuun liittyvää huolta tarpeettomana. Vaikka esityksen tavoitteen mukaisesti työttömyysetuudella opiskelu avoimessa korkeakoulutuksessa sallittaisiin, työnhakijat ovat yhä työnhakuvelvollisia. He eivät siis jäisi vuosiksi opiskelemaan työttömyysetuudella, elleivät he myös jää työnhakuyrityksistään huolimatta vuosiksi vaille työtä.

Sama pätee opiskelumahdollisuuksien mahdollistamiseen myös alle 25-vuotiaille. Työnhakuvelvollisuuden lisäksi nämä nuoret ovat myös koulutukseenhakuvelvollisia. He jäisivät siis opiskelemaan työttömyysetuudella ainoastaan niissä tapauksissa, kun he eivät yrittämisestään huolimatta saa opiskelupaikkaa. Muutoin heitä sanktioidaan työvoimapolitiittisten menettelyiden mukaisesti, eli he menettävät oikeuden työttömyysetuuksiin tämän seurauksena ja siirtyvät jopa 40 prosentilla alennetun toimeentulotuen piiriin. Tämä ei ole tutkinto-opiskelua ja opintoetuuksia houkuttelevampi vaihtoehto, eikä alennetun toimeentulotuen perusosan varassa olevilla ole varaa maksaa avoimen korkeakoulutuksen opinnoista.

Vähävaraisten Oikeusturva ry

1.4.2026

-

Suomen opinto-ohjaajat ry

1.4.2026

Suomen opinto-ohjaajat ry huomauttaa, että esitys ei saa olla ristiriidassa opintosetelikokeilun kanssa eikä se saa heikentää alle 25-vuotiaiden taloudellista asemaa yhteiskunnassa.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

1.4.2026

Esitysluonnoksessa on esitetty, että muutos tulisi vähentämään työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen liittyvää työtehtävää työvoimaviranomaisessa. Laskennallisesti vähennys olisi hieman yli yksi henkilötyövuosi. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT suhtautuu kriittisesti tähän arvioon, koska työnhakijan palveluprosessin ohjaaminen ja kirjaaminen voi osaltaan myös vaikeutua, kun työvoimaviranomainen ei enää välttämättä tiedä työnhakijan opiskelusta.

Lisäksi muutoksen vaikutuksia tulisi tarkastella myös ajallisena siirtymänä työn tarjonnassa: Työnhakijoiden työmarkkinoille siirtymisen lykkääntyminen opintojen vuoksi voi lyhyellä aikavälillä heikentää työn tarjontaa, vaikka pitkän aikavälin vaikutukset osaamistasoon olisivat myönteisiä.

Lisäksi esitykseen sisältyy rahoitusjärjestelmän näkökulmasta riski, että avoimen korkeakouluopintojen opiskelun salliminen työttömyysetuudella lisäisi ensimmäistä tutkintoaan suorittavien ohjautumista opintotuen sijasta työttömyysetuuden piiriin erityisesti väylä- ja polkuopintojen kautta. Esitysluonnoksen vaikutusarviossa todetaan, että riski kohdistuisi etenkin tutkinto-opintojen alkuvaiheeseen. Mikäli avoimessa korkeakoulussa voisi jatkossa suorittaa myös tutkintoja, ulottuisi riski koko opintopolulle. Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n ei pidä esitystä tältä osin johdonmukaisena, koska työttömyysturvan ensisijaisena tarkoituksena on turvata toimeentuloa työnhaun aikana, ei muodostaa opintotukea houkuttelevampaa rinnakkaista rahoituskanavaa tutkintoon johtaville opinnoille.

Esitysluonnoksessa todetaankin taloudellisen kannusteen opiskella työttömyysturvalla olevan merkittävä: työttömyysetuuden ja asumistuen yhteistaso voi ylittää selvästi opintorahan ja opiskelijan asumistuen tason. Työttömyysturvan osalta moraalikadon riski on ilmeinen ja houkutus lykätä siirtymää tutkinto-opiskelijaksi on ilmeinen. Työvoimapaalveluiden osalta ongelmaksi syntyy tällöin se, ettei työnhakijalle työnhaku enää olisi ensisijainen tavoitteellinen pyrkimys. Esitysluonnoksessa arvioidaan keskimääräisten vaikutusten olevan rajallisia. Siinä tuodaan myös esille, että tilanteessa, jossa työttömyysturvaa käytettäisiin laajemmin sekä välivuosien että varsinaisen tutkintopolun rahoituskanavana, olisivat kustannukset julkiselle taloudelle merkittäviä. Esitysluonnoksessa tuodaan myös esille, että käyttäytymismuutosten arviointi on vaikeaa. Ottaen huomioon kuntien merkittävän rahoitusvastuun työttömyysturvan kustannuksista, voisi uudistuksella olla pahimmillaan merkittäviä vaikutuksia kuntatalouteen. Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n näkemyksenä on, että esitysluonnoksen vaikutusarvioiteja tulee täydentää lisäämällä erilaisia skenaarioita siitä, millaisia taloudellisia seurauksia on kunnille, jos avoimessa korkeakoulussa opiskelu lisääntyy. Esitysluonnoksessa tuodaan esille, että opiskelujen maksullisuus hillitsi opiskelijan suorittamisen määrään. KT ehdottaa, että varsinaisessa esityksessä tuodaan myös esille esimerkkejä kursien ja opiskelukokonaisuuksien kustannuksista ja suhteuttaa sitä työttömyysturvan ja opintotuen euromääräiseen eroon. Tämä toisi esille arvion siitä, kuinka laajasti opiskelu olisi työttömälle kannattavaa työttömyysturvalla sen sijaan, että hän hakeutuisi tutkinto-opiskelijaksi. Tähän arvioon tulisi liittää skenaario myös tilanteesta, jossa myös tutkintojen suorittaminen olisi mahdollista avoimessa korkeakoulussa.

Turun AMK

1.4.2026

Muutoksen myötä alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden työttömyysetuudella tuettujen avointen korkeakouluopintojen opiskelumahdollisuudet päättyvät.

Jyväskylän yliopisto

1.4.2026

Lakimuutoksella arvioidaan olevan vähäisiä vaikutuksia julkiseen talouteen. Yksilöiden ja heidän tulevan työllistymisen kannalta vaikutukset voivat kuitenkin olla positiivisia sekä työllistymistä ja työkyvyn säilymistä helpottavia. Esitys vähentää hallinnollista työtä sekä työvoimaviranomaisen että korkeakoulujen osalta. Lisäksi avoimessa korkeakoulussa voi opiskella vain rajallisen määrän opintoja. Opintoseteli-uudistus (30 op) tulee selkeyttämään ja lyhentämään avoimen väylän opintoja. Väyläopinnot suorittamalla opiskelija voi hakea tutkintokoulutukseen. Avoimen väylä on tutkintokoulutuksen hakutapa. Tutkintoa ei voi suorittaa väyläopinnoilla.

Suomen Kuntaliitto ry

1.4.2026

Esityksen yhteydessä myös kotoutumislakiin esitetään muutosta, jonka seurauksena kotoutuja-asiakkailta poistuu mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työtömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina. Avoinnista korkeakouluopinnoista säädettäisiin kotoutumislaisissa vastaavasti kuin työvoimapaalveluiden järjestämisestä an-netussa laissa. Kotoutumislakiin esitetyt muutokset ovat perusteltuja, koska ne yhte-näistävät avoimia korkeakouluopintoja koskevaa sääntelyä.

Ehdotettujen muutosten vaikutukset kotoutuja-asiakkaisiin arvioidaan vähäisiksi, sillä avoimia korkeakouluopintoja on hyödynnetty kotoutumislain mukaisina omaehtoisina opintoina maltillisesti. Esityksessä perustellaan kotoutumislain muutoksia yhdenvertaisuudella, mutta näkemyksemme mukaan kyse on pikemminkin hallinnollisen sääntelyn selkeyttämisestä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi 25 vuoden ikäraja, minkä arvioidaan vähentävän merkittävästi siirtymiä opintoetuksilta työttömyysetuudelle. Suurin osa toiselta asteelta valmistuvista nuorista on 25 vuotta täyttäessään jo siirtynyt korkeakouluopintoihin ja näin ollen riski opintorahan korvaantumiseen työttömyysetuudella vähenisi merkittävästi. Ikäraja säättäminen olisi tarkoituksenmukaista myös sääntelyn yksinkertaisuuden näkökulmasta. Kuntaliitto pitää rajausta 25-vuotta täyttäneistä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena, jotta työttömyysetuudelta ei siirryttäisi epätarkoituksenmukaisesti opintotuella avoimia korkeakouluopintoja varten. Lakimuutoksen toimeenpanossa keskeiseksi riskiksi voi näyttäytyä työnhakijoiden riittävä ymmärrys velvollisuustaan opintojen aikana. Työnhakijoille tulee varmistaa selkeä ja yhdenmukainen viestintä siitä, mitkä opinnot tulee ilmoittaa työnhakija-asiakkuuden aikana sekä siitä, että opiskelusta huolimatta työnhakijan on edelleen haettava aktiivisesti työtä, oltava valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä ja osallistuttava tarjottuihin palveluihin.

1.3.2026 voimaan tulevien työttömyysturvalain muutosten myötä työnhakuun ja työvoimapaalveluihin liittyvien velvoitteiden laiminlyönnit voivat aiempaa nopeammin johtaa työssäolovelvoitteen asettamiseen. Tämä voi lisätä työssäolovelvoitteiden määrää tilanteissa, joissa työnhakija ei kykene yhdistämään opintoja ja palveluprosessiin osallistumisesta tai täyttämään työnhakuvelvollisuuttaan työllistymissuunnitelman mukaisesti. Riskinä on, että työnhakijat ajautuvat epäselvään tilanteeseen velvoitteiden täyttämisen osalta, mikä voi heikentää palvelujen vaikuttavuutta ja lisätä hallinnollista työtä.

Lisäksi hallituksen esityksessä jää osin tulkinnanvaraiseksi, voidaanko työssäolovelvoitetta täyttää avoimen korkeakoulun opinnoilla. Vaikka rinnakkaistekstissä todetaan, ettei yli 25-vuotiaan työnhakijan avoimia yliopisto- tai ammattikorkeakouluopintoja pidetä päätoimisina, ei esityksestä käy riittävän selkeästi ilmi, miten opinnot suhteutuvat työssäolovelvoitteen täyttämiseen. Epäselvä tulkintatilanne voi aiheuttaa eroja soveltamiskäytännöissä sekä lisätä ohjauksen tarvetta työvoimaviranomaisissa.

Riskien hallitsemiseksi keskeistä on selkeä ohjeistus, yhdenmukainen soveltamiskäytäntö sekä työnhakijoiden riittävä neuvonta opintojen ja työnhakuvelvollisuuden yhteensovittamisesta. Tämä tukee sujuvaa toimeenpanoa ja ehkäisee tilanteita, joissa opiskelu vaikeuttaa työnhakijan mahdollisuuksia täyttää palveluprosessiin liittyvät velvoitteet.

Kuntaliitto korostaa, että heikossa työllisyystilanteessa osaamisen vahvistaminen on keskeinen keino parantaa työttömien työmarkkina-asemaa ja tukea talouskasvua. Koulutus on usein vaikuttavin tapa edistää työllistymistä erityisesti pitkäaikaistyöttömien kohdalla.

Kuntaliitto esittää, että pitkäaikaistyöttömyyden kasvaessa työttömille mahdollistettaisiin määräaikaaisesti tutkintoon tai tutkinnon osiin johtava opiskelu työttömyysetuudella siten, että etuuden rahoitusvastuu olisi opiskelun ajalta valtiolla. Työvoimakoulutuksen laajempi hyödyntäminen tukisi osaavan työvoiman saatavuutta, vahvistaisi työllistymisedellytyksiä ja vastaisi talouden rakennemuutoksen sekä kansainvälisen kilpailun kasvaviin osaamistarpeisiin.

Aalto-yliopisto, Mäkitalo Minna

1.4.2026

Vaikutusarviossa ei ole huomioitu alakohtaisia eroavaisuuksia avoimen yliopiston ja erillisopintojen suhteellisissa suoritusmäärissä. Tilasto muiden kuin korkeakoulujen tutkinto-opiskelijoiden suorittamista opintopisteistä aloittain ja korkeakouluittain löytyy Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusesta. Sen mukaan tilastovuonna 2025 muut kuin tutkinto-opiskelijat suorittivat noin 417 000 opintopistettä avoimessa yliopistossa ja noin 85 000 opintopistettä yliopistojen erillisillä opinto-oikeuksilla. Erillisopintoja suoritetaan eniten kasvatusaloilla pätevyyksien lisäämiseksi. Suhteellisesti eniten erillisopintoja verrattuna avoimeen yliopistoon suoritetaan tekniikan alalla. Aalto-yliopistossa kauppatieteiden ja taidealojen opintosuoritukset painoutuivat vahvemmin avoimeen yliopistoon, tekniikan alojen suoritukset puolestaan erillisopintoihin.

Tekniikan Akateemiset TEK ry, Heiskari Tapio

1.4.2026

Lakiluonnoksen vaikutusarviot on valmisteltu hyvin.

Tutkinnon suorittaminen avoimessa korkeakouluopetuksessa ei tulle vaikuttamaan merkittävästi työttömyysetuudella opiskeluun. On vaikea nähdä, että tutkinnon suorittaminen kokonaan avoimessa korkeakouluopetuksessa tulisi yleistymään. Tutkinnon kustannukset tulisivat nousemaan yksilön kannalta merkittäviksi. Siirtymistä maksulliselta väylältä tutkintokoulutukseen olisi huomattavan vaikeaa estää. Muun muassa näistä syistä maksullisten avoimen tutkintojen markkina tuskin tulee muodostumaan kovin suureksi.

Helsingin kaupunki, Kaupunginhallitus **30.3.2026 § 247**

1.4.2026

Työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimakoulutusten kysyntä voi muutosten myötä vähentyä. Tämä voi olla ongelmallista työllisyysvaikutusten kannalta, sillä työvoimakoulutukset ovat tutkimusten perusteella vaikuttavim-

pien työvoimapalveluiden joukossa. Tuloksellisimpia työvoimakoulutuksia ovat olleet nimenomaan korkeasti koulutetuille työnhakijoille suunnatut rekrytoivat F.E.C.-työvoimakoulutukset. Avoimien korkeakouluopintojen vaikutuksista työnhakijoiden työllistymiseen ei ole selkeitä tutkimustuloksia.

Helsingissä korkeakoulutetuille suunnattuja työvoimakoulutuksia järjestetään yhteishankintakoulutuksina työnantajien kanssa, jolloin rekrytoivat tai henkilöstönsä osaamista parantavat työnantajat maksavat osan koulutuskustannuksista. Näin järjestettyinä työvoimakoulutukset, erityisesti rekrytoivat koulutukset, vastaavat suoraan työnantajien olemassa oleviin rekrytointitarpeisiin ja luovat välittömän yhteyden työnhakijan ja potentiaalisen työnantajan välille. Avoimissa korkeakouluopinnoissa ei ole samanlaisia suoria työnantajayhteyksiä, jolloin niiden työllisyysvaikutukset ovat väistämättä välillisempiä.

Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu on paljon käytetty kouluttautumisen mahdollisuus. Omaehtoiset opinnot ovat mahdollisia, jos opinnot parantavat työnhakijan ammattitaitoa sekä työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Vuosittain yli 6000 helsinkiläistä työnhakijaa on suorittanut omaehtoisia opintoja, joista osa on ollut esimerkiksi avoimia korkeakouluopintoja. Omaehtoisen opiskelun suuren käyttömäärän vuoksi ei ole odotettavissa, että ehdotettu sääntely lisääsi nopeasti ja merkittävästi avoimien korkeakouluopintojen suorittamista työnhakijoiden keskuudessa.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry 31.3.2026

Esityksen vaikutusarvioinnissa esitetään huoli siitä, että joustot työttömyysetuuden käytössä voisivat kannustaa suorittamaan avoimen korkeakoulun opintoja työttömyysetuudella sen sijaan, että henkilö hakeutuisi tutkintoon johtavaan koulutukseen ja siirtyisi opintotuen käyttäjäksi. SAMOK tulkitsee tällaisen käyttäytymisvaikutuksen epätodennäköiseksi.

Maksulliset, ei-tutkintoon johtavat korkeakouluopinnot eivät ole sellaisinaan tutkintoon johtavaa koulutusta kannattavampi vaihtoehto. SAMOK huomauttaa, että opintotuki koostuu opintorahan ja asumislisän ohella lainasta, jotka yhteenlaskettuina ovat työttömyysetuutta suurempia, joskin tuen painopiste on lainassa. Kun otetaan huomioon avointen korkeakouluopintojen maksullisuus, ei pitkäaikainen opiskelu avoimessa korkeakoulutuksessa ole taloudellisesti tutkintoon johtavaa koulutusta kannattavampaa. 60 opintopisteen kokonaisuus voisi maksaa opiskelijalle 300 euroa kuukaudessa, jonka kustantamiseen työtön työnhakija käyttäisi työttömyysetuuttaan. Tällöin käytävissä olevat tulot ovat huomattavasti opintotuen tasoa vähäisemmät. SAMOK näkee kuitenkin aiheellisena tarkastella opintotuen tasoa osana opintotuen kokonaisuudistusta, jotta päätoiminen opiskelu olisi aina kannattavampaa esimerkiksi tutkintoa vaille olevalle työttömälle työnhakijalle.

SAMOK esittää huolensa kotoutumisen edistämisestä annetun lain vastaavasta muutoksesta, joka poistaa alle 25-vuotiailta kotoutuja-asiakkailta mahdollisuuden opiskella avoimia korkeakouluopintoja omaehtoisesti työttömyysturvalla tuettuna. Samalla poistuisi mahdollisuus opintoja tukevaan kulukorvaukseen. Tämä muutos heikentäisi nuorten maahanmuuttajien edellytyksiä integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan koulutuksen kautta, mikä olisi riskitidassa hallituksen työllisyys- ja kotouttamistavoitteiden kanssa.

Lapin ammattikorkeakoulu 31.3.2026

Lakimuutos madaltaa kynnystä osaamisen kehittämiseen ja näin parantaa myös työllistymismahdollisuuksia.

Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan kaupunginhallitus 31.3.2026

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen. Tutkinnon suorittavien osuus voi kasvaa nykyiseen verrattuna, jos avoimen korkeakoulun opinnoilla ei ole vaikutusta työttömyysturvaan.

Lakiehdotuksen riskien arvioinnissa todetaan, että sivutoimisen opiskelun sääntelyn keventämisen riskinä on, että sivutoimisesta opiskelusta tulee tosiasiallisesti päätoimista. Avoimen korkeakoulun opintoihin ei voi pääsääntöisesti saada opintotukea, mutta työttömyysetuudella opiskelun helpottaminen voi syrjäyttää työssäkäyntiä ja myöhästyttää tutkinto-opiskelijaksi opintoetuudelle siirtymistä, jolloin riskinä voisi olla työttömyysturvamenojen kasvu. Opiskelu ja osaamisen kehittäminen voi lisätä työnhakijan työllistymisen todennäköisyyttä. Toisaalta ehdotettu lakimuutos voi vähentää työvoimaviranomaisen mahdollisuutta ohjata työnhakijaa työmarkkinoiden tarpeisiin perustuviin koulutuksiin, mikäli työvoimaviranomaisen tekemään koulutustarpeen arviointiin perustuva työttömyysetuudella tuetut työttömän omaehtoiset opinnot poistuvat lakimuutoksen myötä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

31.3.2026

Esitys tukee työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen ja täydentämiseen. Avoin ammattikorkeakoulu tarjoaa runsaasti erilaisia mahdollisuuksia työelämässä tarvittavan osaamisen kerryttämiseksi. Avoimen ammattikorkeakoulun opintoihin on myös mahdollisuus saada ohjausta. Mahdollisuus opiskella avoimessa korkeakoulussa työttömyyden aikana tukee työllistymismahdollisuuksia ja työmarkkinoille palaamista.

Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut

31.3.2026

Muutokset vähentävät viranomaisyhteydenottoja ja selvityksiä siitä, vaikuttavatko avoimet opinnot etuuteen. Tämä vapauttaa henkilöstöresursseja muuhun palveluun. Etelä Hämeen työllisyysalue arvioi, että muutos tukee palveluiden sujuvuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Maisonlahti Marjaana

31.3.2026

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että ehdotetut muutokset helpottaisivat työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella avoimia yliopisto-opintoja ja avoimia ammattikorkeakouluopintoja, ja että esitys näin ollen vastaisi sille asetettuun tavoitteeseen. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että vaikka avoimet korkeakouluopinnot ovat maksullisia, ehdotetusta muutoksesta voi syntyä merkittävä kannuste opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella sen sijaan että opiskeluaikainen toimeentulo rahoitettaisiin työssäkäynnillä taikka (tutkinto-opiskelijana) opintorahalla.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, muutoksesta syntyvien käyttäytymisvaikutusten ennakointi on vaikeaa. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että muutoksen vaikutuksia seurataan paitsi etuudensaajien tilanteen ja toiminnan osalta myös siltä osin, reagoivatko, ja jos, miten, avoimet korkeakoulut ja myös muut korkeakoulut mahdolliseen opiskelijoiden toiminnan muutokseen. Seurantatarve koskee erityisesti väylä- ja polkuopintoja ja niihin osallistumista samalla, kun henkilö saa työttömyysetuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy esityksessä esitettyyn arvioon, että ehdotetut muutokset vähentäisivät työttömyysetuuden saamisen edellytysten selvittämiseen liittyvää hallinnollista taakkaa, ja että esitys näin ollen vastaisi sille asetettuja tavoitteita.

Hallinnollisen taakan osalta, etuuden hakijan tilannetta tarkasteltaessa, ehdotetut muutokset vähentäisivät etuuden hakijan velvollisuutta esittää selvitystä opinnoistaan työvoimapolitiittisen lausunnon saamista varten. Selvittämisestä syntyvän hallinnollisen taakan kevenemisen lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy arvioon, että muutos voi myös vähentää etuuden maksamisessa syntyviä viipeitä eli katkoja, jotka johtuvat opiskelun työvoimapolitiittista arviointia koskevien lausuntojen odottamisesta.

Viranomaisvaikutusten osalta esitysluonnoksessa on todettu, että työttömyysetuuden maksajien työ vähenisi paitsi päätösten antamisessa myös muutoksenhakuasoiden hoitamisessa. Tämän lisäksi ehdotettu muutos kuitenkin

vähentäisi työttömyysetuuden maksajien työmäärää myös siksi, että jatkossa maksajan ei tarvitse huolehtia siitä, että muutoksen piirissä olevien henkilöiden avoimien korkeakouluopintojen työttömyysetuusvaikutus selvitetään. Tämä muutosvaikutus syntyy siitä, että sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan osa avointen korkeakouluopintojen työvoimapolitiittisten vaikutusten tutkimistilanteista käynnistyy siksi, että nimenomaan työttömyysetuuden maksaja havaitsee joko etuuden hakijan yhteydenoton taikka muutoin saadun tiedon perusteella, että opiskelun vaikutus työttömyysetuus-oikeuteen tulee tutkia.

Viranomaisvaikutusten osalta merkittävin vaikutus syntyisi kuitenkin työvoimaviranomaiselle. Tältä osin sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn arvioon mukaan lukien se arvio, että muutosten myötä työvoimaviranomaisella käytössä oleva tieto työnhakijan palvelutarpeesta voi vähentyä, ja että tämä voi hankaloittaa soveltuvan työnhakusuunnitelman tekemistä.

Oulun yliopisto

30.3.2026

Oulun yliopiston näkökulmasta esityksen tavoitteet eli työttömien mahdollisuuksien selkiyttäminen ja hallinnollisen taakan vähentäminen ovat kannatettavia. Oulun yliopisto näkee positiivisena sen, että työttömänä olevat voivat halutessaan kehittää osaamistaan myös avoimen opintotarjonnan kautta, ilman että se vaikuttaa heidän saamiin työttömyysetuuksiin. Tämä vähentänee työllisyyspalveluiden sekä työttömien työnhakijoiden hallinnollista työtä.

Esitys voi lisätä myös maltillisesti avoimen yliopiston opintojen kysyntää.

Oulun kaupunki, Työllisyyspalvelut

30.3.2026

Esitys poistaisi alle 25-vuotiaiden kotoutujien kohdalla mahdollisuuden opiskella avoimia korkeakouluopintoja kotoutujan omaehtoisina työttömyysetuudella tuettuina opintoina. Nykytilanteessa ko. opinnoissa on vain vähäinen määrä osallistujia, mutta palvelu mahdollistaa siitä huolimatta joustavan ja nopean mahdollisuuden kouluttautua jo kotoutumisajalla.

Alle 25-vuotiaiden työnhakijana olevien kotoutujanuorten kohdalla tulee nostaa esille ukrainalaiset nuoret, jotka ovat saapuneet maahan alle kolmen vuoden sisällä ja ovat alaikäisenä Suomessa jo suorittaneet peruskouluopintoja tai muita opintoja, mutta tulevat ikänsä vuoksi vasta nyt työnhakijaksi ja työvoimaviranomaisen kotoutumista edistävien palveluiden piiriin. Monen ukrainalaisen nuoren tavoitteena on pääsy korkeakouluopintoihin Suomessa ja yksi polku niihin kulkee avoimien korkeakouluopintojen kautta, joiden mahdollisuutta ei tulisi poistaa alle 25-vuotiaiden kotoutujanuorten kohdalla. Ukrainalaisten nuorten kotoutumisen ja työllistymisen polkuun on jo nyt vaikuttanut suuresti EU-tasolla tehdyt päätökset myöntää ukrainalaisille määräaikaista tilapäistä suojelua. Tämä on hidastanut ukrainalaisten kotoutumista ja vaikuttanut työvoimaviranomaisten ukrainalaisille tarjoamien kotoutumispalveluiden laajuuteen erityisesti vuosi 2022–23.

Alle 25-vuotiaiden kotoutujanuorten kohdalla tulee ottaa huomioon muiden hallituksen esitysten vaikutukset kotoutumiseen - mikä on kotoutumista edistävien palveluiden kokonaistilanne vuonna 2027? Hallituksen esitys kotoutumispalvelujen uudistamiseksi siirtäisi läpi mennessään lukutaitokoulutuksen työvoimaviranomaisten järjestämistä vastuulle ja keskittäisi kotoutujista maksettavien valtionkorvausten rahoitusta kunnille. Tämä muutos todennäköisesti vähentäisi erityisesti kotoutujien omaehtoisia opintoja järjestävien vapaan sivistystyön oppilaitosten rahoituspohjaa eli esitys on osa kokonaisuutta, jossa vähennetään kotoutujan työttömyysetuudella tuettavien omaehtoisten opintojen vaihtoehtoja.

Vantaan kaupunki, Työllisyyden ja kotutumispalveluiden palvelualue

30.3.2026

Arvio työttömyyden keston pidentymistä lukkiutumisaikutuksella ei pidetä osaamisen kehittämisen näkökulmasta pitkällä tähtäimellä kovinkaan merkittävänä, sillä osaamisen kehittäminen varsinkin korkeakouluopinnoilla nähdään helpottavan työmarkkinoille pääsemistä ja vähentää työttömyysjaksoja.

Vantaan kaupunki näkisi toivottavana, että avoin korkeakouluopetus mahdollistuisi myös alle 25-vuotiaille siitä huolimatta, että omaehtoisessa opiskelussa työttömyysetuudella ja lyhytkestoisissa opinnoissa on 25 vuoden ikäraja. Vantaan kaupunki ei näe riskinä sitä, että nuoret opiskelisivat laajemmassa määrin työttömyysetuudella, koska alle 25-vuotiailla nuorilla on velvollisuus hakea kahta opiskelupaikkaa. Vantaan kaupunki näkee, että avoimen korkeakouluopintojen salliminen alle 25-vuotiaille nuorille ei vaikeuta työllisyyspalveluiden asiakaspalvelutyötä. Vantaan kaupunki pitäisi hyvänä mahdollisuutena sitä, että nuori pääsisi kokeilemaan avoimia korkeakouluopintoja. Opinnot nopeuttavat sekä päätoimiseksi tutkinto-opiskelijaksi siirtymistä ja myöhemmin opinnoista valmistumisesta, että työelämään siirtymistä. Alle 25-vuotiailla nuorilla on usein 21 viikon odotusaika ennen työttömyysetuutta, joten emme näe suurta riskiä työttömyysetuuden hyväksikäytöstä, vaikka nuori opiskelisi avoimia korkeakouluopintoja työttömänä ollessaan. Opiskelija myös itse maksaa avoimen korkeakouluopetuksen maksut. Lisäksi avoimen korkeakoulun opintojen aikainen työnhakuvelvollisuus pitää työnhakijat kiinni työnhaussa.

Esiin nostetussa tutkimuksessa oli arvioitu Työttömyysturvan vastuualueen käyttämää työaikaa työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen. Työttömyysturvan vastuualueella työaikaa on arvioitu käytettävän 20 minuuttia. Tämä aika on todennäköisesti pidempi työvoimaviranomaisen alueilla ottaen huomioon monimutkaisen kokonaisuuden lyhytkestoisten opintojen ja omaehtoisten opintojen lausunnoista ja kahteen eri lakiin perehdyttämisestä. Tämän vuoksi vaikutusarvio varsinkin alueilla voisi olla suurempi kuin Työttömyysturvan keskitetyllä vastuualueella.

Helsingin yliopisto, Rehtori Sari Lindblom 30.3.2026

Koulutuksen järjestäjän kannalta avoimeen korkeakoulutukseen, joka on merkittävin jatkuvan oppimisen opintotarjonnan tuottaja, kohdistuu samanaikaisesti useita erilaisia muutoksia ja muutospaineita (opintoseteli ilman opiskelupaikkaa jääneille, avoimen väylän tehostaminen osana opiskelijavalintaa, tutkinto avoimessa korkeakoulutuksessa, maksusääntelyn vapauttaminen). Jo vuosien ajan on koettu painetta myös tutkintoon johtavien opiskelupaikkojen lisäämiseen, joten korkeakoulut ovat tilanteessa, jossa on erittäin haasteellista arvioida kaikkien muutosten ristikkäisiä vaikutuksia.

Hallituksen esitykseen kirjatut toimenpiteet lisännevät jonkin verran opiskeluhallukkuutta avoimessa yliopistossa. Voitaneen ennakoida, että opiskelijavolyymit korreloivat kulloisenkin työllisyys/työttömyystilanteen kanssa: mitä enemmän erityisesti akateemisia työttömiä on, sitä useampia avoimet korkeakouluopinnot houkuttavat.

Tampereen kaupunki, Apulaispormestari Johanna Kirjavainen 30.3.2026

Tampereen kaupunki huomauttaa, että esitys hyödyttää todennäköisimmin työnhakijoita, joilla on jo valmiiksi vahvemmat opiskeluvaihtoehdot ja mahdollisuudet maksaa koulutuksesta. Riskinä on asiakkaiden välisen eriytymisen lisääntyminen ja mahdollisuuksien tasa-arvon heikentyminen. Esitykseen liittyvät vaikutusarviot ovat kaiken kaikkiaan puutteelliset, kuten edellä Tampereen kaupunki jo huomautti. Työttömyysetuuden muuttuminen tosiasiallisesti aikuiskoulutustueksi avoimien korkeakouluopintojen ja tulevaisuudessa jopa koko korkeakoulututkinnon opiskelumahdollisuuden osalta ja työvoimaviranomaisen vaikutusmahdollisuuksien puute ilmiöön ovat todellisia ongelmia, jos uudistus toteutuu kuten esitetty.

Taloudellisten vaikutusten arvioitiin kaiken kaikkiaan olevan valtiotasolla vähäisiä, mutta kunnille voi syntyä lisäkustannuksia myös ohjaus- ja tukipalvelujen vahvistamisesta.

Koska opintojen lukiutumisen vaikutus vähentää työnhakua koulutuksen aikana ja työllisyyspalvelujen perustehtävä on auttaa työnantajia heidän osaavan työvoiman tarpeissaan, tulisi avoimen korkeakoulun tarjonnassa olla aina myös työelämänäkökulma mukana. Lisäksi toivotaan lisää Työ- ja elinkeinoministeriön ja Opetus- ja kulttuuriministeriön välistä yhteistä kehittämistä suhteessa korkeakoulutukseen, jotta tarjottavat opintokokonaisuudet, moduulit ja työelämäyhteistyö vastaavat alueellisiin osaamistarpeisiin ja tukevat työllistymistä.

Oulun ammattikorkeakoulu, Hallinto

29.3.2026

Lakimuutos tukisi työttömän henkilön edellytyksiä hankkia uutta tai täydentävää osaamista nopeuttaakseen mahdollisuuksiaan työllistyä ja voi lisätä jonkin verran työttömien osallistumista avoimen korkeakoulun opintoihin. Kun korkeakoulujen opetukseen osallistuisi avoimen opintojen kautta uudelle alalle opiskelevia tai osaamistaan täydentäviä henkilöitä, toisi tämä opiskeluryhmiin positiivisella tavalla eri ikäisiä opiskelijoita, jolla saattaisi olla positiivinen vaikutus myös nuorempien opiskelijoiden opintojen etenemiselle ja opintoihin sitoutumiselle.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry 27.3.2026

Kuten perusteluistakin käy ilmi, avoimen opintoja ovat hyödyntäneet suurimmaksi osaksi korkeakoulutetut ja tämän ei odoteta muuttuvan. Avoimen opinnot ovat lisäksi maksullisia, jotka rajoittavat pienituloisten työttömien mahdollisuuksia osallistua. Suurin osa työttömistä on kuitenkin toisen asteen koulutuksen tai pelkän perusasteen suorittaneita. Tälle ryhmälle ammatilliset opinnot olisivat luontevampia ja tehokkaampia.

Perusteluissa mainitaan lukkiutumisvaikutus ilman mitään viitteitä tutkimukseen. Valmistelun aikana valmistelijat viittasivat, että lukkiutumisvaikutus tulee tutkintoon johtavista opinnoista. Käytännössä avoimen opinnot ovat samoja opintoja kuin tutkintoon johtavat opinnot. Lisäksi lukkiutumisvaikutus on todennäköisesti erilainen eri koulutustaustan omaavilla henkilöillä ja eri koulutusasteilla. Lisäksi mahdollinen lukkiutumisvaikutus on vahvasti sidoksissa työllisyystilanteeseen. Jos avoimia työpaikkoja ei ole, niin silloin ei ole lukkiutumisvaikutustakaan.

Esityksen vaikutukset työllisyyteen ovat erittäin pienet. Useiden tutkimusten mukaan panostukset matalammin koulutettujen osaamisen kehittämiseen ovat tehokkaampia muun muassa työllistymisen kannalta. Nyt tämä sivutetaan perusteluissa kokonaan. Perusteluissa viitataan, että esitys parantaa perustuslaissa määriteltyä oikeutta koulutukseen ja yhdenvertaisuutta. Käytännössä esitys voi lisätä eriarvoisuutta, kun yksi koulutusmuoto nostetaan muiden yläpuolelle ilman asiallisia perusteita.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue 27.3.2026

25 vuotta täyttäneiden työnhakijoiden avointen korkeakouluopintojen vapaampi suorittaminen työttömyysetuudella todennäköisesti lisää yleistä koulutustasoa ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrää. Esitetty uudistus tulee vähentämään viranomaistyötä ja mahdollistaa siten osaltaan työajan kohdentamista muutoin asiakkaan työllistymisen edistämiseen.

Oikeuskanslerinvirasto, Valtioneuvoston oikeuskansleri 25.3.2026

Esityksessä on suppeahko jakso vaikutuksista perusoikeuksien toteutumiseen (s. 17). Siinä on todettu, että ”esitykset muutokset vaikuttaisivat perustuslain 6 §:ssä turvatun yhdenvertaisuuden toteutumiseen, 16 §:n 2 momentissa turvattuihin sivistyksellisiin oikeuksiin, 19 §:ssä turvattuun oikeuteen sosiaaliturvaan ja elinkeinovapautteen sekä 21 §:n 1 momentissa turvattuun jokaisen oikeuteen saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä”. Lisäksi on omassa jaksossaan käsitelty vaikutuksia työttömiin sekä lyhyesti myös vaikutuksia kotoutuja-asiakkaisiin.

Teknisenä huomiona voidaan todeta, että elinkeinovapautta koskeva viittaus lienee virheellinen eikä elinkeinovapautta muutoinkaan ole esityksessä käsitelty.

Vaikutukset perusoikeuksien toteutumiseen -jaksoa tulisi täydentää arvioimalla ehdotettujen säännösten vaikutuksia haavoittuvassa asemassa olevana ihmisryhmänä pidettävien kotoutuja-asiakkaiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta ottaen erityisesti huomioon alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden työttömyysetuudella tuettujen avointen korkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuden päättymisen sekä kulukorvauksen poistuminen kotoutuja-asiakkaiden avoimista korkeakouluopinnoista.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jakson mukaan esityksen valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa merkityksellisiä ovat perustuslain 6 § (yhdenvertaisuus), 16 §:n 2 momentti (sivistykselliset oikeudet), 19 § (oikeus sosiaaliturvaan) sekä 21 § (oikeus turva).

Jaksossa on selostettu yhdenvertaisuutta turvaavan perusoikeussäännöksen osalta perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöä ja katsottu ehdotetun ikärajasäännöksen olevan sopusoinnussa perustuslakivaliokunnan aiempien kannanottojen kanssa.

Esityksen mukaan ehdotuksella ei heikennettäisi nykyiseen verrattuna alle 25-vuotiaiden oikeutta saada työttömyysetuutta pois lukien alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden työttömyysetuudella tuettujen avointen korkeakouluopintojen opiskelumahdollisuuden päätyminen. Tämän muutoksen kohderyhmän arvioidaan olevan pieni (vuonna 2023 n. 40 henkilöä, s. 9). Alle 25-vuotiaiden kotoutujien kohdalla kyse on kuitenkin heikennyksestä opintojen tukemisessa. Vaikka kohderyhmä on pieni, perusoikeuksien yksilökohtaisuudesta johtuen muutoksen vaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota. Lisäksi jatkossa kotoutuja ei voisi saada avointen korkeakouluopintojen ajalta kulkorvausta, mikä on myös heikennys. Muutosta on perusteltu yhdenvertaisuuden lisääntymisellä kotoutuja-asiakkaiden ja muiden työnhakijoiden välillä. Kyseessä on käytännössä ollut positiivinen erityiskohtelu, joka nyt poistuisi. Perustuslain yhdenvertaisuussäännös ei edellytä kaikkien ihmisten samanlaista kohtelua, vaan sen on katsottu mahdollistavan hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi tarpeellisen positiivisen erityiskohtelun eli tietyn ryhmän asemaa ja olosuhteita parantavat toimet.

Säätämisyjärjestysperusteluja tulisi täydentää arvioimalla yksityiskohtaisemmin edellä mainittujen kotoutuja-asiakkaita koskevien muutosehdotusten suhdetta perus- ja ihmisoikeussäännöksiin sekä perus- ja ihmisoikeuksia koskevien rajoitus- ja heikentämisedellytysten toteutumiseen.

Laurea-ammattikorkeakoulu

24.3.2026

Lakimuutos tukisi työttömän henkilön edellytyksiä hankkia uutta tai täydentävää osaamista nopeuttaakseen mahdollisuuksiaan työllistyä.

Työelämän murros, nopeat muutokset ja erilaisten työuran alkuvaiheen työtehtävien katoaminen vaikeuttavat nuorten aikuisten työllistymistä.

Mahdollisuus työttömänä opiskeluun avoimessa ammattikorkeakoulussa tarjoaa tehokkaan väylän laajentaa kelpoisuutta potentiaaleihin uusiin työtehtäviin.

Avoimessa ammattikorkeakoulussa järjestetään opintoja joustavasti esimerkiksi verkko-opintoina, joten niiden suorittamista on mahdollista jatkaa, mikäli opintojen alettua työllistyy. Avoimessa ammattikorkeakoulussa on myös mahdollista saada ohjausta, jonka avulla työllistymistä edistävien opintojen valintaa tuetaan.

Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot ovat työelämälähtöisiä ja tarjonnassa on sekä perustason että asiantuntijataso-opintoja. Jotta opintojen työllistävä vaikutus tehostuu, on usein hyödyllistä suorittaa jonkin verran laajempia kokonaisuuksia, kuin mitä työtön voi nykyisen lainsäädännön puitteissa opiskella menettämättä työttömyysetuuttaan.

Mahdollisuus suorittaa opintoja työttömyysetuudella helpottaa myös ensikertaisuuden menettäneiden mahdollisuutta jatkokoulututtautumiseen.

Jämsän kaupunki, Reijula Jori

24.3.2026

Muutos antaa korkeakouluille nykyistä paremmin mahdollisuuden kattaa opintojen järjestämisen kustannuksia. Opintojen maksullisuus voi kuitenkin heikentää pienituloisten asiakkaiden mahdollisuuksia päästä opintoihin, jos yhä suurempi osa asiakkaista tulee opintoihin maksullisten avointen väylien kautta. Onko tarkoituksenmukaista luoda kahdentasoista koulutusjärjestelmää?

Avoimen korkeakoulun opinnot voivat parantaa asiakkaiden työllistymis-mahdollisuuksia. Koska Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella ei sijaitse korkeakouluja, opinnot avoimen kautta voivat tukea korkeakoulutetun työvoiman saatavuutta alueellamme. Avoimia korkeakouluopintoja on paljon tarjolla etäopintoina.

Kunnat kantavat aiempaa suuremman taloudellisen vastuun työttömyys-turvasta. Riskinä on, että korkeakoulu-opinnoista kiinnostuneet siirtävät opintojen aloitusta 25 ikävuoteen saakka sekä työttömiksi ilmoittautuvien määrän lisääntyminen ts. opintotuella tapahtuvan opiskelun korvaan-tuminen työttömyysetuudella opiskelulla. Riskinä on myös se, että jotkut asiakkaat irtisanoutua epämieluisasta työstä aloittaakseen opinnot. Irtisanoutuessaan asiakas saa todennäköisesti 45 päivän karenssin ja pystyisi lakimuutoksen jälkeen käytännössä opiskelemaan työttömyysetuudella avoimissa opinnoissa. Olisiko julkisen talouden kannalta tarkoituksenmukaisempaa helpottaa yrittäjyyden ja työttömyysetuuden yhteensovittamista?

Lahden kaupunki, Nordberg Pia

23.3.2026

Riskinä on nykyistä huomattavasti merkittävämpi ohjautuminen opintotuelta työttömyysetuudelle taloudellisen kannusteen vuoksi. Lukkiutumisasikeus (opinnoista tulee tosiasiallisesti päätoimisia) sekä mahdollinen negatiivinen työllisyysvaikutus (opiskellaan huonosti työllistävälle alueille) voivat johtaa työttömyyksen pitkittymiseen ja kuntien rahoitusvastuuosuuksien kasvuun, vaikka alle 25-vuotiaat ja toisen asteen koulutus onkin rajattu esityksen ulkopuolelle.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

23.3.2026

Voi lisätä jonkin verran työttömien osallistumista avoimen korkeakoulun opintoihin.

Lapin yliopisto

23.3.2026

Esityksen positiivinen kokonaisvaikutus on osaamisen lisääntyminen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Työttömät työnhakijat voivat hyödyntää työttömyysajan opiskelemalla korkea-asteen opintoja.

Jyväskylän kaupunki, työllisyysjohtaja Hanna

20.3.2026

Lähteellä

Yksi esityksen epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliirihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi n. 6000 opiskelijaa. Määrä on vähäinen, mikä rajoittaa mahdollista riskiä opintoetuuksien korvautumisesta työttömyysetuudella.

Lakiehdotuksen riskein arvioinnissa todetaan, että sivutoimisen opiskelun sääntelyn keventämisen riskinä on, että sivutoimisesta tulee tosiasiallisesti päätoimista. Avoimen korkeakoulun opintoihin ei voi pääsääntöisesti saada opintotukea, mutta työttömyysetuudella opiskelun helpottaminen voi syrjäyttää työssäkäyntiä ja myöhästyttää tutkinto-opiskelijaksi opintoetuudelle siirtymistä, jolloin riskinä voisi olla työttömyysturvamenojen kasvu. Opiskelu ja osaamisen kehittäminen voi lisätä työnhakijan työllistymisen todennäköisyyttä. Toisaalta ehdotettu lakimuutos voi vähentää työvoimaviranomaisen mahdollisuutta ohjata työnhakijaa työmarkkinoiden tarpeisiin perustuviin koulutuksiin, mikä työvoimaviranomaisen tekemään koulutustarpeen arviointiin perustuva työttömyysetuudella tuetut työttömän omaehtoiset opinnot poistuvat lakimuutoksen myötä.

SAMU

13.3.2026

-

Vakuutusoikeus

12.3.2026

Muutoksen on arvioitu vähentävän viranomaisten työtä, kun annettavien työvoimapolitiittisen lausuntojen antamiseen liittyvä työmäärä vähenisi laskennallisesti hieman yli yhdellä henkilötyövuodella. Yhden työttömyysturva-oikeutta koskevan asian ratkaisemiseen ja sitä koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen on laskettu kuluvan aikaa arviolta noin 20 minuuttia. Yhteensä vuositason työmäärä vähenisi noin 1,2 henkilötyövuodella työvoimaviranomaisissa. Työvoimapolitiittisten lausuntojen määrän väheneminen vähentäisi HE:n mukaisesti myös työttömyysetuuden maksajien työtä. Työ vähenisi sekä päätösten antamisesta, että mahdollisten työttömyysturvan epäävien päätösten valitusasioiden käsittelystä. HE:ssä todetaan, että työttömyysturvan epäävien päätösten valitusten määrän mahdollinen väheneminen vähentäisi myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja vakuutusoikeuden työmäärää.

Ottaen huomioon edellä mainittu laskelma henkilötyövuosien mahdollisesta vähenemisestä liittyen työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen, niin vakuutusoikeus toteaa, että työmäärän väheneminen vakuutusoikeudessa ehdotetun lainmuutoksen myötä jäänee vähäiseksi. Muutoksella ei näin ollen tulisi todennäköisesti olemaan vaikutusta vakuutusoikeuden resursseihin.

Kittilän kunta, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysaluejaosto, Hyttinen Tero

11.3.2026

Vaikutukset työmarkkinoille ovat arvioitavissa sinänsä vähäisiksi, vaikka yksittäisissä tapauksissa se voi vähentää halukkuutta tehdä lyhytkestoisia työmahdollisuuksia. Pitkällä tähtäimellä tämä kuitenkin parantaa työllistymismahdollisuuksia, kuten hallituksen esityksessä on arvioitukin.

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaa myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen, mikä rajoittaa mahdollista riskiä opintoetuuksien korvautumisesta työttömyysetuudella.

5. Miten arvioitte tutkinnon suorittamista koskevan esityksen ja työttömien avoimen opiskelun helpottamisen yhteisvaikutuksia? Pidätkö todennäköisenä, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kasvamaan merkittävästi verrattuna nykyisen avoimen väylän volyyymiin?

Rauman kaupunki

2.4.2026

Työttömyysetuudella suoritettujen opintojen määrä tulisi todennäköisesti lisääntymään merkittävästi, joka lisäisi kuntien työttömyysturvan osuuksista koituvia kustannuksia. Opintotuen ja opintolainan käyttö tulisi mahdollisesti vähenemään, ja niiden luonne ensisijaisina tukina opintojen ajalle vähenisi. Koska työttömyysetuus on opintotukea suurempi, olisi tällä myös mahdollisia osa-aikaista työllistymistä vähentäviä vaikutuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriön (KTPO ja VAPOS -osastojen) lausunto on lähetetty myös Vahvan kautta., Mäkeläinen Ulla 2.4.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut tutkinnon suorittamisen avoimena korkeakouluopetuksena mahdollistavaa hallituksen esitystä yhteistyössä korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa. Täyskattoisesti hinnoitellun tutkinnon kysyntä on hinta- ja kulttuurisista syistä arvioitu pieneksi, lähivuosina vain muutamiksi sadoiksi.

Hanken Svenska handelshögskolan, Enheten för utbildning och digitala tjänster/Öppna universitetet och samarbetsstudier, Gerkman Linda 2.4.2026

Att bedöma sammantagna konsekvenser är i detta skede utmanande. Vi förväntar oss inte att det sker någon betydande ökning av öppna högskolestudier bland arbetslösa på kort sikt. Om möjligheten att avlägga examen via öppna högskolestudier i framtiden öppnas fullt ut, bör effekterna följas upp noggrant. Avgiften för en eventuell examen som avläggs genom öppna högskolestudier måste täcka de kostnader som uppstår vid ordnandet av utbildningen, såsom kostnader för undervisning, handledning och studieadministration. Detta betyder att kostnaden för examen kommer att vara relativt hög i förhållande till de nuvarande avgifterna för öppna högskolestudier. Vi anser det därför osannolikt att en avgiftsbelagd högskoleexamen avsevärt skulle höja utbildningsnivån eller frigöra studieplatser exempelvis för dem som söker sin första studieplats. En eventuell ökning i antalet examensstuderande kommer på grund av kostnaden troligen heller inte att ske inom målgruppen arbetslösa arbetssökande. De mest sannolika konsekvenserna av en avgiftsbelagd examen är en ökning av den administrativa byråkratin samt en ökad utbildningsmässig ojämlikhet.

Vaasan yliopisto 2.4.2026

Vaasan yliopisto ei pidä todennäköisenä, että mahdollisesti tulevaisuudessa tulevat avointen korkeakoulujen tutkinnon anto-oikeudet kasvattaisivat merkittävästi tutkinnon suorittavien osuutta avoimissa korkeakouluissa. Tutkinnoista suunnitellaan täyskattoellisia, joten tämä rajaa henkilöiden, etenkin työttömien työnhakijoiden, halukkuutta suorittaa tutkinto avoimessa korkeakoulussa. Vaasan yliopiston näkemyksen mukaan avoimen väylä tulee olemaan tulevaisuudessa ensisijainen reitti.

Insinööriliitto IL ry 2.4.2026

Työttömät eivät todennäköisesti ole suuri kohderyhmä täyskattoellisten maksujen maksajiksi. Uudistus ei siis todennäköisesti lisäisi työttömien tutkintojen suorittamista avoimen väylä kautta.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFIRy, Jani Kykkänen, korkeakoulu- ja tiedepoliittikan asiantuntija 2.4.2026

Esitettyjen muutosten yhteisvaikutusta on vaikea arvioida, mikä hankaloittaa lakimuutosten tarpeellisuuden ja vaikutusten arviointia.

Ongelmana esityksessä avointen korkeakouluopintojen kautta suoritettavasta tutkinnosta on avoimen korkeakoulutuksen ja tutkintoon johtavan koulutuksen periaatteiden sekoittuminen. Lisäksi haasteena on heikot perustelut siitä, mitä koulutuspoliittista ongelmaa esitys ratkaisisi merkittävästi suhteessa sen mukanaan tuomiin ongelmiin.

Avoimen kautta suoritettu tutkinto kohdentuisi todennäköisesti ensisijaisesti työssä käyville, jo korkeakoulututkinnon suorittaneille, joten se ei juurikaan tukisi tavoitetta nuorten koulutustason nostamisesta. Lisäksi työuralla tapahtuvan osaamisen kehittämisen näkökulmasta vaikutus olisi todennäköisesti pieni.

Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue/Sodankylän kunta 2.4.2026

Sivistysala ry 2.4.2026

Sivista uskoo, että mahdollisuus tutkinnon suorittamiseen avoimen väylän kautta lisäisi työssäkäyvien aikuisten avoimien opintojen hyödyntämistä työn ohessa ja lisäisi mahdollisuuksia alan vaihtamiseen. Kysyntä todennäköisesti kasvaisi, jos avoimen tutkintoväylää markkinoitaisiin erityisesti aikuisille työssäkäyville joustavana mahdollisuutena suorittaa maksullisia, mutta kohtuuhintaisia opintoja.

Tällä hetkellä avoimen maksukatto on 45 euroa / opintopiste. Jo nykyisellä maksutasolla työttömyysetuudella avoimen tutkinto-opiskelu mahdollistuisi lähinnä niille, joilla on kohtuullinen ansiosidonnainen työttömyysturva. Tästä syystä on todennäköistä, että tutkinnon suorittaminen työttömyysturvalla ei merkittävästi kasvaisi. Nuorilla ei olisi tuettua mahdollisuutta hyödyntää avoimen tutkintoväylää, sillä henkilön tulee olla vähintään 25-vuotias hyödyntääkseen esitettyä työttömyysetuudella opiskelua.

Korkeakoulut järjestävät markkinahintaista täydentävää koulutusta jo nyt, mutta järjestäjänä toimii korkeakoulun omistama osakeyhtiö. Avoimen opintojen tehtävänä on toimia vaihtoehtona maksuttoman tutkintokoulutuksen ja markkinaehtoisten opintojen välissä.

Viesti - Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Repo Siina 2.4.2026

Työttömänä opiskeleminen voi muutoksen johdosta lisääntyä, mutta toisaalta työllistymisen edellytykset voivat parantua. Työnantajan näkökulmasta opiskelu osoittaa työnhakijan aktiivisuutta ja halua oppia uutta, mitkä ovat tämän päivän työelämässä tärkeitä vahvuuksia. Opintojen salliminen työttömyysturvalla on päättäjiltä vahva viesti siihen, että elinikäiseen oppimiseen kannustetaan, ja jokaisella on mahdollisuus parantaa omaa työelämävalmiuttaan myös työttömyyden aikana.

Hakijoiden määrään voidaan vaikuttaa myös hinnoittelulla, jos väylänä on pelkästään maksulliset, avoimen yliopiston opinnot. Nykyinen avoimien korkeakouluopintojen suorittajien määrä työttömien joukossa on lähtökohtaisesti melko vähäinen, joten siitäkin näkökulmasta määrä voi kasvaa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2.4.2026
Arene ry

Arene arvioi, että yhteisvaikutus on merkittävä ja korkeakoulupoliittisesti olennainen, vaikka sen täsmällistä suuntaa ei voida vielä luotettavasti ennustaa. Avoimen väylän kautta siirtyy nykyisin vuosittain noin 6 000 tutkinto-opiskelijaa ja myöhempi tutkinnon suorittamisen mahdollistaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla lisää vaikutusarvioiden epävarmuutta.

Arene ei pidä todennäköisenä, että tutkinnon suorittaminen avoimien opintojen kautta kasvaisi lyhyellä aikavälillä erittäin voimakkaasti pelkästään tämän lakimuutoksen seurauksena. Nykyinen avoimen väylän volyyymi on edelleen rajallinen, opintoihin liittyy epävarmuutta ja maksullisuus hillitsee käyttäytymistä.

Sen sijaan Arene pitää todennäköisenä, että jos tähän uudistukseen yhdistyy tutkinnon suorittamisen mahdollistaminen avoimena korkeakouluopetuksena, vaikutukset voivat muuttua olennaisesti. Tällöin avoimista opinnoista voi muodostua nykyistä näkyvämpi, houkuttelevampi ja osin myös markkinalähtöisempi väylä tutkintoon.

Arenen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että yhteisvaikutusta ei tule arvioida vain määrällisenä riskinä työttömyysturvamenojen näkökulmasta. Kyse on myös siitä, miten korkeakoulujärjestelmän siirtymät, opiskelun rahoitus ja opiskelijan asema muuttuvat. Ammattikorkeakoulujen omissa keskusteluissa on jo tunnustettu, että avoimen tutkinto-oikeus, maksullisuuden laajentuminen ja opiskelijan aseman muutos voivat vaikuttaa koko järjestelmään eikä vain yksittäisiin avoimen opintojen käyttäjiin.

Tämän vuoksi Arene esittää, että esityksen suhdetta muihin esityksiin koskevaa lukua täydennetään ja että hankkeiden yhteisvaikutuksista laaditaan erillinen arvio ennen lopullisen hallituksen esityksen antamista.

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut, Jari Lindström, monialaisen työllistämisen päällikkö 2.4.2026

Avoimia korkeakouluopintoja suorittavien työttömien määrä voi kasvaa hieman, mutta vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi. Suurimmalla osalla opintoihin osallistuvista on jo aiempaa koulutusta, ja työttömistä merkittävä osa on ilman toisen asteen tutkintoa, mikä rajoittaa opintojen laajempaa hyödyntämistä.

Sääntelyn keventäminen lisää riskiä, että sivutoiminen opiskelu muuttuu tosiasiasa päätoimiseksi, mikä voi kasvattaa työttömyysturvamenoja. Toisaalta opiskelu tukee työllistymistä, mutta muutos voi kaventaa mahdollisuuksia ohjata työnhakijoita työmarkkinoiden tarpeisiin vastaaviin koulutuksiin.

KEHA-keskus 2.4.2026

Ammattiliitto Pro ry 2.4.2026

Pro toteaa, että avoimet korkeakouluopinnot ovat maksullisia, niiden hintakattoa on korotettu ja työttömyysturvaa puolestaan on tällä hallituskaudella leikattu, joten on vaikea nähdä, että työttömät ryhtyisivät suuressa määrin suorittamaan kokonaisia tutkintoja avoimessa korkeakoulussa työttömyyskorvauksen varassa.

Salon kaupunki, Salon kaupungin elinvoima- jaosto (Salon työllisyysalueen kuntien puolesta) 2.4.2026

Avoimien korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittaminen todennäköisesti lisääntyisi ja voisi olla houkuttelevampi vaihtoehto työnhakijan etuuskien kannalta. Toisaalta ko. uudistus tuo yksilölle paljon uusia mahdollisuuksia, joiden avulla osaamisen kehittäminen nopeutuu sekä helpottuu. Samalla edistetään kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Tampereen yliopisto, Marja Sutela, koulutusvararehtori 1.4.2026

Tampereen yliopisto ei pidä todennäköisenä, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus kasvaisi merkittävästi verrattuna nykyisen avoimen väylän volyyymiin, jos yliopistot säilyttävät nykyiset tutkinto-ohjelmansa ja hakeutumisen tavat.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta 1.4.2026

Into arvioi, että avoimen väylän kautta tutkintoa suorittavien määrä tulee todennäköisesti kasvamaan. On kuitenkin epätodennäköistä, että se kasvaisi merkittävästi työttömien ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien kohdalla ilman, että etuuksiin tehtäisiin muutoksia. Esteenä ei useinkaan ole pelkästään opintoihin pääsy, vaan ennen kaikkea mahdollisuus opiskella toimeentulo turvattuna.

Huomautamme, että kun tutkinto-opiskeluoikeuden voi saada suorittamalla maksullisia avoimen korkeakoulun opintoja, järjestelmä alkaa muistuttaa mallia, jossa riittävä maksukyky toimii sisäänpääsylippuna. Tämä muuttaa korkeakoulutuksen logiikkaa: siirtymä avoimesta yliopistosta tutkintokoulutukseen ei enää perustu pelkästään osaamiseen, vaan myös taloudellisiin resursseihin. Tämän kehityksen myötä koulutuksellinen eriarvoisuus voi kasvaa, sillä vähävaraiset opiskelijat jäävät ulkopuolelle reitistä, jonka hinnan maksamiseen heillä ei ole mahdollisuutta.

Nuorisoala ry 1.4.2026

Esitysluonnoksen mukaan yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Vuosia vevän maksullisen korkeakoulututkinnon suorittaminen avoimessa opetuksessa työttömyysetuudella lie mahdollista äärimmäisen rajatulle, taloudellisesti hyvin toimeentulevalle joukolle. Emme siis pidä todennäköisenä, että työttömyysetuudella kokonaisen tutkinnon suorittaminen avoimessa korkeakoulutuksessa olisi muuta kuin pitkäaikaistyöttömiä koskettava marginaalinen ilmiö. Nämä avoimessa korkeakoulutuksessa tutkintotavoitteellisesti opiskelevat ovat työttömyysetuudella ollessaan yhä työnhakuvelvoitettuja ja siten työttömyysetuuden käyttäjiä ainoastaan niin kauan, kunnes työllistyvät.

Esitysluonnoksen mukaan avoimen väylän kautta siirtyy tutkinto-opiskelijaksi vuosittain noin 6000 opiskelijaa. Esitysluonnoksen vaikutuksia tuon volyymin kasvuun on mahdoton ennakoida, sillä avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi siirtyneiden määrä riippuu pitkälti korkeakoulujen päätösvallassa olevista avoimen väylän kriteereistä ja aloituspaikoista, ei avoimen korkeakoulutuksen opiskelijavolyymista. Mikäli työttömyysetuudella avoimen opintojen suorittaminen mahdollistettaisiin alle 25-vuotiaille, voisi tämä kuitenkin edistää tutkinto-opiskelijaksi hakeutumista ja pääsyä sekä lyhentää tutkinnon suorittamisen kestoa avoimen opintojen hyväksiluvun ansiosta.

Vähävaraisten Oikeusturva ry 1.4.2026

Pidämme todennäköisenä, että ne joilla on varallisuutta, jatkavat tutkintoon johtavia opintoja avoimessa väylässä työttömyyden aikana. Tarkemmin lausunnon yleisosoudessa.

Suomen opinto-ohjaajat ry 1.4.2026

-

Kunta- ja hyvinvointialueuetyöntajat KT 1.4.2026

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen, mikä esitysluonnoksessa esitetyn arvion mukaan rajoittaisi mahdollista riskiä opintoetuuksien korvautumisesta työttömyysetuudella. Kunta- ja hyvinvointialueuetyöntajat KT pitää vähäistäkin riskiä ongelmallisenä, koska se käytännössä muodostaisi kunnille rahoitusvastuun opiskelun aikaisesta toimeentulosta.

KT pitää huolestuttavana, että esityksessä tunnistetaan väylä- ja polkuopintojen muita avoimia opintoja suurempi lukkiutumiskriisi, mutta ehdotettua muutosta ei tästä huolimatta rajata niiden osalta. Lukkiutumiskriisillä tarkoitetaan tässä tilannetta, jossa avoimen korkeakoulun opintoja suorittava ei panosta samalla tavalla työnhakuun, tai suoraan työllistymistä edistäviin palveluihin hakeutumiseen, jolloin työttömyys pitkittyy. Tällaisen riski tulee entisestään kasvamaan, jos koko tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla mahdollistetaan. KT:n mielestä tulisi varmistaa, ettei työttömyysturvasta muodostu asteittain opintotukea korvaavaa väylää tutkintotavoitteiseen opiskeluun.

KT:n näkökulmasta olisi esitysluonnosta perusteltua täsmentää siten, että väylä- ja polkuopintojen suhde työttömyysturvaan arvioidaan erikseen ja että sääntelyyn lisätään tarvittavat rajaukset tai seurantamekanismit. Mikäli näin ei tehtäisi, näkee KT riskinä, että palvelujärjestelmän tehtävä hämärtyy, työnhaun ensisijaisuus heikkenee ja julkinen tuki kohdentuu tavalla, joka ei ole työttömyysturvan alkuperäisen tarkoituksen eikä kestävästi etuusjärjestelmän näkökulmasta tarkoituksenmukainen. Esitysluonnoksessa tuodaan esille, että työnhakuvelvollisuus rajoittaisi tätä riskiä. Kuitenkin siinä myös todetaan, että käyttäytymisvaikutusten täsmällinen ennakointi on vaikeaa ja että juuri väyläopinnot muodostavat keskeisen epävarmuuden.

Käyttäytymisvaikutuksiin liittyy kuitenkin merkittävää epävarmuutta, eikä vastaavan kaltaisista kannustinrakenteista ole kattavaa empiiristä näyttöä. Tämän vuoksi vaikutusten systemaattinen seuranta ja mahdollisuus reagoida havaittuihin muutoksiin on keskeistä.

KT pitää epätodennäköisenä, että työnhakuvelvollisuudella olisi vähäistä suurempaa merkitystä, kun yksilö pohtii jatkaako vai keskeyttääkö hän tutkintoon johtavan avoimen korkeakouluopintojen suorittamista työttömyyspuolella.

Turun AMK

1.4.2026

Turun ammattikorkeakoulu pitää epätodennäköisenä, että työttömien avoimen opiskelun helpottaminen ja mahdollisuus opiskella tutkinto maksullisena avoimessa korkeakoulussa tuottaisivat merkittäviä yhteisvaikutuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön valmistelussa oleva tutkinto avoimessa korkeakoulussa -malli lähtee siitä, että opiskelu hinnoitellaan täyskattaiseksi. Tällöin yhden lukuvuoden opintojen hinta voi olla esimerkiksi 10 000 euroa. Korkeakoulut ovat ennakoineet, että maksullisen tutkintokoulutuksen kysyntä tulisi olemaan hyvin marginaalista.

Verrattuna nykyiseen avoimen väylän kautta tutkintokoulutuksen valittujen suorittamiin tutkintoihin nähden, tutkinnon maksullisena suorittavien määrä tulee olemaan mitättömän pieni. Jo nykyinen avoimen korkeakouluopintojen säädely hinnoittelu rajaa merkittävästi halukkuutta suorittaa tutkintoon sisältyviä opintoja maksullisesti avoimessa ammattikorkeakoulussa. Myös avoimen ammattikorkeakoulun opintotarjonnan niukkuus rajoittaa opiskelumahdollisuuksia ja vaikutusarviossa mainitun lukitusvaikutuksen riskiä.

Jyväskylän yliopisto

1.4.2026

Jyväskylän yliopisto ei näe tällä merkittäviä yhteisvaikutuksia. Tutkinnon suorittamiseen avoimilla korkeakouluopinnoilla liittyy vielä tässä vaiheessa monia epävarmuuksia. Koska kyse on hinnoittelultaan täyskattaisista opinnoista, on varsin epärealistista, että työttömät työnhakijat olisivat tämän maksullisen tutkinnon potentiaalinen kohderyhmä.

Väylä- ja polkuopinnot ja niihin liittyvä Opintosele (30 op) on eri asia kuin täyskattainen maksullinen tutkintokoulutus. Kummallakin on omat tavoitteet ja eri kohderyhmät. Näitä ei tule sekoittaa keskenään.

Suomen Kuntaliitto ry

1.4.2026

Kuntaliitto katsoo, että esitysten yhteisvaikutuksena voi olla maltillinen tutkinnon suorittavien osuuden lisääntyminen. Kyse on kuitenkin työttömyysturvan varassa olevista henkilöistä, joista todennäköisesti monella ei ole taloudellista mahdollisuutta maksaa koko tutkinnon edestä avoimien korkeakoulujen maksuja. Lisäksi on huomioitava, että iso osa työttömistä työnhakijoista on vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa tai toisen asteen koulutettuja.

Tilastojen perusteella avoimia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoja on suorittanut vuosittain noin 6 400 työttömyysetuutta saavaa henkilöä. Yli 25-vuotiaista avoimia korkeakouluopintoja suorittaneista noin 40 prosentilla on jo korkeakoulututkinto ja noin puolella vähintään toisen asteen tutkinto. Näin ollen on todennäköistä, että myös jatkossa avoimia korkeakouluopintoja suorittavien osuus kaikista työnhakijoista säilyy maltillisena ja kohdentuu pääosin henkilöihin, joilla on jo aiempaa koulutustaustaa.

Lakiehdotuksen riskiarviossa todetaan, että sivutoimisen opiskelun sääntelyn keventäminen voi johtaa tilanteisiin, joissa sivutoimiseksi tarkoitettu opiskelu muodostuu tosiasiallisesti päätoimiseksi. Avoimen korkeakoulun opintoihin ei pääsääntöisesti ole saatavissa opintotukea, mutta työttömyysetuudella opiskelun helpottuminen voi joissakin tilanteissa vähentää työssäkäyntiä tai siirtää siirtymistä tutkinto-opiskelijaksi opintoetuuksien piiriin, mikä voi lisätä työttömyysturvamenoja.

Samalla on kuitenkin huomioitava, että osaamisen kehittäminen ja opiskelu voivat parantaa työnhakijan työllistymismahdollisuuksia. Ehdotettu lakimuutos voi myös vähentää työvoimaviranomaisen mahdollisuuksia ohjata työnhakijoita työmarkkinoiden tarpeisiin perustuviin koulutuksiin, mikäli koulutustarpeen arviointiin perustuva työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu poistuu sääntelystä.

Aalto-yliopisto, Mäkitalo Minna

1.4.2026

Aalto-yliopisto ei ole suunnitellut tekevänsä toimintaansa muutoksia mainitun hallituksen linjauksen pohjalta. Asiasta ei ole julkaistu lakiluonnosta tai säädetty lakia.

Mikäli laki aiotaan säätää siten, että avoimessa tutkintoa suorittavalta peritään vähintään koulutuksen kustannukset kattavat maksut, voi valmistelussa vertailukohtana käyttää voimassa olevan yliopistolain 10 § mukaisia maksuja, joiden on katettava vähintään koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Tämän maksun matalin hintaluokka Aalto-yliopistossa on 12 000€ yhdeltä lukuvuodelta.

Tekniikan Akateemiset TEK ry, Heiskari Tapio

1.4.2026

Pidämme avoimen koulutuksen kautta suoritettavien tutkintojen merkittävää kasvua epätodennäköisenä.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry

31.3.2026

Esitysluonnoksessa tuodaan esiin hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemä linjaus, jonka mukaan tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tultaisiin mahdollistamaan. SAMOK suhtautuu erittäin kriittisesti avoimen korkeakoulun tutkinnonanto-oikeuteen.

SAMOKin pitkän linjan mukaisesti yhteishaun on säilyttävä korkeakoulutuksen pääväylänä, ja erillishaun sekä muiden joustavien koulutuspolkujen sisäänottomäärä saisi olla maksimissaan 10 prosenttia. Mikäli avoimelle korkeakoululle myönnetään tutkinnonanto-oikeus, luodaan yhteishaun rinnalle maksullinen ohituskaista. Tämä mahdollistaisi tutkintojen suorittamisen niille, jotka pystyvät hyödyntämään työttömyysturvajärjestelmää, ohittaen yhteishaun yhdenvertaisen ja kaikille hakijoille tasapuolisen valintajärjestelmän. Opiskelijavalintajärjestelmän tulisi kohdella kaikkia hakijoita yhdenvertaisesti.

Lapin ammattikorkeakoulu

31.3.2026

Emme pidä volyymin merkittävää kasvua todennäköisenä.

**Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan
kaupunginhallitus** **31.3.2026**

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti. Tutkinnon suorittavien osuus voi tulla kasvamaan nykyiseen verrattuna, jos avoimen korkeakouluopinnoilla ei ole vaikutusta työttömyysturvaan. Jos opintojen enimmäismaksut pysyvät maltillisena, voi tästä mahdollisuudesta muodostua järjestelmällisempi tutkintopolku.

Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut **31.3.2026**

Esityksen vaikutusarvioissa todettu epävarmuus liittyy siihen, että myöhemmin mahdollisesti laajennetaan mahdollisuutta suorittaa tutkinto avoimen väylän kautta. Tämä voi lisätä avoimien opintojen kysyntää sekä houkutella työttömyyteen opintojen suorittamiseksi ja siten kasvattaa opiskelijamääriä tulevina vuosina. Lisääntyvät työttömyysetuudella suoritettavat avoimen väylän opinnot kasvattavat kunnan rahoitusvastuulla olevien asiakkaiden määrää ja riskinä on, että ensisijaiset opintoetuedet korvautuvat työttömyysturvalla.

**Sosiaali- ja terveysministeriö, Maisonlahti
Marjaana** **31.3.2026**

Ottamatta enemmälti kantaa tutkinnon suorittamista koskevaan esitykseen, sosiaali- ja terveysministeriö korostaa sen tärkeyttä, että tutkinnon suorittamista koskevan esityksen ja tässä esitysluonnoksessa ehdotetun muutoksen yhteisvaikutuksia arvioidaan ennakkoon huolellisesti, ja että muutosten toteutuessa niiden yhteisvaikutusta seurataan tarkasti.

Oulun yliopisto **30.3.2026**

Yhteisvaikutusten arvioiminen on tässä vaiheessa haastavaa. Mikäli tulevaisuudessa tutkinnon suorittaminen avoimen kautta avautuu täysimääräisesti, on vaikutuksia syytä seurata tarkasti. Oulun yliopisto katsoo, että työttömien avoimen opiskelun helpottamisesta ei ole lyhyellä aikavälillä odotettavissa merkittävää kasvua.

Oulun kaupunki, Työllisyyspalvelut **30.3.2026**

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

Avoimia korkeakouluopintoja on tarjolla myös maksuttomina, ja oletettavasti juuri näitä opintoja suoritetaan jatkossa yhä useampi. Mahdollisuus suorittaa maksuttomia opintoja vaihtelee ajoittain, mutta jos maksuttomia opintoja on tarjolla runsaasti tietyistä tutkinnosta, laskee se toki koko tutkinnon suorittamisen kustannuksia. Näissä tilanteissa laajempien opintojen suorittaminen voi lisääntyä verrattuna aiempaan tilanteeseen.

Opintojen maksullisuus rajaa kuitenkin opintoja suorittavien määrää. Arvioimme, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kuitenkin jonkin verran kasvamaan.

Helsingin yliopisto, Rehtori Sari Lindblom **30.3.2026**

Mahdollisen avoimena korkeakouluopintoina suoritettavan tutkinnon hinta tulee olemaan huomattavan korkea, kun se kattaa täyskattaisesti kaikki opetukseen, ohjaukseen ja opintohallintoon liittyvät kustannukset. Yliopisto pitää

hyvin epätodennäköisenä sitä, että maksullisella korkeakoulututkinnolla nostettaisiin koulutustasoa tai vapautettaisiin tutkintoon johtavia aloituspaikkoja esimerkiksi ensimmäistä opiskelupaikkaa hakeville. Maksullisen tutkinnon kysyntä olisi myös hyvin alakohtaista. Todennäköisimmät seuraukset maksullisesta tutkinnosta olisivat opintohallinnon vaatiman byrokratian kasvaminen ja koulutuksellisen eriarvoisuuden lisääntyminen.

Tampereen kaupunki, Apulaispormestari Johanna Kirjavainen **30.3.2026**

Tampereen kaupunki totesi jo aiempaan lausunnossaan, että todennäköinen skenaario on, että jos muutos toteutuu sellaisena kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan, työttömyysetuudesta tulee uusi aikuiskoulutustuki ja muutos tulee houkuttelemaan uusia asiakkuuksia työllisyyspalvelujen piiriin. Muutoksen aikaansaama kannuste opiskella työssäkäynnin tai opintorahan sijaan työttömyysetuudella on merkittävä huolimatta avointen korkeakouluopintojen maksullisuudesta. Työttömyysetuudella tutkinnon suorittamisen helpottaminen lisää merkittävästi työssäkäynnin syrjäyttämisen riskiä. Esityksessä todetaan polkuopintojen lukitusvaikutusten olevan todennäköisesti selvästi muita avoimia opintoja suuremmat, erityisesti siksi, että opiskelija joutuu sitoutumaan koko opintokokonaisuuden maksamiseen etukäteen eikä maksua palauteta opiskelupaikan vahvistamisen jälkeen. Esityksessäkin todetaan, että kannuste työllistymiseen kesken opintojen voi olla ylipäänsä heikko. Riippuen tutkinnon suorittamisen maksamiseen liittyvistä sitoutumisvaatimuksista, sama lukitusvaikutus voidaan arvioida suurella todennäköisyydellä liittyvän tutkinnon suorittamiseen tähtävillä avoimen väylän opinnoilla

Oulun ammattikorkeakoulu, Hallinto **29.3.2026**

Oamk ei pidä todennäköisenä, että muutoksella on merkittäviä vaikutuksia tutkinnon suorittamiseen ammattikorkeakoulussa. Kohderyhmä on selvästi eri. Avoimessa korkeakoulussa opiskelevalla työttömällä todennäköisesti on jo jokin aiempi tutkinto ja opiskelun tarkoitus on päivittää osaamista ja sijoittua nopeasti takaisin työmarkkinoille. Avoimen kautta tutkinnon suorittavat taas tavoittelevat todennäköisemmin ensimmäistä korkeakoulututkintoaan.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue **27.3.2026**

Avointen korkeakouluopintojen erilaisten opintokokonaisuuksien suorittaminen tulee varmasti lisääntymään, mutta toisaalta opintojen maksullisuus todennäköisesti hillitsee tutkinnon suorittavien osuutta.

Laurea-ammattikorkeakoulu **24.3.2026**

Laurea-ammattikorkeakoulu ei pidä todennäköisenä, että muutoksella on merkittäviä vaikutuksia. Tutkinnon suorittamisen kustannukset rajaavat halukkuutta suorittaa tutkintoa maksullisesti avoimessa ammattikorkeakoulussa.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy, Jatkuvan oppimisen tulosityksikkö **24.3.2026**

Emme pidä todennäköisenä, että tutkinnon suorittavien osuus tulee merkittävästi kasvamaan.

Jämsän kaupunki, Reijula Jori **24.3.2026**

-

Lahden kaupunki, Nordberg Pia **23.3.2026**

Todennäköisesti avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kasvamaan, mutta tuskin kovin merkittävästi, sillä 45 euron opintopistemaksu on melko korkea ja varmasti osalle työttömistä ei ole taloudellisesti mahdollista suorittaa laajoja opintopistekokonaisuuksia tai koko tutkintoa. Toisaalta myös maksuttomia avoimen korkeakoulun opintoja on saatavilla runsaasti, mikä on mahdollisuus lakiesityksen tuomien muutosten myötä monelle opinnoista innostuvalle työttömälle. Lakimuutoksesta hyötyvät Lahden kaupungin näkemyksen mukaan esimerkiksi ilman opiskelupaikkaa jääneet (suuret hakijamäärät, nepsy-haasteiset), taloudellisten syiden vuoksi opintojaan lykanneet, osaamisen päivittämistä tarvitsevat sekä omaa alaa etsivät työttömät. Parhaimmillaan lakiesityksen tuomat mahdollisuudet nostavat alueen koulutustasoa.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

23.3.2026

Voi lisätä jonkin verran tutkinnon suorittavien osuutta. Toteutuessaan voi vaatia muutoksia korkeakoulujen avoimen opintojen maksulinjauksiin.

Lapin yliopisto

23.3.2026

On huomioitava, että mahdolliseen tutkinnon suorittamiseen avoimilla korkeakouluopinnoilla liittyy opiskelijoilta perittävät maksut. On siis oletettavaa, ettei mahdollinen tutkinto-opiskelijamäärän kasvu tapahdu työttömien työnhakijoiden kohderyhmässä vaan muissa ryhmissä.

Jyväskylän kaupunki, työllisyysjohtaja Hanna Lähteelä **20.3.2026**

Ei kommentoitavaa, koska yhteisvaikutusta on vaikea arvioida.

Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu **19.3.2026**

Uuden osaamisen kartuttamiseen ei tarvita aina uutta tutkintoa. Jos henkilöllä on jo korkeakoulututkinto, työllistymisen edistämiseen soveltuvat parhaiten pienet osaamiskokonaisuudet, kunhan niitä suunnitellaan työelämän osaamistarpeet edellä ja tietoisuutta kasvatetaan sekä työttömien että työnantajien keskuudessa.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu OY **19.3.2026**

Esitysten yhteisvaikutus luo merkittävän kannustimen jatkuvalle oppimiselle, mutta se muuttaa samalla tutkinto-opiskelun luonnetta kerrostuneemmaksi. Kun työttömien mahdollisuutta opiskella avoimessa korkeakoulussa helpotetaan (purkamalla byrokratiaa ja parantamalla etuuksien ja opintojen yhteensovittamista), avoimesta väylästä tulee tosiasiallinen uudelleen koulutusreitti. Tämä vähentää "välivuosien" passiivisuutta.

SAMU

13.3.2026

-

Kittilän kunta, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysaluejaosto, Hyttinen Tero

11.3.2026

Vaikutukset työmarkkinoille ovat arvioitavissa sinänsä vähäisiksi, vaikka yksittäisissä tapauksissa se voi vähentää halukkuutta tehdä lyhytkestoisia työmahdollisuuksia. Pitkällä tähtäimellä tämä kuitenkin parantaa työllistymismahdollisuuksia, kuten hallituksen esityksessä on arvioitukin.

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

6. Miten arvioitte, että tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta muuttaisi opintomaksuja

Rauman kaupunki

2.4.2026

Ei lausuttavaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriön (KTPO ja VAPOS -osastojen) lausunto on lähetetty myös Vahvan kautta., Mäkeläinen Ulla

2.4.2026

Lähtökohtana HE-valmistelussa on, että opintomaksu kattaa kaikki koulutuksen kustannukset. Tällöin puhutaan n. 8 000 euron vuosittaisesta kustannuksesta/opintomaksusta.

Hanken Svenska handelshögskolan, Enheten för utbildning och digitala tjänster/Öppna universitetet och samarbetsstudier, Gerkman Linda

2.4.2026

Utvecklingen av studieavgifterna beror särskilt på vilken finansieringsmodell som i slutändan utformas för examina som avläggs via öppna högskolestudier. Om avgifterna förutsätts motsvara de faktiska kostnaderna kommer studieavgifterna att höjas avsevärt från nuvarande nivå.

Vi anser att det är viktigt att den öppna högskoleutbildningen även fortsättningsvis förblir en utbildningsform där studieavgifterna är rimliga. Höga avgifter för öppna högskolestudier leder till en situation där socioekonomiska skillnader i oskäligt hög grad påverkar individens möjligheter till utbildning. Det är orealistiskt att arbetslösa skulle vara målgruppen för detta förslag. Snarare riktar det sig till personer som är i arbete och redan har en högskoleexamen.

Vi anser det viktigt att eventuella förändringar bereds omsorgsfullt och att konsekvenserna bedöms grundligt innan beslut fattas.

Vaasan yliopisto

2.4.2026

Tutkinnon suorittamisen yleistyessä avoimen korkeakouluopintojen kautta käytännössä yliopistojen resurssitarve lisääntyy. Tämä tulee näkymään opintomaksujen korotuspaineena kohti täyskatteellisuutta, joka tarkoittaisi tämän

hetken arvion mukaan n. 200 euron opintopistemaksua jatkossa. On selvää, että tähän asiaan tulee ottaa kantaa uudistettavissa korkeakoulujen rahoitusmalleissa.

Insinööriliitto IL ry

2.4.2026

OKM on jo linjannut, että maksujen tulisi olla täyskätteelliset tutkinto-opintojen osalta. Tämä tarkoittaisi ammatti-korkeakouluissa ehkä noin 8 000 euron maksuja vuodessa. Tällaiset maksut olisivat mahdottomia suurimmalle osalle työttömistä. Jos tutkinnon suorittamismahdollisuus etenee, tulisi se toteuttaa niin, että nykyisen kaltaisia ja hintaisia opintoja olisi edelleen tarjolla avoimessa ammattikorkeakoulutuksessa. Näin voitaisiin mahdollistaa myös osaamisen ylläpito työelämässä, sekä avoimen ammattikorkeakoulutuksen saavutettavuus.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Jani Kykkänen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija

2.4.2026

Esitetyn kaltaisille maksullisille avoimen tutkinnoille on vaikeaa nähdä kysyntää. Avoimina korkeakouluopintoina suoritettavan tutkinnon hinta tulisi olemaan huomattavan korkea, sillä se tulisi hinnoitella täyskätteellisesti. Tällainen täyskätteellinen tutkinto, joka ei kuitenkaan oikeuta opiskelijaa opintorahaan, opintolainaan tai ateriatukeen ei ole hakijalle houkutteleva vaihtoehto. On myös todennäköistä, että opiskelijat siirtyisivät avoimen korkeakoulun puolelta maksuttomaan tutkintokoulutukseen, mitä korkeakoulujen on vaikea ennakoida. Käsillä oleva esitys ei myöskään tarjoa kestäviä ja uskottavia ratkaisuja korkeakoulujen rahoitusvajeeseen.

Sivistysala ry

2.4.2026

Sivista uskoo, että maksut nousisivat vähitellen riippuen eri toimialojen erityispiirteistä ja rakenteista sekä kysynnän laajuudesta. Oletettavasti korkeakoulut ottavat tällä hetkellä huomioon avoimen korkeakoulun yhteiskunnallisen tehtävän sekä eri alojen kysynnän ja toiminnan erityispiirteet päättäessään maksuista. Esimerkiksi taide- ja kulttuurialojen toimijat ovat pääasiassa itsensä työllistäjiä, joiden taloudelliset mahdollisuudet maksaa korkeita opintomaksuja edes työn ohessa ovat yleensä heikot. Taidealoja tarjoavilla korkeakouluilla on toisaalta painetta nostaa maksuja, sillä taidealojen avoimen koulutuskin on usein kallista. Jos avoimen tutkintoväylä tulisi mahdolliseksi ja sen kysyntä kasvaisi, korkeakoulut todennäköisesti nostaisivat maksuja, jotta opetuksen järjestäminen olisi mahdollista. Sivistan mielestä avoimen opintomaksujen maksukatto tulisikin poistaa, sillä opintojen järjestämisen kustannukset vaihtelevat korkeakoulujen ja eri alojen välillä.

Viesti - Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö Viesti ry, Repo Siina

2.4.2026

Jos opintoihin hakeutuvien määrä nousee jatkossa merkittävästi, voi tämä aiheuttaa hinnan nostopainetta edelleen. Toisaalta hinta on ollut tähän mennessä kohtuullinen.

Hinnoittelua voi myös säätää niin, että työttömän kurssimaksu on alhaisempi kuin työssäkäyvän.

Jos jatkossa mahdollistettaisiin myös maisteriopintojen tekeminen avoimen väylän kautta, hinnoittelu sillä tasolla saattaa muuttua toisenlaiseksi.

Tutkinto-opiskelun toivomme pysyvän edelleen maksuttomana.

**Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Arene ry**

2.4.2026

Arene arvioi, että tutkinnon suorittamisoikeuden avaaminen avoimena korkeakouluopetuksena kasvattaa painetta opintomaksujen korottamiseen. Tämä seuraa jo siitä, että samassa kokonaisuudessa on linjattu sekä tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta avoimena korkeakouluopetuksena että avoimen korkeakoulutuksen maksusääntelyn vapauttamisesta, jotta korkeakoulut voivat paremmin kattaa avoimesta koulutuksesta niille aiheutuvia kustannuksia.

Lakiluonnos muistuttaa lisäksi, että avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksua on aiemmin nostettu ja että työttömyysetuuden houkuttelevuus voi olla opintotukeen nähden merkittävä, vaikka opinnoista joutuisikin maksamaan.

Arene katsoo, että tutkinnon suorittamisoikeus avoimissa opinnoissa todennäköisesti eriyttää hinnoittelua. Lyhyellä aikavälillä paine kohdistuu erityisesti sellaisiin väylä-, polku- ja siirtymäopintoihin, joilla on selvä yhteys tutkintokoulutukseen. Pidemmällä aikavälillä paine voi kohdistua laajemmin koko avoimeen tarjontaan, jos korkeakoulut joutuvat kattamaan aiempaa suuremman osuuden toiminnan kustannuksista maksuilla.

Arene ei pidä kestäväenä ratkaisua, jossa avoimen korkeakoulutuksen kasvavaa merkitystä rakennetaan ensisijaisesti markkinaehtoistamisen varaan. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta avoin korkeakoulutus palvelee työelämälähtöistä osaamisen kehittämistä, alueellista elinvoimaa ja koulutustason nostoa. Jos sen laajeneva rooli samalla merkitsee julkisen rahoitusvastuun siirtymistä yhä enemmän yksilölle, kokonaisuus ei ole kestäväällä pohjalla. Arene esittää, että hallituksen esityksessä tunnistetaan nimenomaisesti riski opintomaksujen nousupaineesta ja todetaan, ettei työttömyysturvan joustavoittamista tule käyttää perusteena siirtää korkeakoulutuksen kustannusvastuuta opiskelijoille.

Yhteenveto

Arene kannattaa esityksen tavoitetta helpottaa työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella avoimia ammattikorkeakouluopintoja työttömyysturvaa menettämättä. Esityksen jatkovalmistelu edellyttää kuitenkin kolmea olennaista muutosta. Sääntelyn soveltamisalaa tulee laajentaa kattamaan myös tulevat tutkintoon johtamattomat korkeakoulutasoiset siirtymä- ja osaamiskokonaisuudet. Työvoimapalvelu- ja kotoutumislainsäädäntöön tulee säilyttää mahdollisuus kohdennettuun tukeen. Lisäksi vaikutusarvioita tulee täydentää erityisesti avoimen tutkintotoikeuden, opintomaksujen ja korkeakoulujen resursoinnin yhteisvaikutusten näkökulmasta.

Arenen näkökulmasta hyvä ratkaisu on sellainen, joka samanaikaisesti keventää hallinnollista taakkaa, vahvistaa työnhaun aikaista osaamisen kehittämistä ja mahdollistaa sujuvat siirtymät korkeakoulutukseen ilman, että vastuu uudistuksen kustannuksista siirtyy hallitsemattomasti korkeakouluille tai opiskelijoille.

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut, Jari Lindström, monialaisen työllistämisen päällikkö

2.4.2026

Kiristyyvä taloustilanne ja korkeakoulujen rahoitusmalli voivat nostaa avoimien opintojen maksuja, mikäli kokonaisen tutkinnon suorittaminen avoimen kautta yleistyy. Tämä heikentäisi erityisesti työttömien mahdollisuuksia hyödyntää opintoja.

KEHA-keskus

2.4.2026

Ammattiliitto Pro ry

2.4.2026

Ei lausuttavaa.

STTK ry.

2.4.2026

Korkeakoulujen rahoitusta on kehitetty suuntaan, joka lisää tarvetta kattaa koulutuksen kustannuksia nykyistä enemmän opiskelijoilta kerättävillä maksuilla. On odotettavissa, että avoimen korkeakoulutuksen opintomaksut ovat tulevaisuudessa aiempaa korkeampia.

**Salon kaupunki, Salon kaupungin elinvoima-
jaosto (Salon työllisyysalueen kuntien puo-
lesta)**

2.4.2026

Jotta mahdollisimman monet työnhakijat voisivat kehittää osaamistaan työttömyysaikana työnhaun ohella, on toivottavaa, että opintomaksut pysyvät kohtuullisina.

**Tampereen yliopisto, Marja Sutela, koulutus-
vararehtori**

1.4.2026

Tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta tulisi väistämättä korottamaan opintomaksuja. On tärkeää, että avoin korkeakoulutus säilyy jatkossakin sellaisena koulutusmuotona, jossa opintomaksut ovat kohtuullisia.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta

1.4.2026

Korostamme, että on tärkeää varmistaa, etteivät opintomaksut nouse tasolle, joka entisestään vaikeuttaa erityisesti työttömien ja pienituloisten opintojen suorittamisen mahdollisuuksia. Into katsoo, että opintomaksujen tasoa tulisi tarkastella suhteessa työttömyysturvan tasoon siten, että opiskelu on aidosti saavutettavaa myös niille, joilla ei ole muita taloudellisia resursseja. Lisäksi tulee varmistaa, että maksuttomia avoimia opintokokonaisuuksia on riittävästi tarjolla.

Vähävaraisten Oikeusturva ry

1.4.2026

Arvioimme, että lisääntynyt kysyntä lisää nousupainetta avoimen väylän kustannuksille. Tarkemmin lausunnon yleisyydessä.

Suomen opinto-ohjaajat ry

1.4.2026

Suomen opinto-ohjaajat ry muistuttaa, ettei avoimen väylän kasvattaminen opiskelijavalinnoissa saa johtaa maksuttomien tutkinto-ohjelmien sisäänoton vähenemiseen korkeakoulujen tutkinto-ohjelmissa.

Maksut ovat nousseet merkittävästi. Suomen opinto-ohjaajat ry ymmärtää, että opintopiste on arvokkaampi kuin 15-45€, mutta muistuttaa suomalaisesta maksuttomuuden traditiosta koulutuksessa. Yhdenvertaisista opiskelumahdollisuuksista on pidettävä yhteiskunnassa kiinni.

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT

1.4.2026

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

Tutkinnon suorittamisen mahdollistaminen avoimien korkeakouluopintojen kautta loisi todennäköisesti painetta tarkistaa opintomaksuja nykyisestä, koska avoimen korkeakouluopetuksen nykyinen hinnoittelu on mitoitettu yksittäisiin opintosuorituksiin eikä laajamittaiseen tutkintotavoitteiseen opiskeluun. On todennäköistä, että yksittäisten opintojen maksut säilyisivät suhteellisen maltillisina, mutta tutkintotavoitteisessa avoimessa opiskelussa maksut saattaisivat nousta nykyistä korkeammiksi.

KT katsoo, että esityksen vaikutusarvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös samanaikaisesti valmistelussa oleva opintosetelikokeilu alle 29-vuotiaille nuorille sekä näiden uudistusten yhteisvaikutukset. Opintosetelikokeilussa tarjotaan maksuttomia avoimen korkeakoulutuksen opintoja nuorille, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa korkeakoulusta. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan 30 opintopisteen opintoseteliin olisivat oikeutettuja 1.12.2025–30.6.2028 ensimmäisen toisen asteen tutkintonsa Suomessa alle 29-vuotiaana suorittaneet, jotka eivät ole saaneet tai vastaanottaneet opiskelupaikkaa.

Näiden samanaikaisten uudistusten yhteisvaikutus voi lisätä kannustimia osallistua avoimiin korkeakouluopintoihin työttömyysetuudella, mikä voi vaikuttaa sekä työn tarjontaan että julkisen talouden kustannuksiin. KT pitää tärkeänä, että vaikutuksia arvioidaan kokonaisuutena ja että mahdollisiin kannustin- ja rahoitusvaikutuksiin varaudutaan ennakolta.

Turun AMK

1.4.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmistelussa olevan tutkinto avoimessa korkeakoulussa -malli lähtee siitä, että tutkintokoulutus avoimessa korkeakouluopetuksessa hinnoitellaan täyskätteelliseksi. Hallituksen kevään 2025 puoliväliriihessä linjattiin myös, että avoimen korkeakoulutuksen maksusäätelyä vapautetaan, jotta korkeakoulut voisivat paremmin kattaa avoimesta koulutuksesta niille aiheutuvia kustannuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriöstä saadun tiedon mukaan ministeriö ei kuitenkaan ole valmistelemassa maksukaton purkamista muista avoimen korkeakoulun opinnoista, joissa hinta saa asetuksen perusteella olla enintään 45 eur/op. Turun ammattikorkeakoulussa opintomaksut ovat selvästi kattoa alempia, 8–15 eur/op. Nykyisen avoimen ammattikorkeakoulun opintojen kysynnän perusteella voidaan olettaa, että mahdolliset hintojen korotukset tulevat olemaan maltillisia. Toistaiseksi korkeakoulu kattaa avoimen korkeakouluopetuksen kustannukset pääosin korkeakoulujen rahoitusmallin kautta määräytyvän valtionrahoituksen avulla.

Avoimen ammattikorkeakouluopetuksen kannalta oleellisempi kysymys on opintojen asema ammattikorkeakoulujen kansallisessa rahoitusmallissa. Jos jatkuvan oppimisen opinnot poistettaisiin vuonna 2028 alkavalla kaudella rahoitusmallista, avointen ammattikorkeakouluopintojen tarjonta todennäköisesti romahtaisi opeasti rahoitusmallin julkistamisen jälkeen. Tällöin myös työttömyysturvain muutos ja avoimet korkeakouluopinnot menettäisivät merkityksensä työllistymismahdollisuuksien parantamisen ja osaamisen kehittämisen keinona.

Jyväskylän yliopisto

1.4.2026

Miten tämä kysymys liittyy työttömyysturvoikeuden lain muuttamiseen?

Tutkinnon suorittamiseen avoimilla korkeakouluopinnoilla liittyy vielä tässä vaiheessa monia epävarmuuksia. Mikäli kyse on täyskätteellisestä koulutuksesta, on todennäköistä, että myös korkeammat maksut tulisi voida mahdollistaa. On varsin epärealistista, että työttömät olisivat tämän esityksen kohderyhmä. Pikemmin se kohdistuu työssäkäyvään väestöön, jolla on jo yksi korkeakoulututkinto.

Sen sijaan opintosetelillä (30 op) opiskelevat eivät ole oikeutettuja opintososiaalisiin etuihin. He jäävät väliinputoajiksi. Opintosetelikokeilu korjaa ongelmaa vain ilmoittumismaksun (20€/op) osalta. Opintosetelikokeiluun osallistuvilla nuorilla (myös alle 25-vuotiaat) tulee olla mahdollista opiskella työttömyysturvalla. On suuri riski, että etuisuuden karsimisesta seuraa opintosetelikokeilun epäonnistuminen, ja sille asetettuja koulutuspoliittisia tavoitteita ei saavuteta. Niiden kustannukset ovat mittaluokaltaan merkittävät.

Suomen Kuntaliitto ry

1.4.2026

Kuntaliitto pitää mahdollisena, että kiristyvän yleisen taloustilanteen sekä korkeakoulujen rahoitusmallin vuoksi olisi mahdollista, että avoimien korkeakouluopintojen maksut nousisivat, mikäli koko tutkinto olisi mahdollista tehdä avoimen kautta.

Aalto-yliopisto, Mäkitalo Minna

1.4.2026

Aalto-yliopistolla on monipuolinen elämänlaajuisen oppimisen tarjonta ja avoin yliopisto on yksi tapa toteuttaa koulutusta. Osa yliopiston jatkuvan oppimisen tarjonnasta on osallistujalle maksutonta (JOTPA:n rahoittama tarjonta kuten FITech-opinnot) tai kustannuksia matalammin hinnoiteltua (muut erillisopinnot ja avoin yliopisto). Osassa yliopiston koulutustarjontaa kustannukset kattaa kokonaan osallistuja tai työnantaja. Tällaisen markkinaehtoisien, todistetusti yksityistä rahoitusta kasvattavan täydennyskoulutuksen järjestäjänä toimii yliopiston omistama osakeyhtiö.

Aalto-yliopisto on korottanut avoimen yliopiston ja erillisopintojen maksuja kustannustason nousun ja asetusmuutoksen myötä. Samalla yliopisto on huolehtinut siitä, että opiskelijoille maksutonta koulutustarjontaa on saatavilla FITech-verkostoyliopiston kautta. FITechin tarjonta vastaa yritysten osaamistarpeisiin ja sitä kehitetään yhdessä mm. Teknolוגiateollisuuden ja Tekniikan akateemisten kanssa. Tarjonta suunnitellaan suoritettavaksi työn ohessa, mutta se sopii hyvin myös työnhaun rinnalle.

Tekniikan Akateemiset TEK ry, Heiskari Tapio **1.4.2026**

Nykyisellään avoimen korkeakoulutuksen opintomaksut kattavat vain osin koulutuksen järjestämisen kustannukset. Jos tutkinnon suorittaminen avoimessa korkeakoulutuksessa mahdollistuu, täytyy kustannukset kattaa täysin opintomaksuilla. Avoimessa suoritettava tutkinto kun ei saa vaikuttaa negatiivisesti tutkintokoulutukseen suunnattavaan rahoitukseen. Rahoitusvastuu kokonaisia tutkintoja suorittaessa jäisi siis käytännössä kokonaan yksilölle. Opintomaksut muodostuisivat merkittävän suuriksi tutkintoon johtavassa avoimessa koulutuksessa.

Avoimeksi kysymykseksi jää, miten tämä vaikuttaisi avoimen korkeakoulutuksen toteuttamiseen laajassa mittakaavassa. Käytännössä avoimeen koulutukseen tuotaisiin kokonaan uusi elementti, jonka toteuttamisen logiikka poikkeaa nykyisestä mallista. Lisäksi Suomessa ei ole yksittäistä avointa korkeakoulua, vaan jokainen korkeakoulu (38 kpl) toteuttaa avointa koulutusta omalla tavallaan. Tutkintokoulutuksen sallimisella voi olla heijastusvaikutuksia avoimen korkeakoulutuksen opintomaksuihin ja pidemmällä aikavälillä myös niihin liittyvään sääntelyyn. Näitä vaikutuksia on kokonaisuutena vaikeaa arvioida.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry **31.3.2026**

Edellä mainittu yhteisvaikutus johtaisi suomalaisen koulutuksen maksuttomuusperiaatteen murenemiseen. Avoimen korkeakouluopetuksen maksuja on jo nostettu jopa 45 euroon opintopisteeltä. Mikäli avoimen ammattikorkeakoulun kautta voisi jatkossa suorittaa kokonaisen tutkinnon ja tätä rahoitettaisiin opintotukea korkeammalla työttömyysturvalla, luotaisiin Suomeen tosiasiallisesti piilolukukausimaksullinen rinnakkaisjärjestelmä. Tämä asettaisi hakijat eriarvoiseen asemaan heidän sosioekonomisen taustansa perusteella. Tutkintoon johtavan koulutuksen tulisi tapahtua varsinaisen maksuttoman tutkintokoulutuksen kautta, eikä avoimesta korkeakoulusta saa kehittää rinnakkaista, maksullista väylää, jota subventoitaisiin työttömyysturvajärjestelmän kautta.

Uudistuksen myötä avoimeen ammattikorkeakouluun tulisi todennäköisesti uusia veloitteita ammattikorkeakouluille järjestettäväksi, sillä tutkinto-opiskelijoille on turvattava opetuksen ja ohjauksen järjestäminen, opiskeluoikeuden hakuprosessi ja siihen liittyvät valitus- ja oikaisuprosessit sekä muut opiskelijoiden oikeudet ja selvítettävä niihin liittyvät järjestely- ja resursointitarpeet. Koska ammattikorkeakoulujen opiskelijakohtainen perusrahoitus on jo

valmiiksi jäänyt jälkeen ja koulutuskapasiteetin kasvattaminen vaatisi lisärahoitusta, on todennäköistä, että esitettyjen uusien lakisääteisten velvoitteiden vaatimat lisäresurssit jouduttaisiin rahoittamaan nostamalla avoimen ammattikorkeakoulun opintomaksuja.

Avoimen korkeakoulutuksen kautta suoritettavasta tutkinto-oikeudesta olisi vähintään toteutettava ulkopuolinen selvitys, jossa arvioitaisiin perusteellisesti vaikutuksia niin maksuttomaan tutkintokoulutukseen kuin opiskelijastatukseen sekä sen myötä myönnettäviin sosiaalietuuksiin.

Lapin ammattikorkeakoulu

31.3.2026

Mikäli tutkinnon suorittaminen avoimen kautta mahdollistuu, opintomaksut nousevat.

Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan kaupunginhallitus

31.3.2026

Mikäli avoimien korkeakouluopintojen suorittaminen tutkintoon asti mahdollistuisi, kasvaisi riski käyttää työttömyysetuutta opiskelun ensisijaisena rahoituskeinona. Lappeenrannan kaupunki haluaa muistuttaa, että työttömyysetuuden tarkoituksena ei ole toimia pääasiallisena tukimuotona opintojen aikana. Hallitus on jo päättänyt vapauttaa korkeakouluja maksusäätelystä, jotta oppilaitokset voivat vapaammin kattaa kustannukset. Avoimen korkeakouluopintojen maksut tulisivat todennäköisesti kasvamaan, sillä tutkinnon suoritusoikeus vaatisi todennäköisesti oppilaitokselta enemmän opiskelijan tukemista sekä ohjaamista henkilökohtainen tukeminen, opinnäytetyöprosessin ohjaaminen, aikaisempien opintojen hyväksi lukeminen, hallinnollinen työ).

Sosiaali- ja terveysministeriö, Maisonlahti Marjaana

31.3.2026

Ei lausuttavaa.

Oulun yliopisto

30.3.2026

Opintomaksujen kehitys riippuu etenkin siitä, millainen rahoitusmalli tutkintojen suorittamiselle avoimen opintotarjonnan kautta lopulta muodostetaan. Mikäli avoimen opintojen edellytetään olevan täyskattaisia, on mahdollista, että opintomaksut nousevat nykyisestä tasosta. Keskeistä olisi, että rahoitusmalli olisi selkeä ja läpinäkyvä etenkin asiakkaan näkökulmasta. Oulun yliopisto pitää tärkeänä, että mahdolliset muutokset valmistellaan huolellisesti ja vaikutukset arvioidaan kattavasti ennen päätöksentekoa.

Oulun kaupunki, Työllisyyspalvelut

30.3.2026

Ei kommentoitavaa.

Helsingin yliopisto, Rehtori Sari Lindblom

30.3.2026

Maksujen tulisi vastata todellisia kuluja eli maksut nousisivat.

Tampereen kaupunki, Apulaispormestari Johanna Kirjavainen

30.3.2026

Avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksujen korotus luo korkeakouluille kannusteen hinnoitella opintoja kohti enimmäistasoa. Kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi suositellaan hintakaton säilyttämistä ja säännöllistä arviointia, työttömille suunnattuja alennus- ja maksuvapautusmekanismeja. Ilman näitä toimia seuraisi todennäköisesti opintomaksujen nousupaineita.

Oulun ammattikorkeakoulu, Hallinto

29.3.2026

Miten arvioitte, että tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta muuttaisi opintomaksuja Jos avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen osalta tavoitteena on täyskatteellisuus, niin ollen muutokset opintomaksuihin ovat todennäköisiä. Yksittäisten opintokokonaisuuksien osalta maksut kuitenkin pysyvät maltillisina.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

27.3.2026

Opintomaksut tulevat todennäköisesti nousemaan korkeakoulujen tiukan taloudellisen tilanteen takia, ei suoraan tämän esityksen takia. Se kuitenkin vaikuttaa suoraan siihen kenellä on mahdollisuus suorittaa opintoja.

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue

27.3.2026

Ei lausuttavaa,

Laurea-ammattikorkeakoulu

24.3.2026

Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen osalta tavoitteena lienee täyskatteellisuus tai lähes täyskatteellisuus näin ollen muutokset opintomaksuihin ovat todennäköisiä. Yksittäisten opintojen osalta maksut kuitenkin pysyvät maltillisina. Tutkintoa tavoittelevien opiskelijoiden kannattaa ottaa yksittäisiä opintoja laajempia kokonaisuuksia saavuttaakseen tutkinnon. Korkeakoulujen ohjaustyö korostuu tässä tilanteessa.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy, Jatkuvan oppimisen tulosityksikkö

24.3.2026

Ei ole mahdollista enää 15 e/op tehdä tutkintoa. Maksuilla tulisi kattaa opintojen kustannukset, minkä seurauksena maksut tulisivat nousemaan merkittävästi.

Jämsän kaupunki, Reijula Jori

24.3.2026

-

Lahden kaupunki, Nordberg Pia

23.3.2026

Mikäli avoimien korkeakouluopintojen suorittaminen tutkintoon saakka toteutuisi, tulisi keinottelu työttömyysetuudella opiskeluun kasvamaan merkittävästi. Ei ole tarkoitus, että työttömyysetuus on opintojen ensisijainen rahoitustapa. Kun korkeakoulujen rahoitus on riippuvainen suoritetuista tutkinnoista, on selvää, että painotus avoimen opintoihin tässä tapauksessa voisi kasvaa.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

23.3.2026

Muuttaisi avoimen korkeakouluopintojen hinnoittelua, jotta opintojen järjestäminen olisi taloudellisesti järkevää korkeakoululle.

Lapin yliopisto

23.3.2026

Avoimien korkeakouluopintojen opintomaksut noudattavat nyt maksuasetusta ja se on yleinen opintomaksu, joten muutoksia on vaikea arvioida. Korkeakouluilla on myös täyskateellisuuden laskentamalli, mitä noudatetaan kv-tutkinto-ohjelmien lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden kohdalla. Muihin kuin edellisiin tilanteisiin liittyvät maksut vaativat lainsäädännön muutoksia.

Jyväskylän kaupunki, työllisyysjohtaja Hanna Lähteelä

20.3.2026

Ei kommentoitavaa

Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu

19.3.2026

Rahoituskehityksen tiukentuessa on todennäköistä, että asiakas joutuu maksamaan aiempaa suuremman osuuden tutkinnon tuottamisen kustannuksista.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu OY

19.3.2026

Vaikka korkeakouluilla on vapaus asettaa maksut enimmäismäärää alhaisemmaksi, suuntaus on kohti maksuja, jotka heijastavat koulutuksen todellisia kustannuksia hallituksen säästötoimien ja rahoitusmuutosten seurauksena.

SAMU

13.3.2026

-